

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztők: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/4 évre 14 k., (7), 1/8 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Inkább.

Budapest, szeptember 25.

(K.) Molnár apát az *Alkotmány* élén klasszifikál. Hogy az ő szavával éljünk, irányítani akarja a választókat, hogy kire szavazzanak — inkább. Talán nem ismerjük félre az apát ur gondolkodását, ha azt valljuk róla, hogy *leginkább* a néppárti jelöltek felé irányítaná a szavazatokat. Nyilván nagy öröme telik az alsó-kubini példában, ahol a szabadelvűpárt, Kubinyi Árpád visszalépése következtében, elhatározta, hogy ezuttal nem is állít jelöltet. Legalább is úgy örül az egyetlen biztos néppárti kerületnek, mint amennyire megbotránczik a csacska Kálmán Károly viselkedésén, aki elég naiv volt nyíltan panaszkodni, hogy egyes papok nem respektálják a Kanzelparagrafust és a szószékről izgatnak a néppárti jelölt ellen. No ebben a szapora szavu káplánban nem igen telik gyönyörűsége az apát urnak. Így neveltségessé tenni a néppártot! Hogy maga használja azt mentőkötélnek, amiről az egész párt az állította, hogy fojtogató szerszám! De hát Molnár apát valahogyan belátja, hogy nem mindenütt érett meg a vetés a néppárti aratásra s ma kompak betűkkel irányítást szedet az ő publikuma számára, megadván benne az utmutatást, hogy a néppárthoz szító választók kire szavazzanak — inkább.

Ebben az irányító cikkelyben aztán klasszifikál. Kihirdeti, hogy szabadelvű jelöltre senki se szavazzon. Elvből ne szavazzon. Hasonlóképpen kerülni való a Kossuth-párti jelölt, mert az majdnem még modortalanabb, mint a szabadelvű. Nemkülönben fussanak a szocialista és a radikális jelöltek elől. Szint-azonképpen tartózkodjanak a néppárti érzelmeik a szavazástól mindenütt, ahol szabadelvű mérközik Kossuthistával, szocialistával

vagy radikálissal, mert akármelyik találna győzni, az a néppártra nézve egyforma malum. Csak két irányban adható pardon. Az Ugronista jelöltekkel szemben és ott, ahol szabadelvű agrárius veszi fel a harcot ó-liberálissal. Az Ugronista és az agrárius: az lib-nus malum. Arra szabad szavazni, azt még illik támogatni. Így szól az irányítás. Nekünk pedig úgy rémlik, hogy az irányításban vagyon egy porció vallomás és egy porció gyanusítás. Ámbár hiszen az is lehetséges, hogy csupa gyanusítás az végésvégig. S ha az Ugron-párt hajlandó volna legalább odáig elmenni a tiltakozásban, mint Bartha Miklós, aki a maga személyére nézve — igaz, hogy kevésbé erőteljesen, semmint a tolla és a szava megbírná — kijelentette választói előtt, hogy nem vállal közösséget a néppárttal s a felekezetek között villongást szítani semmi kedve: akkor rendben is volna a dolog. Akkor az egész vonalon konstatalható volna, hogy az irányítás gyanusit, amikor klasszifikál s hogy a magyar nemzet politikai gondolkodása minden tekintetben pálcát törvén a néppárti reakció törekvései fölött, minden párt egyforma malum a tisztelt néppártra nézve. De az Ugronisták nem igen iparkodtak idáig a tiltakozással s azért mondjuk, hogy az irányításban egy porció vallomás rejlik. Az apát ur klasszifikációja mindenestre szélesebb árkot von a függetlenség tábor két árnyalata között, mint a delegációról való felfogás, amelytől a neolog árnyalat egyszer már eltért s ha úgy fordul, megint eltérhet. Itt azonban a differencia mélyebben gyökerezik. Ha igaza van az apát urnak és az Ugronisták kisebb malumot jelentenek a néppártra nézve: akkor az is bizonyos, hogy ez a nemzetre nézve nagyobb malum. Az ítélet, melyet a nemzet idáig e párt fölött gyakorolt, azt látszik igazolni, hogy a nem-

zet is úgy gondolkozik az Ugronistákról, mint Molnár apát. De ez végre is az Ugronisták dolga, amibe nincs miért avatkoznunk.

Föltétlenül gyanusítás azonban a szabadelvű agráriusokra vonatkozó passzus az irányításban. Akik a szabadelvűpártban vannak: egyéni hajlandóságuk és helyzetük szerint eltérően s talán nagyon is eltérően gondolkoznak arról, milyen arányban s kivált milyen sorrendben kell istápolni a gazdasági ágak egyikét vagy másikat. Ebben a tekintetben is korrekt és lojális nyilatkozatokat halottunk mindkét oldalon s azt legalább is megannyian hangsúlyozták, hogy teljes bizalommal nyugosznak meg a miniszterelnök programjában. Nem akarjuk azt állítani, hogy minden félreértés eshetősége is ki van zárva a jövőben, mikor konkrét esetekben az ellentétes gazdasági felfogások kiegyenlítéséről lehet szó: de azt a faktumot nem szabad jóhiszeműen kétségbevonni, hogy a szabadelvűpártban jelentkező gazdasági felfogások kifejezetten megnyugodtak a miniszterelnök programjában. Ez az egyik faktum. S ebben a tekintetben a néppárt sohse klasszifikáljon, mert az egyik árnyalat olyan malum neki, mint a másik. A két árnyalat egybefolyván a Széll Kálmán álláspontjában, az egyik is, a másik is csak olyan közel állhat a néppárthoz, mint Széll Kálmán. Azt pedig Molnár apát ur, aki emlékezni fog a miniszterelnök nyilatkozatára, hogy kettőjük felfogása közt egy ocean van: talán még sem állítja, hogy Széll Kálmán a néppártra nézve nem malum. Dehogyan is nem az. A másik és fontosabb faktum pedig az, hogy olyan árnyalat egyáltalán nincs, nem volt és nem lesz soha a szabadelvűpártban, amelyik a néppárt politikai törekvéseivel tudna rokonszenvezni. Ha ilyen megtevelődésnek szimptomája próbálná felütni a fejét, aligha találkozánk olyan kiméle-

TÁRCA.

A Bor jubileumán.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Ábrányi Emil.*

Olaszországban jártam — talán éppen Pompéji romjai közt a Vezuv tövében — amikor *Gárdonyi Géza* falusi történetét, a *Bort* először mutatták be a nemzeti színpadon.

Távollétemben kitűnő kollegám, *Molnár Ferenc* felelt meg annak a hálás földadatnak, hogy a *Gárdonyi*-féle darab szépségeit érdeme szerint kiemelem.

De most, hogy holnap, csütörtökön a *Bort* huszonötödik évfordulójára adják elő: megragadom az alkalmat, hogy én is jubiláljam a szerzőt és köszönetet mondjak neki azért a nagy, ritka élvezetért, amit nekem — és rajtam kívül sok ezer magyar — ezzel a darabjával adott.

Itáliából hazatérve, többször egymásután megnéztem a *Gárdonyi* darabját és mindig a legnagyobb, legüdébb gyönyörűséggel. Évtizedek távollába kellene visszamennem az emlékeimmel, hogy ennek a gyönyörűségnek a mását találjam. Valami ehhez hasonlólt éreztem, amikor láttam *Rethy Öreg* esikósát és a *Csizmadia*, mint kísértetben Szigeti Józsefet. Ehhez hasonlólt éreztem, amikor *Tóth Ede* népszínművét, a *Falu rosszát* először láttam a nemzeti színpadon; vagy amikor a Népszínházban megnéztem a *Csepreghy* Ferenc népszínműveit, a *Sárga esikót* és a *Piros bugyellást*.

Ehhez hasonlólt. De nem ezt az *egység*, elejétől végig tartó gyönyörűségeit a szerző körülmetsett népiességében, tiszta magyarságában,

kompozíciójának tömör szépségében, valamennyi alakjának a gáncs nélkül való igazságában, párbeszédeinek a természetes zamatosságában, a magyar nép lelkének, karakterének csodálatosan hű visszatükrözésében.

A *Csikósban* vagy a *Cigányban* egy-két alak és jelenet igazán népies. De a *Csikósban* például a parasztvilágól érintkező uri személyek rajzán megérik a esínáltság; a *Cigányban* Peti, az öreg Zsiga-cigány fia, nem valóságos cigány; van rajta valami romantikus máz a régi Ritter-dramák lovagias, parádés páthoszából; Rózi, a cigányleány, éppenséggel Ofélia-szerű allurókkal játszsza le nagy „tebolyjelenetét”; sőt az öreg Zsiga-cigányban is csak a színpadias, a hatásra vadászó.

Szigeti József és utána *Tóth Ede* és *Csepreghy* hasonlíthatatlanul erősebbek *Szigetiné*-n a népies vonások kiemelésében, a párbeszéd természetes magyarságában. De ők sem emancipáltak magukat a régi népszínmű sablonos hagyományai alól; náluk is úgy szerepel a népdal, mint a cselekvéssel nagyon lazán összefüggő betét; mint az akcióst néha erőszakosan feltartóztató, fölösleges kifirás; mint valami hatásra számító bravúr-ária. Akárhogy gyönyörködtünk is a Blaháné és Tamási majd külön, majd együtt énekel dalai-ban: érezzük, hogy a természetességen, az alakok realizmusán, a hangulat egységén esorba esett.

A természetesség, a hangulat egysége: ez az, ami páratlanul teszi a *Gárdonyi* darabját. A régi sablonnak nyoma sincs itt. De még a hatásra való törekvést sem találjuk föl benne, amit a régebbi, kiváló szerzők darabjaiból helylyelközzel ki kell éreznünk. Eppen ezért hat ránk úgy, mint rekkenő dőlben a mezőről jövő, vadvirág illatával vegyült friss fuvalom. Egy őseredeti tehetség szüzi alkotásának, önkénytelen megnyilatkozásának látszik, — noha így megszer-

keszteni valamit, így előre vinni mindig éredekese és megkapóan a tömör cselekvést cirkádás bonyodalmak nélkül, tisztán belső motívumokból, tisztán a szereplők jelleméből, — ilyen logikus egyszerűséggel és igazsággal beszélteti színpadon a paraszt-embert, a magyar parasztot: ez a közvetlenség modern írónál a legművészebb öntudatoságra mutat. De a látszat megvan. A látszatot úgy megörzi mindvégig, hogy pillanatra sem veszítjük el illúzióinkat; pillanatra sem esünk ki a felkeltett hangulatból. Az első jelenettől az utolsó jelenetig állandóan úgy érezzük magunkat, mintha a parasztnép világának egy eleven töredékét rakták volna elénkbe, falustól, kertestől, földestől. Mintha ezt a darabot *nem írták volna*, hanem most előttünk nőne ki a földből. Nem vesszük észre, hogy kulisszák vannak körülöttünk. Nem látjuk, hogy a pitykés dolmányokat, a cifra szűrőket színházi szabó varrta. Nem látjuk, hogy a kackiás bajuszt, az áll alatt végigfutó körszakált masztikszszal ragasztották föl. Nem érezzük a díszletek különös festékszagát, hanem csak a föld szagát, a falusi kényéből kituduló rőzsefüstöt érezzük. Ez a darab maga az élet. Helyesebben: egy nagy festő tökéletes kópiaja, ahol a zseni teremtő erőjénél fogva minden él; ahol az alkotó ösztönrel párosult művészi kombináció a tiszta valóság, az őseredeti természetesség színében áll a néző előtt.

Aki a magyar népet, a magyar parasztot ismeri: gyönyörködve mondja rá, hogy a magyar paraszt csakugyan ilyen. Aki még nem ismeri, (és a fővárosban nevelt finnyás urfiak közül bizony sokan nem ismerik!) az a *Gárdonyi* darabjából megtanulhatja, hogy milyen a magyar paraszt.

Nincs itt ideálizálva, szépítve semmi és mégis bájos egyszerűséggel, természetes csoportosítással bukkannak elénk a magyar faj jellemét

tes elbánással, mint a gazdasági nézeteltérések jelensége. Mert az már nem részletkérdés, az már nem egyéni nézet, az már nem árnyalatbeli differencia, hanem egy másik világ. Függetlenül vallott vélemények, ha egyébként találkoznak a kardinális irányzatban, megérnek a szabadelvűség hajlékában, de hogy egészen más világfelfogás, homlokegyenest ellenkező gondolkodás és irányzat is beleférjen, azt már mégse méltóztassék képzelné. A szabadelvűpártban szabadelvű férfiak vannak, akik egy dologban mindenesetre egyformán gondolkoznak. Abban ugyanis, hogy a néppárt céljait, törekvéseit, de még fegyvereit is föltétlenül talumnak tekintik a nemzetre nézve. Ha egymáshoz ők nincsenek is közel, de a néppárttól egyformán távol állanak valamennyien. Ha tehát az apát ur a választók irányítása okáért klasszifikálja őket: egyszerűen gyanúsít.

Voltaképpen pedig azt hisszük, hogy akár gyanúsítás, akár protekció akar lenni ez az irányítás: valami sok köszönetet egyikben sincs. Az apát ur olyan muzikusokat dirigál, akik nem hallgatnak rá. Nagyon jó karmester, de a zenekar a maga kottája szerint játszik. Ő azt hiszi talán, hogy szimfoniát dirigál, de nem lehetetlen, hogy — macskazenét — fog hallani. S nem tudjuk, nem ezt érdemli-e — inkább...

BELFÖLD.

A miniszterelnök és választói. *Szell* Kálmán miniszterelnök ma délután *Károly* utazott, ahol holnap *szent-gothárdi* választóknak küldöttségét fogadja, amely felkéri a miniszterelnököt a kerület jelöltségének újból való elfogadására. A miniszterelnököt péntekre várják vissza Budapestre.

A választások előtt.

— A *Budapesti Napló* tudósítóától. —

Budapest, szeptember 25.

A mai napra is esett néhány programmbeszéd, de kiemelkedő nyilatkozat kevés történt. A fővárosban *Radocza* János számolt be a szabadelvűpárti választóknak, a vidéki programmbeszédek közül kiválik a gróf *Zselénki* Róberté, az agráriusok egyik főemberé, aki igyekezett eltávolítani a középutat *Szell* Kálmán és gróf *Károlyi* Sándor álláspontja között és tagadhatatlanul mérsékelt, konciliánsabb volt, mint a gőnczi generalisszimusz.

Mai tudósításaink itt következnek:

rokonszenvéssé tevő nemes, gyöngéd, majdnem lovagias vonások.

Baracs Imre, a híres borivó és verekedő, nagy szerelmében lemond a borról és hét évig megállja, hogy egy csöppet sem visz a szájához. De mikor a felesége biztatására hozzányúl: istenigazában mulatni akar és nem tűri, hogy a hordót elvegyék előle. A parancsoló család fő, a magyar férfi virtusa fölülkerekedik nyugodt megfontolásán. Saját akaratából lemondott a borról; saját akaratából inni akar. Ha tiltják, csak azért is. Megveri a feleséget; tör-zuz a házában, mint a villamos fergeteg. Mikor kibombolta magát, érzi, hogy hibát követett el, bánkodik is rajta, de nem akar utána menni az elmenekült asszonynak. A férfi-büszkeség és az a patriarkális, primitív paraszt-felfogás, hogy az asszonyt szabad verni, mint a kutyát és lovat és az asszonynak az a kötelessége, hogy hű maradjon a gazdájához, mint a megvert kutya és ló: nem engedi, hogy utána menjen a szép, kedves életpárjának. Ezt a felfogást erős meggyőződéssel vitatja *Durbint* szemében, aki az asszony pártjára áll és a paraszt ész humoros felfogásával Baracsot a saját fegyvereivel veri le, amikor bebizonyítja, hogy a jó asszony még a hasznos állatnál is hasznosabb.

Gyönyörű és tiszta magyar lélektan, ahogy Baracs öt heti elhagyatottság, testi-lelki zülles, magával folytatott macacs harc után elindul a szomszéd faluba és külső méltóságát fenntartva, legszébb ünneplőjében decosan sétálgat a Mihály bácsi háza előtt, ahol a felesége és a kis fia tartózkodik. Külsőleg még tartja magát, de a felesége és az egyetlen pályája iránt való nagy szeretet már annyira megpuhította, hogy a kis fia játsza huzza be magával Mihály bácsi kertjébe a kemény, vonakodó embert.

Pompás scénák előzik meg a végső kifejlést, amikor az asszonyok — Juli és az anyja, Szunyogné — közösen Mihály bácsit okolják a szerencsétlenségért, mert ő adta a hordócska bort

A fővárosban.

Radocza János programmbeszéde.

A VI. kerületi *Radocza*-párti választók ma délután 6 órakor egybegyűltek a terézvárosi polgári kör nagytermében, hogy meghallgassák volt képviselőjük és képviselőjelöltjük beszámoló- és programmbeszédét. *Ráth* Péter vezetése alatt tíz tagból álló küldöttség hívta meg *Radocza* Jánost, ki éljenzen közt megjelenéven, elmondta beszámolóját s egyuttal programmbeszédét.

Röviden vázolta a múlt országgyűlés tevékenységét és áttért a jövő feladataira. Politikai hitvallásának sarkitételül a hatvanhatediki kiegyezés fenntartását mondta, jelelve, hogy kiválóan fontosnak tartja a közgazdasági téren minden egyoldaloság mellőzését. Egész erejével azon lesz, hogy a béke, az egyetértés a gazdasági tényezők között helyreálljon és meg ne zavartassék. Éppen olyan laukadati kitarással küzd azok ellen, kik a vallásfekezeti egyenlenséget szítják és terjesztik s ezzel a sötét aknamunkával a haza polgárait állítják egymással szembe. A vallásfekezeti köpönvegébe burkolt reakcionárius irányzatot és a néppártnak az egyházpolitikai törvények revíziójára irányult törekvéseit feltétlenül és a meghatározottabban elítéli. A vámkérdésre nézve azt a meggyőződését jelenti ki, hogy előbb-utóbb az önálló vámterület lesz az alapja a jövő gazdasági politikának. Feltétlenül szükséges, hogy az ipar és kereskedelem utaból elhárítsuk mindazokat az akadályokat, melyek ezek fejlődését megakadályozzák. Meg kell hoznunk a legmesszebbmenő áldozatot, ha azt akarjuk, hogy gazdasági életünk állandóbb, biztosabb alapra fektessék.

Módosítandónak tartja az ipartörvénynek az engedélyezési eljárásra vonatkozó rendelkezéseket, melyek sok esetben az eredményezik, hogy az eláras lassúsága miatt a vállalat létesítésére kínákozó tőke elidegenítették. A jövő országgyűlés egyik kiváló fontosságú teendője lesz a közigazgatás reformja vagyis átalakítása. — Ezen kérdés megoldásánál kellőképp kell méltányolni az autonómia értékét, mert ez a magyar nemzetnek századok viharain keresztül a felülről jövő tuikapások ellenében sokszor egyedüli védőbástyája volt. A fővárosi törvény revíziójánál figyelembe vendő a főváros speciális viszonyai.

Arra fog törekedni, hogy a fővárosnak az állami feladatok elvégzése körül felmerülő nagymérvű kiadásai a kellő mértékre leszállítsanak. A gazdasági téren megoldandó feladatok között fontosság és sürgősség tekintetében kimagaslak az *adóreform*. A reformjavaslat alapját a pénzügyi kormány teje a képviselőházban ismertele. Ezek: a bevalási kényszer, az adókulcs jelentékeny leszállítása, a progresszió a magasabb adótetelekben és adómentes lételem. Ezen minimum megállapításánál figyelemmel kell lenni a szegényebb sorsú családok megélhetési viszonyaira.

Az állami tisztviselők mozgalmát érintve kijelentette, hogy az állami tisztviselői kar anyagi helyzetelményekkel, melyeket az állam a tisztviselőkkel szemben felállít. Reméli, hogy a kormány megtalálja a helyes utat és módot a kérdés megoldására, és hogy küszöbön áll a tisztviselői anyagi helyzetének a közérdekkel is megegyező fokozatos javítása. A szolgálati szabályzat megalkotása elé sem elvi, sem anyagi akadályok nem gőrdülnek. A nagy és fárads

ságos munkát végző államvasuti tisztviselők memorandumát a legnagyobb mértékben pártolja és támogatja.

A beszédet zajosan megtapsolták. *Tenczer* Pál rövid beszédében méltatta *Radocza* érdemeit és gyűjtő szavakkal buzdította a választókat a kitarásra.

A szavazóbárcák kiváltása. A fővárosban a választási szavazóbárcák kiadását ma kezdték meg a kerületi előjáróságoknál. Mindenki abban a kerületben kapja meg a szavazóbárcát, amelyben 1900 év végén lakott s amelyben szavazati joga van. A szavazóbárcát meghatalmazás után lehet kiváltani. Október elsejéig délelőtt nyolc órától két óráig és délután három órától hat óráig a személyesen jelentkező választóknak adák ki.

A Liptóvárosban lakó állami tisztviselők közül ma számosan felkeresték *Mezei* Mór, a budapesti V. ker. képviselőjelöltjét és kérdést intéztek hozzá arra az álláspontra nézve, amelyet az állami tisztviselők országos mozgalomával szemben elfogal.

Mezei Mór azt felelte, hogy az állami tisztviselőket fizetés elégtelennek tartja és a tisztviselői mozgalom jogosultnak ismeri el. Jó közigazgatás és jó igazságszolgáltatás nem képzelhető olyan tisztviselői karral, amely anyagi nehézségekkel küzd és minél több és jobb munkát követel az állam, annál kevésbé utasítja a magától azt a kötelezettséget, hogy ezt a munkát tisztességesen díjazza is. Már 1892. évi programmbeszédeben utalt erre az igazságszolg. követelményre és megválasztása esetében minden lehet el fog követni, hogy az állami tisztviselők jogos kívánságai minél előbb és minél teljesebb mérvben megvalósuljanak.

A VII. kerületi dr. Somogyi Lajos függetlenségi 48-as és demokráta párt vezetősége erősen dolgozik, a közelő képviselőválasztások alkalmából jelöltje győzelme érdekében.

Kossuth Ferenc, az országos függetlenségi és 48-as párt elnöke üdvözli levelet intézett a párt elnökéhez.

A VII. kerület szociáldemokrata képviselőjelöltje, *dr. Goldner* Adolm ma tartotta programmbeszédét egy szövetség-utcai vendéglő udvarán. Eles szavakkal ítélte el a Bánffy-kormány erőszakoskodásait, támada a *Szell*-kormányt is, aztán hangoztatta a szocialisták ismert követeléseit: az általános választási jogot, az iskolák államosítását, a teljes sajtószabadságot, a gyűlekezési és egyesülési jogot, a népfellegyverkezést ingyenes jogvédelmet, munkásvédelmi törvényeket, az aggkor állami biztosítást stb. A megjelent munkások lelkes éljenzéssel fogadták *Goldner* beszédét.

A VIII. kerületben *Berzeviczy* Albert vasárnap mondja el a programmbeszédét.

A IX-X. kerületben a szabadelvűpárti jelöltek száma egygyel megfogyott. *Hindy* Kálmán visszalépett és ez elhatározásáról pártját a mai végrehajtóbizottsági ülésen értesítette.

annak az öröme, hogy a verekedésért csukva tartott *Matyi* fiu (*Baracs* öcsese) kiszabadult a fogságból; s amikor *Baracs* Imre elé nagy izgatottsággal egymást küldözgetik ki és végre megállapodnak abban, hogy *Mihály* bácsi legméltóbb személy az alkudozások megindítására és *Mihály* bácsi nagyfontoskodva kimegy és a következő beszélgetés fejlődik ki közöttük:

MIHÁLY.

(*Megáll négy lépésre. A pipa a kezében van.*)
Aggyisten, Imre. (*Kezel nem fognak.*)

BARACS.

(*Komorán, félállról*) Aggyisten. (*Nem emel kalapot.*)

MIHÁLY.

Hát itt vagy?

BARACS.

Itt vagyok.

(*Szűnet.*)

MIHÁLY.

Látom, hogy itt vagy. Hálistennek... hát... (*Nyel.*) Vót-e ott esső?

BARACS.

Vót.

MIHÁLY.

Nálunk is egy kiesi...

Az óvatos parasztszemből zavarát, aki nem akar egyenesen belemenni a kényes tárgy feszegetésébe és az egygyűlő elme ravaszságával előbb *hangulatot* *puhatol*: lehetetlen jobban eltalálni. S lépten-nyomon, az egész darabon végig, ehhez hasonló jelenetekre akadunk, ahol minden szó, minden mozdulat természetesen jellemez; minden vonás a magyar paraszt érzésének, gondolkodásának mesterien hű kifejezése.

A végső befejezés éppen úgy a szereplők jelleméből foly, mint az egész konfliktus és a megzavart egyensúlyt remekül állítja helyre. A megbántott, de békülésre kész, a szerelmes, de magára tartó asszony nem kér bocsánatot az urától. Bort vesz ki a szekrényből, oda teszi az asztalra és csak ennyit mond:

— *Igyék... ha jól esik!*

A férje kéri, hogy ez a tett többet mond száz hangzatos bocsánatkérésnél. Nem szól rá semmit. Lassan, komolyan fölemeli a fejét és a feleségére néz. *Az üveget félretolja.* (Ebben van az ő bocsánatkérése.) Aztán az asszonyt lassu mozdulattal magához öleli.

Ez a befejezés rövid, mint egy esztendő epigramm. Szép, mint egy strófa *Petőfi* legszebb verséből. S igaz és határtalan, mint maga a szerelem.

Egy hamis hang, egy fölösleges szóvirág kevés, de ebben a darabban annyi sincs. Sőt el merem mondani, hogy egy fölösleges szó sincs benne. Minden szükséges, amit mondanak. Mindenki annyit mond, amennyi kell. És mindenki a maga természete, állása, életkora szerint beszél. *Gőre* Gábor úgy nyilatkozik, mint a falu bírja; *Durbint* Pál mint a falu második esze, aki tapintatból, opportunitásból nem akar okosabb lenni a bírónál; *Ceglédi* Pál, mint igazi kovács és baromorvos; *Baracs* Matyi, az Imre öcsese, mint naiv és szerelmes parasztlégeny; *Szunyogné* *Rózi*, a Juli luga, mint kedves, szomormos, dolgos paraszt leányzó, a kinek a szíve már nyílni kezd; *Eszter*, mint kackiás özvegy némbér és született rivalisa minden szép asszonynak, különösen a *Baracs* feleségének, a kivel ingerkedő szomszédsgában él; *Gőre* *Gaborné*, mint tipikus nyelvező-asszony, aki hatalmas férjét korában tartja; *Kácsi*, mint tetőtől-talpig cigány, tele alázatossággal és tolvaj-szenvedélyvel.

Minden apróság a darab tömör egységét táplálja. Milyen jellemző, hogy a kisebbik *Baracs*ban

A vidéken.

Wlassics pohárköszöntője.

Azon a beszéden kívül, amelyet Wlassics miniszter Perlacon tartott és amelyről bővebb kivonatot jelent meg a tegnapi lapokban, Wlassics Gyula Csakortornán választói előtt a tiszteletére rendezett 300 teretű banketten is nagyhatású beszédet tartott, amely legnagyobb részben politikai jellegű.

Beszédének egy része a magyar faj kulturális sulyának emelésére szolgáló eszközökkel foglalkozik. Ez országban alkotmányunk és történelmi misszióink szerint is a magyar fajnak kell vezetnie lenni. Ezért kell a magyar faj kulturális szelét emelni. E érttetto kulturális politikájának sarkpontjává a városok közművelődési intézményeinek fejlesztését és emelését. Ezért fordít a városok iskoláira különös gondot; a vidéki városokban muzeumokat állít fel könyvtárakat nyit meg. Minden ízében magyar városi élet nélkül a magyar faj misszióját be nem töltheti. Más nyelven beszélő polgártársainkra a magyar kultúra följényének kell hatni. Ennek értéke és szükségessége legyen a hódító és nem az erőszak. Az erőszak egyáltalában nem a politikai bölcsesség tényezője. Az erőszak, az nyers erő és nem is jelent erőt és kitartást. Az erőszaknak csak áhasonlatossága van az erényhez.

A választások tisztaságát a legnagyobb politikai szükségnek tekintik. Ki kell a néplelek meggyőződéséből azt irtni, hogy a nemzet sorsa fölötti döntésnél erkölcsienem tényezők szerepelhetnek. Ez az ország és alkotmánya tennemmaradásának legnagyobb biztosítéka. A szabadelvűséget e sok vallásra és sok nemzetiségre osztott országban a politika lételemének tekintik. A szabadelvűség oly nélkülözhetetlen a magyar közéletben mint a levegő az élethez. Nem szabad egy pillanatig sem félni, hogy ezt bármi irányban veszély fenyegethetné. Erélyesen tiltakozik az ellen, hogy Deák Ferenc politikája legműbb letéteményességnek, Széll Kálmán kormányzata alatt a szabadelvűség erejében veszthetne. En is ismerem — mondja Wlassics — e nagyszabasu államférfit, lelkeinek minden érzése, minden ideálja nyitott könyv előttem. Lehet valaki ez országban erőszakosabb szabadelvű, de tisztább, nemesebb és az igazi szabadelvűségnek rendhittlenebb híve nála nincs.

E beszéd hatása alatt a közönség felállott és a horvát nemzetiségű választópolgárok is korusban énekeltek az „Isten áld meg a magyart”.

Széll Kálmán miniszterelnök a mádi kerület választóinak üdvözlő táviratára, amelyet Bernáth Béla jelölése alkalmából intéztek hozzá, ezt a választ küldte:

Osváth Mátyás urnak, Mád. A mádi kerület választópolgárait nevében tolmácsolott meleghangú üdvözlőt, amely őszinte hálára kötelezett, fogadják köszönetemet.

Báró Podmaniczky Frigyes, az országgyűlési szabadelvűpárt elnöke, ugyanebből az alkalmából hozzá intézett táviratra a következő választ küldte:

Osváth Mátyás urnak, Mád. Bizalmuk és ragaszkodásuk megtisztelő kifejezését igen nagyra becsülöm, melynek biztosítása mellett őszinte örömmel vesszük tudomásul, hogy ottani párt-híveink bizalma osztatlanul ismét nagyródemű

éppen úgy megvan a verekedő vér és a férfias lemondás képessége, az erős akarat, mint a bátyjában, Imrében. Milyen igaz a Matyi tisztegtudása Imrével szemben és az a nagy szeretet, amivel magára maradt bátyjának árvaságát megosztani és enyhíteni igyekszik. És milyen szép — mert nem mesterkelt szembeállítás, hanem a vérség kötelékéből természetesen folyó — hogy a kis Rózi éppen úgy csüng a nénjén, mint Matyi a bátyján és Juli bántódása miatt haragszik az egész Baracs-familiára, még Matyira is, akit szeret.

Az egész darab egy kis családnak a rajza; de ebben a rajzban ott él az egész magyar falu és a falu visszatükrözi az egész magyar parasztságot erős indulatával és bekére hajló szívvel; borozo duhajságával, de sokkal nagyobb munkakedvével; primitív eszével és ritka judiciumával; józan fegyelmeztségével és furfang-jával; humorával és igazságszeretettel; sziládságával és voleszülettel nemes érzésével; vonzó erényeivel és nem visszatartó hibáival; egészséges realizmusával és a kedélynek azzal a poézisével, amit a puszták lehelle, a szabad ég, a dalos pacsirták szomszédsága ad a magyar parasztnak.

Gárdonyi sokáig élhetett köztük, hogy így megismerte őket, így a lelkükbe látott és így tud a nyelvükön beszélni. Ezért nem vett a nép kádjá ellen sehoh. Ezért marad természetes ott is, ahol a paraszti hasonlatokkal, képekkel ékesíti a beszédjét. Minden hasonlat a paraszti környezetéből, megfigyeléséből, készletéből való. Ezért mondja Baracs Imre: Nem piszokl senki, Juliskám. A napfényt nem lehet bepizkolni és a te telked napfény.

elvtársunk, Bernáth Béla személyében összpontosul.

A paksi szabadelvűpárt jelöltjét, Kenedi Gézát Dunaföldváról küldöttség kísérte Paksra, ahol a küldöttség élén Eötvös pártelnök üdvözölte. Este a jelölt tiszteletére banketet adtak, amelyen Kenedi nagy tetszés mellett hosszabban beszélt s a napirenden levő politikai kérdésekről nyilatkozott. A választók üdvözlésére Podmaniczky pártelnök így válaszolt:

Ifjabb Eötvös Károly urnak, Paks. Örömmel veszzük, hogy ottani párt-híveink elveink kiváló harcosát, Kenedi Gézát léptetik fel. Gyülekezzenek híveink lelkesedéssel és minél nagyobb számban zászlaja alá.

Podmaniczky, pártelnök.

A zilahi kerület szabadelvű jelöltje, gróf Károlyi Mihály ma tartott programbeszédét a városi Vigadóban, nagy halgatóság előtt. A pályaudvaron Kincs Gyula pártelnök üdvözölte a jelöltet kit hosszú zászlós kocsiorsó kísért a programbeszéd színhelyére. Gróf Károlyi beszédében ki ejtette, hogy az 1867-es kiegyezés alapján áll és minden tekintetben osztja a gönczi evében foglaltakat. Követeli minden állam-tennartási ténvező egyenlő istápolását magas védvám teallitását és, ha szükséges, külön vámterület. Szükségesnek tartja a tisztviselői fizetésemelésének rendezését, melyet az állam arra tezedetet nyer. Beszél még Bujanovics Sándor volt országgyűlési képviselő, míg gróf Károlyi Sándor betegessége miatt távol maradt. Este a párt bankettet rendezte jelöltje tiszteletére.

A pozsonyvárosi első kerület szabadelvűpártjának választómagja tegnap szótöbbséggel elhatározta, hogy az október 2-iki választáson részt nem vesz és jelöltet nem állít. A Molec-párthoz tartozó biz. tagok a szavazás előtt a tereből kivonultak. A szabadelvű Molec-párt végrehajtó-bizottsága ma esti ülésében napirendre tért a választásminty tegnapi határozata fölött, mert a kisebbségi irakció állás-oglatásának tekintik a pártöbbség akaratával szemben, amely Molec Dani jelöltjéhez ragaszkodik.

Dr. Nagy Sándor megalólja azt a híresztelést, mintha a megyaszóli kerület jelöltiségétől viss-alépett volna.

Szentágotáról jelentik, hogy Böhmcs szabadelvűpárti jelölt viss-alépett és Schuller szabadelvűpárti jelölttel szemben csak Eiter Adolf áll, aki párton-kivüli jelölt.

Aranyosmedyesen szabadelvű programmal Pász-tory Arkádó jelölték.

Marosvásárhelyről táviratozzák: Légrády Károly, az ákosfalvi kerület szabadelvű képviselőjelöltje ma programbeszédre tartására megérkezett. A kerület intelligenciája eléje utazott Marosvásárhelyre, ahol Nagy József intézett hozzá beszédet, amelyre Légrády szívélyesen válaszolt. Ezután díszes kocsisorban vonult be a menet Marosvásárhelyre.

A dédesi kerületben Abrányi Kornél nevét hozták forgalomba, mint jelöltet. Abrányi Kornél most báró Podmaniczky Frigyes pártelnökhöz intézett levelelben kijelentette, hogy a dédesi kerületben nem lép fel, ahhoz a mozgalomhoz, melyet nevében indítottak, hozzá nem járult s a dédesi kerület mandátumára nem reflektál. Gróf Serényi ellen-elöltje a siker reménye híján szintén visszalépett s így most egyedül maradv, egyhangú megválasztására van kilátás.

Mátészalkán ma mondta el programbeszédét Jékely Zsigmond, a Kossuth-párt jelöltje.

Ezért vágja oda Mihály bácsinak: *Elfáradtam, leültem. A madár is ott ül le, ahol elfárad.* — Ezért mondja Mihály bácsi Juliról: *Ugy nőtt fel, mint a virág a fal mellett.* — Ezért mondja Matyi a kis Rózikának: *Ugy tündökölt a kőped a lelkembe, mint a hóvirág a kútban.* — És ezért mondja Ceglédi, a kovács-baromorvos, Eszternek: *Nem patkó az asszony, lelköm, hogy ma elrugjuk, holnap már újat verünk föl.*

Ennek a falusi történetnek nemesak a nyelve brilliáns, hanem a fölépítése, a technikája is. Es mi a kulcsa ennek a rendkívüli technikának? Az, hogy a szerző jellemzése rendkívül egyszerű és igaz; hogy az egész történetet a lelkekből fejleszt ki; hogy minden epizód úgy oda tartozik a Baracs-család drámájához, mint az ágak a fa törzséhez. Innen van, hogy ez az intimitás a közönséget elragadja és a Nemzeti Színháznak szenzációs sikert hozott: huszonnégy előadást március 29-ike óta. (Es ebből a hat hónapból a szünetidő harmadfél hónapját le kell számítani.) Innen van, hogy ez a családi rajz, ez a falusi történet többet ér a pathetikus tragédiák és idegbajos nagy színművek egész garmadánál.

Nem tudom, ir-e valaha Gárdonyi Géza ehhez hasonlót? Szívemből kívánom, hogy tesse. Egylegre bizonyos, hogy ez a darab elejétől végig remekmű. Egy Rembrandt-kép, vagy — hogy magyar névvel maradjak a darab magyar zsenijéhez illő — egy Munkácsy-féle zsáner, szavakban fololdva.

Magyar érzésem egész örömevel és büszkeségével üdvözlöm Gárdonyi Gézát a Bor jubileumán.

A világi választókerület szabadelvűpárti képviselőjelöltje gróf Zselénszky Róbert tegnap tartotta meg nagyszámú választói előtt programbeszédét. Beszédében kijelentette, hogy Széll Kálmán politikai programjának híve.

Kijelentette, hogy teljesen egyetért a miniszter-elnökkel abban, hogy a földmívelésnek nincsen érde-kében, hogy háttérbe szoruljon a tőke, az ipar és a kereskedelem; a tőkének az iparnak, a kereskedelemnek és más tisztas kereseti ágának nincsen érdekében, hogy háttérbe vonu on a földmívelés. Ennek bizony-ságául hivatozik beszédére és röpirataira. Mindig a mezőgazdaság, ipar és kereskedelem harmonikus fejlesztésének szükségét hangoztatta, sohasem akarta az egyik kereseti ágat a másik rovására előnyökben részesíttetni.

Hisz maga is többszörösen iparos gyárai révén, de harminc évi tapasztalat arra tanította, hogy eltekintve a kontingenciái törvény óta monopolium:erü szeszgyártástól, ezek mind, kevés kivétellel, csak akkor üzhetők eredményvel, midőn a gazda jöletnek örvend, ellenkező esetben pedig csak tengnek, sőt visszafelődnek. Továbbá lehet-e józanul elhinni, hogy mint gazda, azt kívánhassa, hogy a gabonakereskedő a borkereskedő, az állatkereskedő, a molnár, a mészáros, a pék ne prosperáljanak? Mintna ára lehetne a mezőgazdasági terményeknek, midőn ez utóbbiak üzlete pang. A visszaéléseket egy-ormán üldözöndöknek tartja, akár iparos, akár kereskedő, akár gazda követi el őket. Teljesen osztozik gróf Károlyi Sándornak abban a nézetében, hogy jövendő politikánkban sokkal több gondot kell fordítani a gyengéik védelmezésére, mint eddig történt. A vámpolitikáról szölvá, kijelenti, hogy sohasem volt szöszölője a kizárólagos mezőgazdasági vámpolnák. Sohasem emelt panaszt a jelenlegi magas ipari vámpok ellen, csak azt követelte, hogy igazságos vámpolnika üzések és amilyen arányban vedetnek ipari terményeink, oly arányban vedessenek mezőgazdasági produktumaink is.

Vannak olyan tényezők, melyek a vámpok hatását zavarják mint a kikészítési eljárás, a szabad raktárak a fedezetlen határövezetük játék, a fuvardíjkezdemények és a többi, de ezeknek engedélyezése vagy megszüntetése is a törvényhozás akaratától függ, tehát kártevény hatások szintén mellőzhető.

Azért, a legközelebbi teendők legfontosabbika egy igazságos és a mezőgazdasági érdekeket is kielégítő autonom vámtarifának szerkesztése.

Az ipari érdekekről csak annyit mond, hogy kívánja az ipartörvény revízióját. A gazdasági kiegyezésre nézve a következőkre konkludál:

1867-től hozzatvőtel 1894-ig a helyes magyar közgazdasági politika a külön vámterület törvényesítését kívánta volna. Hozzatvőtel 1894-től fogva az érdekek összehütőzése jönnek, az ipar megkivánván a külön, a mezőgazdaság pedig a közös vámterületet.

Ha a jövendő úgy tudunk megegyezni Ausztriával, hogy a mellett képesek legyünk bizonyos iparokat fokozatosan meghonosítani, továbbá úgy, hogy a mezőgazdaság agrárvámjait megkaphassa, akkor ilyen módon megegyeznek Ausztriával.

Ha azonban e két követelmény nem lenne keresztülvihető, akkor a külön vámterület mellett foglalna állást, mert a jelenlegi viszony tarthatatlan, e mellett elvérzik a mezőgazdaság és nem tejlődhetik az ipar.

A tőzsde reformja, kapcsolatosan a fedezetlen határövezeti játéknak megütásával, szintén egy fontos idadata lesz a jövendő országgyűlésnek.

Szóli ezután a szövetkezetek támogatásáról, a parasztsztaályi fölségítéséről és az adózási reformról, az aránylagos adózási rendszer hívenel valíván magát. A kisgazda, a kisiparos, a kiskereskedő egyszerű azok kiknek egy bizonyos minimumnál több jövedelmük nincsen, nézetem szerint az adónak egy hányada alól fölmentendők, kárpótlásul azért, mert ezeket jobban terhelik a fogyasztási adók, mint a tohetőbb osztályokat.

Tolnavármegye szabadelvűpártjának üdvözlő táviratára Széll Kálmán miniszterelnök a következőleg válaszolt:

Bernrieder János pártelnök urnak Szegzárd. Tolnavármegye szabadelvűpártjának lelkes hangú és ritka melegséggel írt üdvözlöte igen jól esett és igaz hálát kelt bennem. Azok az elismerő szavak, amelyekkel törekvéseimről és azok eredményéről megemlékezni szivesek, nemesak örömmel töltönek el, de megerősítenek a rendületlen elhatározásban, hogy összes erőmet a haza érdekében a nemzet telvirágzásának és a szabadelvűség ügyének szenteltem. Kérem, fogadják legköszintőbb és legmelegebb köszönetemet. Széll Kálmán.

Semsey László, a nagydud kerület képviselőjelöltje, akiről némely lap tévesen azt a hírt hozta, hogy páronkivüli programmal lépett föl, bejelentette báró Podmaniczky Frigyesnek, mint az országgyűlési szabadelvűpárt elnökének, hogy ő szabadelvű programmal lépett föl és jelöltiségét ezentul is csak szabadelvű program alapján tartja.

A daranyai-szentlőrinci kerületben Tormay Károly alispán, a szabadelvűpárt jelöltje most teszi meg kör-utját. Mindenütt lelkesen fogadják és programbeszédével nagy tetszést keltet.

A bodajki kerületben Baross Károly agrárius jelölt most járja be a községeket, mindenfelé hódítva a néppárt körében.

A győrszigeti kerületben Szabó István néppárti ellen ma Bozay Jánost léptették fel Kossuth-párti függetlenségi programmal.

Az új kornak megfelelő.

E kályhák minden stýben és különböző új mintákban és stýben készíttetnek.

TELEFON: 168.

PUCHER-féle SZAB. GYORSMELEGITO

mely a több éven kipróbált és tökéletesített szabadalom folytán, minden javításokat minőségében, mint tüzelőképességében a legjobb eredményt érte el, minél folytán ezek tartósságukat tekintve a legolcsóbbak.

CSEREPKALYHA

PUCHER ANDRAS TEMESVAR Józsefváros, Preyer-utca 4. saját ház.

A ballavásári kerületben a tegnapi tartott népes értekezleten Kabós Ferenc volt országgyűlési képviselő nagy tevékenység mellett tartotta meg beszámoló- és programbeszédét, mely után újból jelölték képviselőnek. Az értekezleten sok intelligens román választó, ezek között számos pap és tanító jelent meg, akik magyar és román nyelven üdvözölték a képviselőjelöltet, erősen hangoztatván a nemzetiség közötti békés egyetértést. Az értekezletből Széll Kálmán miniszterelnöknek a következő táviratot küldték:

Kis-Küküllővármegye felső választókerületének választópolgárai Kabós Ferenc képviselővé jelölése alkalmából mai napon Ballavásáron tartott népes értekezletükből nagyméltóságodat, mint népes értekezletükből nagyméltóságodat, mint szeretett hazánk jólétének anyagi és kulturális fejlődésének biztosítására irányuló magyar nemzeti liberális politikának leghivatottabb vezető hazafias tisztelettel üdvözlik.

Pótsa Bertalan, elnök.

Báró Poámaniczky Frigyesnek szintén küldtek üdvözlő táviratot.

A berezki választókerületben, mint a *Politikai Értesítő*nek írják. Neumann Arminnal szemben fellépett Fehér Károly kézdívasárhelyi járásbíró 48-as függetlenségi programmal. Vele egyidejűleg emlegetik közepezi Bócz József kézdívasárhelyi rendőrfőkapitányt is. Most Fehér járásbíró visszalépett és közepezi Bócz Józsefet jelölték függetlenségi és 48-as (Kossuth) programmal.

A magyar-láposi kerületben Kupsa Viktor, ki nemzetiségi és antisemita programmal lépett fel nagy zavart idézett elő. Kortesei annyira fanatizálják az embereket, hogy egy magyar ember házába belétek. gróf Teleki lobogóját letépték. A községet pedig felgyújtással fenyegetik. A szebeni határozat ellenére a nagy román politikusok Kupsa Viktor mellett aktívisába mentek. A jelölt atyja Kupsa Sámuel görögkeleti esperes nagy izgatást folytat a magyarság ellen. A fanatizált görög-katolikus románok is tömegesen tölölnek nemcsak a nemzetiségi zászló alá, hanem a görög-keleti egyház kebelébe is.

A nagydszónói választókerületben ma Trauschenfels Emil eddigi képviselőt jelölték pártönkivüi programmal.

A czacrai kerületben Hieronymi Károly e hó 29-én tartja meg programbeszédét. — A bitsei kerületben Cseörgő kereskedelmi államtitkár ellátogatta a szabadelvűpárt által leaánlott je ölséget.

A munkási szabadelvűpárt ma nagygyűlésen újra Nedeczy Jánost jelölték képviselőnek. Nedeczy meg is tartotta programbeszédét, melyben kijelentette, hogy Széll Kálmán politikáihoz csatlakozik. — A függetlenségi párt Tamásy Adolfot léptette föl, aki vasárnap mondta el programbeszédét.

A szászhermányi választókerületben tegnapi Pürner Nándort kiáltották ki egyhangulag szabadelvűpárti jelöltnek s a kandidáló pártértekezletéről üdvözlő táviratot küldöttek Széll Kálmán kormányelnöknek és báró Poámaniczky Frigyesnek, az országos szabadelvűpárt elnököknek.

A törökkanizsai kerületben Vucetits úvidéki ügyvéd szerb nemzetiségi programmal jelöltette magát. Tallian Béla a szabadelvűpárt jelöltjéhez a kerület nagy többséggel ragaszkodik.

Az ugrai kerületben Loránt Dezső függetlenségi jelölt a minap tartotta meg programbeszédét három községben: hívei lelkes tevével fogadták.

A privigyei kerületben Markhot Aladár visszalépése következtében Modrányi Iván arvaszékli ülnök, a szakócai kerületben pedig Cserech János néppárti ellen Horák Ede segédlelkész léptek fel szabadelvű programmal.

A marczali kerületben Somssich Andor, a kerület eddigi képviselője, szabadelvű agrár-programmal újból lépett. Ellenjelöltje dr. Zboray Miklós budapesti ügyvéd néppárti programmal, aki most járja be a kerületet.

Nagykanizsáról írják: A mióta Koller István alsórajki földbírtokos kiáltották ki szabadelvűpárti jelöltnek, a párt erősen szervezkedik. Koller István Kiskanizsán tegnapi mondta el programbeszédét; itt több híve van gróf Zichy Aladár néppárti jelöltnek, de meggyengült a Zichy pártja Alsó-Rajkon és Paasa községben. A választás október 2-án lesz.

Szekely-Uvárhelyről írják: Ugron János szabadelvűpárti tegnapi tartotta itt meg beszámolóbeszédét, melyet nagy tevével fogadták. Ezután újból őt jelölték. Ellenjelöltje nincs.

Választási határnapok.

Az eddigi megállapítás szerint október 2-án 49 megyében 272 képviselőt 36 városban 51 "

összesen 323 "

október 3-án 7 megyében 31 "

12 városban 14 "

összesen 45 "

október 4-én 1 megyében 3 "

október 5-én 4 városban 5 "

október 6-án 3 városban 3 "

október 8-án 1 városban 1 "

október 10-én 1 városban 1 "

összesen 381 képviselőt

választanak.

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56-12
Kiadóhivatal 54-39

HIREK.

Budapest, szeptember 25.

— BUDAPESTI NAPLO. Szeptember 15-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán megdondkodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. Gróf Goluchowski külügyminiszter Meránból Bécsbe érkezett.

— Gődöllő vendégel. Gődöllőről táviratozzák: A király veje, Lipót és unokája György ba or hercegek ma délelben Visegrádról hosszabb tartózkodásra odaérkeztek. Délután vadászni mentek. A toszkánai nagyherceg tegnap és ma három szarvast ejtett el.

— Zsilinszky Munkácsón. Zsilinszky Mihály államtitkár ma másfél napra Munkácsra érkezett Hagara főispánnal. Mindketten Nedeczy János vendégei. A közoktatási intézetek megtekintése után 70 teretük banket volt a Csillag-venéglőben ahol lelkes teiközönségben ünnepelték Zsilinszkyt. Az államtitkár munkái átogatása összefügg az internátus kibővítésével és a munkási vár jövendő sorsával.

— Vilmos császár, a mlktritikus. A németek agilis eszjárjáról ismét szól a krónika. Ezuttal egy művészeti kérdésben való szereplését jelentik Berlinből. Berlin városa nemrég Hoffmann Lajos építészeti tanácsost, a birodalmi törvényszék lípesei palotájának építőjét, városi építészé választotta. Hoffmann a legutóbbi berlini művészeti kiállításra kiállította azoknak az épületeknek a tervezeit, amelyekkel legközelebb a várost szépiteni akarja. A tervezetek általános feltűnést keltettek és nagy volt a meglepetés, amikor a zsüri Hoffmannt csak a kis aranyéremmel jutalmazta. Most kiderült, hogy a zsüri az építésnek a nagy aranyéremet szánta, de a császár nem hagyta jóvá ezt a kitüntetést, mert, mint kijelentette, a berlini városi építészeti tanács művészeti iránya nem felel meg az ő ízlésének.

— A Lónyai gróf pár itthon. Sátoralja-Ujhelyről jelenti tudósítónk: Gróf Lónyay Elemér és felesége szeptember hó 19-én érke nek meg bodrogolasi kastélyukba. Ez alkalommal az olasz állomáson megjelenik Zemplén-megye intelligenciája élén gróf Hadik Endre főispánnal. A fogadtatásra az egész megyében nagyban készülődnek.

— Szent Gellért ereklyéi. Most egy éve Csanád lángoló hazafisága püspök, Desseffy Sándor lényes pápi kísérettel zarándoklatot vezetett Velenczébe Szent Gellértnek ott levő ereklyéihez. Ez évforduló alkalmából a püspök nagyértékű ezüstfoglalatú ereklyetartót ajándékozott a San Giorgio templomnak, ahol az ereklyéket őrzik, továbbá egy gyönyörű értékes misemondó-ruhát, egy intulát és egy keresztet amely adományoknak értéke mintegy 5000 korona. A kegyeletes ajándékokkal maga Sarto József velencei érsek misézett tegnapi Szent Gellért napján Velenczében a San Giorgio-templomban. A csanádi püspök pedig a temesvári székesegyházban mondta az em ékmsít.

— Rökk Szilárd emlékezete. Rökk Szilárd emlékére minden esztendőben gyászünnepet rendez a budapesti Randerl-Intézet is, amelynek a nagy ember barát hatvanezer koronát hagyott végrendeletében. Az intézet igazgatója, Krizsán Mihály pápai kamarás gyászmisét mondott, amelyben a tanítótestület tagjai és az összes növendékek résztvettek.

— I. Vilmos császár hadsegége. Egy távirat jelenti, hogy gróf Alten Károly porosz lovassági tábornok meghalt. Az elhunyt I. Vilmos császárnak volt a hadsegége és hatvannyolc esztendőét élt.

— A budai hidó. Az új eskütéri hid vaszerkezetének fölrakásával egyidejűleg halad a budai hidó kiépítése, mely egyike a legnehezebb műszaki munkálatoknak. A Gellérthybe autó hidőrkolat alatt ugyanis alagutat építenek, hogy a Döbrentei-ut és a Gellért-rakpart kocsiforgalmát könnyebben le lehessen bonyolítani. A Gellért oldalát pedig terméskölapokkal borítják be, hogy a robbantások nyomát eltüntessék. A Gellérthy lépcsőzetes oldalán most készítik el azt a helyet is, ahol Gellért püspök emlékszóbra, a király ajándéka fog állani. A budai hidó megoldása mindenesetre igen érdekes és festői lesz.

— Nyolcvanmillió örökség. Rómából sürgönyzik, hogy ott a tegnapi elhunyt Torlonia Anna Mária hercegnő végrendeletét ma bontották föl. A hercegnő 80 millió lírát kivevő vagyonát részben rokonainak, részben az atyja által létesített jótékony intézeteknek hagyományozta.

— Nőuralom Belgrádban. A belgrádi konakból az udvari pletyka sok pikáns hírt röpit világgá, de ezeknek a megmondandóknak az igazságot nem mindig lehet ellenőrizni. Annyi bizonyos, hogy Draga királyné lábai előtt hever az akaraterő nélküli való király, aki trónját és országát vakon áldozza föl imádott asszonyának. Draga királyné az oka, hogy a király minduntalan vérg sérti minisztereit.

— Végtelenül gyöngye minisztereim vannak, akiknek semmi energiájuk nincsen, — mondá a király Uzsicében egy parasztagdákól álló deputációnak Vuics miniszterelnök és Stefanovics belügyminiszter jelenlétében.

A kabinet rögtön beadta lemondását, de a király visszautasította, mondván:

— Utazás közben nem akceptálok kabinet-válságot.

Sándor király ezután más alkalommal sokkal erősebben sértette meg minisztereit. Minisztertanácson történt, amikor a kabinet ellene szegült a király óhajának, hogy legifjabb sógorát trónörökösnek proklamálják. A király féktelen haragra lobbant és dühében ezeket mondta:

— Látom, hogy ellenszenveteket a királyné iránt nem tudjátok legyőzni. De majd megmutatom én nektek, hogy még a királynénak lábanyomát a porban is csokolni fogjátok!

Ilyen körülmények között természetesen zavarsok az állapotok Szerbiában és nem lehetetlen, hogy a belgrádi nőuralom után forradalom következik.

Mint Belgrádból jelentik, fontos természetű magánjogi ügyek merültek fel Sándor szerb király és özvegy anyja között, amelyeknek elintézéséhez valami megbízható közbenjáróra lett szükség. Allítólag e végett utazott oda Murussi Demeter herceg, Natália királyné unokabátyja. A herceg ma érkezett Belgrádba és a királyi palotába szállott.

Milano, szeptember 25.

A *Corriere de la Serana* táviratozzák Belgrádból tegnapi kelettel, hogy a királyi konakban tegnapi furesa jelenet volt a királyi pár és a miniszterek között. A kormány valamennyi tagja testületileg jelent meg a király előtt és a miniszterium nevében Vuics miniszterelnök kérte a királyt, hogy tegyen le szándékáról és ne proklamálja Lanyevica Nikodém hadnagyt, a királyné fiv rét trónörökössé. Az audiencián Draga királyné is jelen volt. Sándor király a miniszterelnök szavaira ridegen csak ennyit válaszolt:

— Az fog történni, amit én akarok.

— De a nép akaratának is van sulya! — mondotta a miniszterelnök.

Itt közbevetésként Draga királyné:

— Első szó a király szava!

Azzal Draga királyné karonfogta Sándor királyt és faképnél hagyta a minisztereket, erősen becsapva maguk mögött az ajtót.

— A nagy árvíz emléke. A székesfőváros az 183-iki pesti nagy árvíz emlékét domborműben örökítette meg. Kallós művészi kivitelei munkája azt a jelenetet tünteti föl, amidőn báró Wesselényi Miklós emberöltői erővel menti meg a vízbeutoló aggokat, nőket és gyermekeket. Az emléktábla már régen bronzba van öntve, a párisi világgkiállításra is figyelmet keltett, de még mindig nem helyezik el a Ferenciek templomának Kossuth-utcai oldalalába, ahol a tanács megfelelő helyét kijelölte. A leleplezés alkalmasint a jövő tavaszszal lesz.

— A gyógyszerészettanhallgatók. A fővárosban a múlt hét folyamán 15 gyógyszerész tett záróvizsgálatot és mindannyi elnyerte a gyógyszerészi oklevelet. A budapesti tudományegyetem orvosi karánál beiratkozott 56 másodéves gyógyszerészettanhallgató, a bölcsészeti karon pedig 57 első éves hallgató. Összesen 110. Ez az eredmény a tavalyival összehasonlítva, apadási mutat.

— Newyorki Napló. A newyorki magyarságnak eddig csak hetenkint megjelenő lapja volt. Mint most Newyorkból jelentik, szeptember elseje óta ott napilap is jelenik meg magyarul. A címe *Newyorki Napló*, s rózsaszínű papíron nyomják. A lap szerkesztője Bartha József. Egyelőre kicsiny még a Newyorki Napló terjedelme, de kiadója igéri, hogy legközelebb nagyobb alakban, bővebb tartalommal is jelenik meg.

— Házasság. Dr. Csirfusz Dezső san-remói osztrák-magyar akoncul és közegészségügyi tanácsos a belvárosi főplébánia-templomban tegnapi vezette oltárhoz Giovanelli Déra grónt. Az esküvő a családi gyászra való tekintetből szűk családi körben folyt le. Gadsy Jenő budapesti m kir. posta- és távirad-igazgatója segédutkár eljegyezte Krajsnik Soma székesfehérvári javítóintézeti igazgató leányát, Vilma kisasszonyt.

Stenherz Adolf ma vezette oltárhoz Löweinger Heléna kisasszonyt Mezőtúron.

— A margitszigeti posta megszűnése. A Margitszigeten Budapest-Margitsziget elnevezés alatt működő időskai posta- és táviradhivatal e hó 30-án megszűnik és a Margitszigetet a Budapest 3. számú posta- és táviradhivatal kézbesítési kerületébe osztják be.

— **Az emberi boldogság fészke.** Egy kutató a földnek egy elrejtett zugára akadt, ahol oly tiszták az erkölcsök és olyan nagy a boldogság, mint sehol másutt ezen a nagy világon. A szerencsés tudós *Lumholtz* Károly kutató, akit egy amerikai néprajzi múzeum bízott meg azzal, hogy Mexiko északnyugati részén nagyobb utazást tegyen, azok pedig, akik a földön található legtisztább erkölcs szerint élnek, — egy barlanglakó indián törzs tagjai s a Sierra Madre hegylánc járallan völgye a hazájuk. Ez a törzs éppen úgy él, mint sok ezer esztendővel ezelőtt az ősei. Elzártan a világtól, rendkívül boldogan élnek s szellemileg sokkal magasabb a nivójuk, mint többi rokonaiuknak. Közösen művelik a földjüket s a természetben közösen osztozkodnak. Lopásról, gyilkolásról, többnejűségről semmit sem tudnak. Ezeknek az indiánoknak bizony különös volt az idegen vendég, s nem igen kedvelték, éppen csak tűrték, hogy közöttük legyen. Talán ösztönszerűleg is megérezhették, hogy az idegen, aki fölkereste őket, olyan helyről jön, ahonnan a számukra csak valami rossz érkezhetik. *Lumholtz* különben jól használta az idejét. Egészen megtanulta a boldog indián törzs nyelvét, szokásait, dalait és táncait, szóval alaposan eleget tett az amerikai néprajzi múzeum megbízatásának.

— **Rehabilitált szerb hadbíró.** Botrányos ügyről hullott le most Belgrádban a lepel, aminek következtében néhány előkelő szerb egyéniségnek lesz súlyosabb kellemetlensége. Az 1898-ik esztendőben történt, hogy dr. *Milykovic* Mitutin hadbíró-örnagyt *Vutkovic* akkori hadügyminiszter felszólította, hogy kérje rögtön a hadseregtől való elbocsátását, mivel több ízben nyilvános helyen illetlenül viselkedett. *Milykovic*, aki európai műveltségű ember, s doktori oklevelet nyert a bécsi egyetemen, ártatlanságát erősítette és bírói vizsgálatot kért. De a hadügyminiszter kurtán és hidegen értésre adta, hogy a rendőrség elvégezze már titokban a vizsgálatot, amely mindent kiderített, s ha ennek alapján nem kerül a törvény elé, köszönje azt a hadsereg főparancsnokának, *Milán királynak*, aki kerülni akarja a botrányt. *Milykovic*, aki előkelő családból való, addig kedvelt tagja volt a belgrádi társaságnak, hogy azonban kilépett a hadseregből, minden ajtó bezáródott előtte. Minthogy sem a hadbíróviselés, sem a rendőrség nem akarta bíróság elé állítani. *Milykovic* most végre maga jelentette föl magát. A vizsgálat megindult. Sorra megidézték a rendőrszervezőket, akik három év előtt a titkos vizsgálatot állítólag vezették, és sok más tanult is. Tudni sem akart azonban senki a történetekről, s vallomásaik alapján a törvényszék ártatlannak jelentette ki dr. *Milykovic*-ot.

— **A pap lánya.** A *Senki szigetén*, ahova koszorú regényírónk, *Jókai* pazar fantáziája telepítette bűbájos regényének, az Aranyembernek alakjait, most az élet szőtt szomorú regényt. Egy öreg pap, *Lics Miklós*, aki a temes-szigeti nazarénusoknak hirdeti a hitet, sir, sokat sir nap-hosszat és egyre keresi a lányát. A lányát, aki szép, fiatal és elment szó nélkül a faluból egy parasztlégyenyel. A híressel, aki van egy némely faluban s úgy tudja, hogy a lányok csak úgy hullanak az ölébe, ha akarja.

— **Ha az elnök utazik.** A cár franciaországi látogatásának már is megvan a szemléltető eredménye, az, hogy *Loubet* népszerű ember lett, ha népszerűsége nem is vetekszik *Felix Faure*-val. Még *Dunkerque*-ben is, amely pedig a nacionalistákkal szimpatizál, rózsát hintettek a derék *Loubet* utjára. A gyakorlaton mindenütt, *Compiègne*-ben *Reims*-ben, szívesen fogadták és egyre éltették az elnököt, pedig az orosz cár ült mellette. Az igaz, hogy a cárnak is kijutott az éltetésből. A sajtó egy része minderről híven beszámol, a kormány örvend; *Loubet* az ország atyja. A sajtó másik része, mintha nagyot hallana s egyáltalán nem vesz tudomást a sok ovációról. A sajtó e része szerint nyoma sem volt a nagy lelkesedésnek, sőt ellenkezőleg, mindenütt fagyos némaság fogadta. A dolog úgy áll, hogy *Loubet* elnököt némaság üdvözölte a tömeg, de ez a tömeg az a másfél száz ágens lehetett, aki ingyen utazásért, teljes ellátásért és megfelelő díjért mindig kifejezést szokott adni a nép lelkesedésének. Talán nem egészen így történt, de ha így történt volna, csak a francia hagyományuk tettek volna eleget, amely mindig értett ahhoz, hogy nagy tömegeket kis tömegekkel tévesztessen el. A *Potemkin-falvak* nem Oroszország tulajdona, megvan az Franciaországban és különösen sokszor fölépítették ezeket a falvakat a második császárság idejében. A köztársaság pedig nem ledele a császárság tanításait, sőt *Mac Mahon* gyakori utazásai idején hallatlan virágzásra tudta emelni a szabott áron készült és megrendelt népszerűséget. Ott bizonyos embereknek bizonyos szerepeket osztottak ki, amelyeket *Paris*-ban meg kellett tanulniok. Volt például három statisztika vén katoná szerében, aki *Magentán*-a karját vagy *Szollerinón*-a lábát vesztette el. De ezzel még nem merült ki az ünnepi fogadást

rendező hatóság leleményessége. Egész csoportokat is szervezett. Ilyen csoport volt a falusi polgármesterek, akiknek az volt a feladatuk, hogy a környékről a pályaudvarra siessenek és ott üdvözöljék az elnököt. Ezek a polgármesterek olyan jól játszották a szerepüket, hogy *Grévy* utazása idején is szerződötték őket. De *Grévy* egyszer az egyik polgármesterben egyik elkergetett irodaszolgájjára ismert és ekkor kiszült a turpisság. Ilyen feltűnő hamisság *Loubet* elnök utazásánál nem történik ugyan, de aki figyelemmel kíséri a lelkesen üdvözölt tömeget, nagyon sok ismerős arcot lát benne. A sok ismerős a titkos rendőrök, akik, hogy jelenlétük föl ne tűnjék, tisztességes polgárnak vannak öltözve. Mindig legközelebb vannak az elnök kocsijához, hátra szorítják a tömeget és ők fejezik ki nagy lelkesedéssel, hogy a nép meg van elégedve a kormányval. Ez a testőrség nagyon ügyesen dolgozik és ébersége bizonyára nem fölösleges. Csak egy ember mondott le róla, *Carnot*, és meg is adta az árát.

— **Aki Mac Kinley meggyilkoltatását megjósolta.** Különösen hat az emberre, hogyha ma, amikor az Egyesült-Államok elnökén sir *domborul*, megtudja, hogy már 1898-ban jóslották meg ezt a tragikus véget. Nem valami kuruzsoló asszony, hanem egy neves tudós: dr. *Mühlenbach* Miksa látott a jövőbe, aki a *Philosophical Journal* 1898. novemberi számában volt biztos profétája az Egyesült-Államoknak. Ennek a folyóiratnak egyik cikkében dr. *Mühlenbach* azt hirdette, hogy Washingtonban a fehér házra fekete gyászt lát borulni. *Mac Kinley* elnökről álmodott, akinek halála egész Amerika fölé a fájdalom felhőit idézi. Ez a cikk később külön lenyomatban is jelent meg és feltűnést keltett. 1900. július 28-án a jó-szó doktor újabb rópiratot adott ki, amelyben ismételte, hogy meggyilkoltatását tervezik *Mac Kinley*-nek, *Rooseveltnak* és *Bryannek*. Hogy vajjon a két utóbbi áldozatul is fog esni, bizonyos nem tudja, de *Mac Kinley* élete 1901. november hónapjáig feltétlenül veszélyben fog. Ezt a rópiratot is ugyanaz a sors érte utól, mint az elsőt. Most, amikor a furess jóslatot az események igazolták, újra visszaemlékeznek a különös profétára és az ő szavaira.

— **Matuska Péter temetése.** *Liptó-Szent-Miklós*-ról táviratozzák: Dr. *Matuska* Péter volt országgyűlési képviselő temetése ma délután 3 órakor ment végbe óriási részvétel mellett *Liptó-Szent-Miklós* melletti rásztki családi birtokán. A végtisztességen ott volt a megye és az egész környék minden előkelősége; jelen voltak: *Szmrecsányi* főispán, *Joot* alispán, *Kubinyi* Arpád, *Rakovszky* István és *Angyal* József volt országgyűlési képviselők, a *Mikó*, *Medvezsly*, *Platty*, *Bárczay*, *Berzevicsy*-családok stb. A Jelzőbankot, amelynek az elhunyt alelnöke volt, dr. *Beck* Gyula igazgató vezetése alatt tizenkéttagú küldöttség képviselte. A ravatalt száznál több koszorú lédte. A koporsót felett *Bachát* Dániel budapesti evangélikus esperes és a rásztki evangélikus lelkész, — az utóbbi tót nyelven — mondtak kegyeletes szavakat mire a koporsót leeresztették a sírba. A nyitott sírnál dr. *Beck* Gyula a következő beszéddel bucsuzott el a halottól:

Mélyen megilletődve, igaz, végtelen fájdalommal teszem le a sírhoz a Magyar Jelzőaligabank igazgatócsalágának és tisztviselői karának az elismerés és a barátság, a hála és a szeretet virágáig tont koszorúját, kedves alelnökünk, *Matuska Péter*!

Mint amikor kidől az erős tölgly és nézői megdöbbenve látják, hogy messze szedte az, hatalmas gyökerei milyen óriási területen terjednek el, és minő távolságra szántják fel szereszejjel az erdő talaját, úgy mi is most midőn a gyászolt megrendülve állunk sírod felett, érezzük csak igazán, ki voltál te és mennyit vesztünk benned. Huszonhárom hosszú éven át intézetünknek szentelted nagy tehetségeidnek, munkárodnek tudásodnak legjavát; hivatalba lépésed első napjától kezdve élted alkonyáig ugyanazzal a töretetlen buzgalommal dolgoztál a bank felvirágoztatásán, hiszen még alig néhány hónappal ezelőtt, mikor a lappangó kór már aláasta egészségédet, beteg, ösztöztörve állt a munkába, mert még akkor sem engedtet pihenni tuzott kötelességérzeted szava. Drága hajtutunk! Bennem kidőlt a bank egy oszlopok támasza; elnökünk legjobb barátját, legrégibb, leghibb, legmeghittebb munkatársát siratja benned és gyászolt igazgatócsalágunk minden tagja mélyen érzi a pótolhatatlan veszteséget, mely korai halálod által mindnyájunkat ért.

Es mély, fájdalmas gyászba borult a bank tisztviselői kara is, amely, mikor áldásos működésedet látta, egyszerűen érezte napról-napra, egyenként és összeségében a te végtelen atyai jószágodat. Hiszen te mindenkit szerettél, kedves halottunk és téged mindenki szeretett. Arany szivedbe zártad az egész viadok, emberársaid gondjait a magadéva tetted, a legkisebb egyén ügyében, bajában többet fáradtal, többet dolgoztál, mint a magadéban és a te atjodan nem kopogtatott egyikünk sem a nélkül, hogy vizsgálatot, tanácsadot, segítségédet ne vitte volna magával. Oh, hogy atyai jóakarodat, barátságos szavadat, egyéniséged varázsát, mindent egy csapásra oly korán ragadta el tőlünk a kérészetlen ha!

Adja az ég, hogy az a mérbetetlenül sok jó, amit másokkal tétél dus áldásként szájljon vissza elárult családjára és hajtson gyümölcsöt reményteljes fiáidban.

Adja az ég, hogy az ő fejlődésükből, sikereikből és jövőnd boldogságukból merítsen erőt és vigaszt élted hü, oadaod társa a legjobb, legön-eláldozóbb asszony: bánatos övegyed!

A gyászoló családhoz nagyszámu résztvétávrat érkezett az ország minden részéből. Résztvétávratokat küldtek a kormány tagjai is.

— **A dán maecenás.** *Dániában* rég a leg-tiszteltebb nevek közé tartozik *Sen* Károly sör-gyáros neve. Tisztelteté lett ama fejedelmi alapítványok révén, amelyek *Sen* Károly a dán képzőművészet fellendítésére tett. A maecenás sörgyáros most olyan áldozatkészséggel gyaratította alapítványait, amintre példát a nagy nemzetek történetében sem találunk. *Sen* Károly legújabb alapítványa, amely a nyarlsbergi-alap nevet fogja viselni, a nyarlsbergi sörgyár évi 400.000 korona jövedelmének egyenlő két harmadrészt, később az egész jövedelmét fogja huzni.

— **Gyanus emberek.** Egy fölhivatalos távirat a Matentkehmenben elogott két emberre vonatkozólag azt elenti, hogy egyáltalában nincs anarkhista üzemlekről szó. Az elfogottak svájciak és céljuk állítólag az volt, hogy Svájcban nyomatot, tiltott könyveket Oroszországba csempésszenek.

— **Elégtétel.** Megirtuk lapunk mai számában, hogy tegnap este a szabadelvűpárt előtti izléstelen tüntetést rendeztek néhányan *Sándor* Pál programbeszédé után báró *Podmaniczky* Frigyes, a szabadelvűpárt ősz elnöke ellen. *Sándor* Pál csak a mai reggeli lapokból értesült a dologról és azonnal fölkereste báró *Podmaniczky* Frigyeset és bocsánatot kért tőle a tüntetésért, melytől ő teljesen távol áll. Báró *Podmaniczky* Frigyes, aki kitüntető nyájassággal fogadta a jelöllet, felvilágosította *Sándor* Pált, hogy a tüntetést ellene utcai csöveselők inszenálta s éppen a *Sándor* Pál hívei vették őt oltalmukba.

— **Czolgoszt halálra ítélték.** *Mac Kinley* gyilkosa egy-két nap mulva meghal. Sem több, sem kevesebb nem történik vele, aki egy hatalmas nemzetnek rendkívül értékes fejét ölte meg, mint a közönséges gyilkossal, aki a legaróbb embert pusztítja el. Még csak válogatott gyötrelmekkel sem állnak bosszut az elnökgyilkoson, csak letárgyalják soron kívül az ügyét és halálba küldik a most érvényben levő törvény szerint. *Buffaloból* jelentik, hogy az esküdtek *Czolgoszt* az előre megfontolt gyilkosságban mondták ki vétkesnek. Ezt a büntetést az amerikai törvény halállal bünteti. A verdikt után az elnök kijelentette, hogy az ítéletet csütörtökön fogja kihirdetni. A tárgyalást azután elnapolták. A Czolgosz-pár gyors lefolyása mindenfelé nagy meglepetést keltett. A halálos ítélet ugyan előrelátható volt, de azért a gyors ítélet mégis meglepett. A halálos ítéletet Czolgoszon ezen a héten hajtják végre villamos árammal.

— **Gyilkosság a kenderföldön.** Kegyetlen gyilkosság híret adják *Dusesdől*, ahol *Liska* Tógyer a Középegy-uralom bérese brutális módon megölt egy szerencsétlen asszonyt a tulajdon gyermeke szemelátára. A fatu határán kicsi kenderföldje volt *Páska* Györgyének, aki mostanában áztatgatta a kenderet abban a kis patakban, amely az ő földjét a *Liska* Tógyerétől elválasztja. A béresnek sehogysé szedett ez az állapot s többször figyelmeztette az asszonyt, hogy a mesgyét ne lépje át, azonban *Páska* György né nem hallgatott a szóra, ami a különben is vad, indulatos embert végképp felbőszítette.

— Megöleik, ha még egyszer itt találak! — riadt legutóbb az asszonyra.

És a lenyegetését be is váltotta tegnap, mikor a kukoricásban járva észrevette, hogy *Páskáné* a lányával ott áztat a kis patakban. *Liskánál* összpuska volt, amelylyel céiba vette az asszonyt, aki észrevéve a scándékat, rémült sikoltozással utának eredt tizennégy éves lányával. *Liska* Tógyer mintegy kétszáz lépéssnyire aludt utánuk s ott elérte az asszonyt akit hajánál fogva a földre cibált, ott rátiport a mellére, majd a fegyver agyával olyan ütést mért rá, hogy a szerencsétlen teremtés nyomban meghalt. A gyilkosságot bejelentették a nagyváradi kir. ügyészségnek, ahonnan dr. *Vámosy* Mihály kir. alügyész dr. *Grósz* Menyhért és dr. *Gerő* Sándor törvényszéki orvosokkal a büntény helyére utazott, hol a gyilkost letartóztatta.

— **Jubileum.** Az államvasutak géppárában nagy ünneppé volt. A mozdonyoszerelő két derék csoportvezetőjének, *Geiduschek* Jánosnak és *Zavadzki* Bélának ünnepe lett meg huszonöt éves jubileumát. Az ünnepe teket társak küldöttsége vezette a földszített munkas-éterembe, ahol *Tenner* Adolt feigyelővel asztalhoz ült a társaság. A kártársakon kívül jelen volt a két ünnepeit telesége s a mozdonyoszerelő művezetője is. Az ünnepeket *Lovász* Géza csoportvezető köszöntötte le, atadván a mozdonyoszerelő munkások a ándékat, két eltegnagságu melkipejt és diszes ezüstser eget. Az *Acélnag* dalkörök néhány szép dalt énekelt, *Horváth* István főszereelő a tisztviselőkre ürtette poharát, mire *Pillis* Károly válaszólt szép beszéddel.

— Asszonyág, akinek sohase volt férje. Svájabban védelmükbe fogadták az asszonyok az olyan lányokat, akik nem tudták bevárni azt az ugynevezett szerencsét, ami néha nagy szerencselenség, a férjet, hanem anyákká lettek már leánykorukban. Nagyon emberségesen abból indul ki a huszonhatezer asszony, aki aláírta a megvédett leányok érdekében megszerkesztett kérelmet, hogy a leányok ballépéséért első sorban a teljesen ártatlan gyermek bűnhődik. Azt helyezik más kategóriába, mint a többi gyermeket, az kap más keresztlevelet, mint a többi s azt kísérel el a halála napjáig az a vád, hogy törvénytelen. Az anya, a bűnös leány csak másodsorban, sokkal később bűnhődik, akkor tudniillik, amikor ő maga is érzi a csapást, ami a gyermeke fejére zúdul. Ha ugyan érzi, mert ahhoz már bizonyos lelki finomság kell. S ez esetleg hiányzik az anyából és ezerszeres finomabban, érzékenyebben ki van fejlődve a gyermekben, aki csak még inkább szenved majd a miatt, hogy az ő lételemé az okozója — züllés. A svájci nők Mühlberg-Suttermester asszonynak, egy tekintélyes tanárnőnek kezdeményezésére azt kéri a kormánytól, hogy a leányok, akik anyákká lettek, viselhesék az asszonyi címet. Legalább ennyiben legyenek egyformák az olyan nőkkel, akik törvénytelen gyermekeket szülnek e világra és akiknek nem szegyenekznők kell az anyaságot, hanem büszkék lehetnek a gyermekeikre. Azt akarják elérni ezzel, hogy a gyermek ne szerezzen rögtön tudomást az anyja bűnéről, amint felesperedik. Ne keresse azokat az okokat, hogy miért asszony a másik gyermek anyja, és miért kisasszony az övé. — A jólelkű reformhoz még törvény is kell, csak egy rendelet az anyakönyvvezetőkhez. Ebben ki kellene mondani, hogy ha a leány, akinek gyermeke van, úgy kívánja, asszonyképpen vezetendő be a rubrikákba. — És nincs kizárva, hogy a svájci asszonyok munkája eredménnyel jár. Sváje az a terület, amelyen termékeny talaja van minden olyan mozgalomnak, amit az emberszeretet diktál. Sváje Európa szanatóriuma, egy állam, amely nem fordéolja el az erjét olyan haszontalanságokra, amelyekre mi kibóljuk a verejtékes nagy summa pénzeket és elprédáljuk a még ennél is kevesebb szellemi erőt. Ugyan kinek van ideje például minálunk ilyesmivel törődni. . . .

— Az anarkhista. Gonosz kis trófiát engedtek meg maguknak egy antwerpeni kereskedővel a barátai. Nagyon szerette volna látni a cárt ez a kereskedő, elhatározta tehát, hogy Franciaországba utazik. Alig volt túl a vonat Belgium határán, egy kis állomásnál feltartóztatják. A tulzsuolt kocsiakat rendőrök vizsgálták s mikor az antwerpeni kereskedőt megírták, elkialtították magukat:

— Ez az!

És se szó, se beszéd, elfogták a herkulési természetű kereskedőt. A rendőrségen vallatásra fogták

— Nos, Debruini, — szót a rendőrség vezetője, — ugy-e, megcsiptünk.

A kereskedő körülnéz, hogy ugyan kihez szólhatnak.

— Csak ne tetesse magát! — rivall rá a szigorú főnök.

— De kérem, én nem vagyok Debruini!

— Hát kicsoda? Hová akart menni, mi?

— Antwerpeni kereskedő vagyok és a cárt akartam látni. . . .

— Aha! Tudjuk!

— De igen. . . . Itt vannak papírjaim. Igazolhatom magam.

A rendőrök megnézte az irásokat, rendben voltak.

— Uram — szolt ezután — vagy engem ütettek fel, vagy ön akar megcsalni. Távirati értesítést kaptam, hogy Debruini, a veszélyes anarkhista Párisba igyekszik. A személyleírás is megküldték — teljesen öre illik. Utánaárok a dolognak, addig azonban lecsukatom.

És a kereskedőt, bármint tiltakozott, levitték a nedves börtönbe. — Két nap múlva derült csak ki, hogy a kereskedőt barátai akarták megrtéríteni. Akkor szabadon bocsátották, de a cár már régen túl volt Franciaországon.

— Halálozás. Schrott Lénárd 1848/49-es honvédhadnagy tegnapelőtt meghalt Budapesten. Schrott 1848-ban a bécsi aulstábkól alakult tiroli vadász-zászlóaljai jött hazánkba a hadjáratot végignéződte, hadnaggyá lett s mint ilyen, nyugdíjat élvezett a honvédelmi alól.

Smerczka Ferenc nyugalmazott államvasuti főfelügyelő 28-ikán meghalt Budapesten 72 éves korában.

— Vihar. Nagy vihar pusztított a minap Zemplénmegyében Nagy-mihályon. Éjszaka tört ki a vihar és a talu sok házának fedelét hatalmas erővel letépte. A villám is kétszer csapott le és Eujánovics Béla birtokos istállóját és maglárát meggyújtotta, majd a szomszédos Gorove-pusztán tizenkét ökröt sujtott agyon. A kár meghaladja a negyvenezer koronát.

— Az országos ügyvédgyűlés. Az országos ügyvédgyűlést Budapesten november hónap 24-én, 25-én és 26-án tartják meg az ügyvédi kamara helyiségeiben. Az országos gyűlés napirendjére tűzött kérdések a következők:

I. Allástoglalás a polgári perendtartási tervezetnek az ügyvédi képviselőlet érintő intézkedései tekintetében. Előadó: Vermann Ferenc, Szeged. II. Milyen módon és mely eszközökkel tehető az igazságszolgáltatás a szegényebb sorsú nép részére hozzáférhetőbbé és olcsóbbá? Előadó: Nagy Dezső, Budapest. III. Allástoglalás az ügyvédi nyugdíjintézet létesítése dolgában. Előadó: Ziskay Antal Győr. IV. Az ügyvédség jelenlegi szervezete meghagyandó avagy új alapra fektetendő-e? Előadó: Pollák Illés. — Mikép mérseklendő az ifjuságnak a tulzsuolt ügyvédi pályára tödulása? Előadó: Hlatky Endre, Nagyvárad. V. Megengedhető-e, hogy közigazgatási hatóságok szabadszűvesztési-büntetéseket szabjanak ki? Előadó: Gyöngyösi József, Budapest.

— Találkozás egy medvével. Veszedelem kalandja volt a Magas Tátrában Götsch Károly trippi körjegyzőnek és két barátjának, akik együtt vadászgattak. Egyszerre csak váratlanul egy medve csörtetett elő a sűrűségről és feléjük igyekezett. Götsch a medvére lőtt, de csak gyengén sebesítette meg. Erre a medve dühösen Götsch felé rohant. A veszély pillanatában mind a hárman egyszerre sűrűtök el a fegyvereiket, mire a két métermázsas suly medve élettelenül terült el.

— A buffaloi kiállítás deficitje. Mac Kinley halála ugyancsak érezteti hatását az Egyesült Államok társadalmi, politikai és üzleti életére és a katasztrófának nem utolsó sorban éppen a buffaloi kiállítás vallja kárát, ahol a gyilkos töre kioltotta az élők életét. Mint New Yorkból jelentik, a kiállítás igazgatói az amerikai nemzethez mostanság főlhívták intéztek, amelyben kéri, hogy jobban látogassák a kiállítást. A deficit, amely különben közös sorsa minden kiállításnak, ez idő szerint egy millió dollár, amelyet azonban az utolsó hat héten jó látogatással jelentékenyen apaszthatnának.

— Kétfős kivégzés. Holnap reggel 7 órákor kétfős akasztás lesz Prágában. Egy testvérpárt Slamicka Antalt és Vencelt fogja kivégezni a prágai hóhér. A haláraitétek ez év márciusában Neuschtras-ditzban testvérük és anyjuk segítségével meggyilkolták atyjukat. Mikor ma a törvényszék elnöke tudatta a gyilkos testvérpárral, hogy már csak istennél van számukra kegyelem egykedvűen fogadták. A törvényszék udvarán fölállították a két akasztót és közéjük magas deszkatalat róttak össze, hogy a haláraitétek ne lássák egymást a vesztőhelyen.

— Szerelemi dráma Ujpesten. Kaczkovics Antal huszonnyéves cipészlegény már évek óta szerelmes volt Gier Mariska tizenkilenc éves kécskei születésű gyári munkásnőbe, aki egy ideig viszonzotta is Kaczkovics érzelmét. A szerelmes cipészlegény minden keresetét ráköltötte a leányra, ruhát, cipőt vet neki, sőt ékszerekkel is megajándékozta néha-néha. Gier Mariska azonban egy idő óta elhidegült a legény iránt s ezt tudára is adta Kaczkovicsnak, aki erre bosszút forralt ellene. Ma azután revolverrel kezében megleste a leányt s amint kijött a gyárból, lelötte. A szerencsétlen leány azonnal meghalt. Kaczkovics megugrott a gyilkosság színhelyéről, de később önmaga jelentkezett a főkapitányságon, ahol letartóztaták.

— Öngyilkos pénzügyőr. Gombás István pápai születésű 19 éves pénzügyőri ölvigyzó ma délután félnyolc óra tájban a Kis-Svábbegy alatt levő pénzügyőri bódében szolgálati fegyverével löbe lötte magát. A golyó a szerencsétlen embernek keresztül ment a fején s a labodé tetejét átszúrva, kirepült onnan, úgy, hogy nem is ta átták meg. Gombás azonnal meghalt s holttestét az orvostani intézetbe vitték. Öngyilkosságának okát nem tudják, mert írást nem hagyott hátra.

— Letartóztatott családok. Pekáry Ferenc rendőrkapitány a napokban letartóztatott két intelligens családból származó fiatal embert. Az egyik Waldmann Jenő aki lövőrosi hivatalnok volt, de töbrendbeli szabálytalanság miatt fegyelmi uton bocsátották; a másik pedig Kálmán Károly magánhivatalnok, aki egy előkei lövőrosi cégnek volt a könyvvezetője. Ez a két ember levelek alá a családtagok hűen hamisította Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter nevét, és országgyűlési képviselőket, nevesebb mágns családokat s a társadalom több szereplő emberét csalák meg így. Részint a maguk számára, részint egy kobolt nyomorgó számára gyűjtöttek könyöradományokat. A minisztert egy képviselő figyelmeztette arra, hogy ajánlól levelével két fiatal ember ködul. A miniszter, akinek semmi tudomása nem volt az esetről, azonnal jelentést tett a rendőrségen, amely a legjobb detektívet mozgósította. Pár nappal előt azután elfogták a két szélhámost. A saját bevalásuk szerint több ezer koronát csalák így össze. A rendőrség folytatja ellenük a nyomozást, mert nincs kizárva, hogy a két fiatal ember lelkét egyéb szélhámostság is terhelte.

— Czolgosz apja. Az amerikai sajtó lázasan kutatja Mac Kinley gyilkosának multját, származását és mindazt, ami családjára vonatkozik. Egy new-yorki lap riportere nemrég rájött arra, hogy Czolgosz apja is gyilkos volt, még pedig gyilkosa egy württembergi király törvénytelen fiának, aki német vártervek elarúlása után Amerikába szökött. Molitor Henrik, ez a királyi sarj neve, a tengeren túl fakereskedést alapított és telepén sok angol és lengyel talált munkát. Molitor királyi módon uralkodott e telepen. Egy alkalommal az angol és német telepek felálladtak ellene és elhatározták, hogy Molitort meggyilkolják. Ugy is történt. Molitort a saját munkásai, köztük volt Czolgosz atya is, agyonlőtték. Az összeesküvők közül öt embert életfogytig tartó börtönre ítéltek, Czolgosz apját azonban fölmentették, mert vallomásaival kezére járt az ügyességnek.

— Német katonák Triestben. Ma délelőtt Triestben a német tisztek a 97. osztrák-magyar gyalogezred tisztjeivel kirándultak Miramarba. A német legénység az osztrák-magyar altisztek kalauzolására mellett megnézte a várost. A 97. gyalogezred tisztikara a német tisztek tiszteletére ebédet adott. Az első pohárköszöntőt Succovaty hadtestparancsnok mondta, örömeit fejezve ki a fölött hogy német bajtársakat vendégül üdvözölheti. Felköszöntőjét a német császárra mondotta és hoch-hal jelezte be. Förster őrnagy erre azt felelte, hogy a zászlóalj teljesen tudatában van annak a kitüntetésnek, amelyben az osztrák császár és magyar király részesült, aki Bécsben személt fog tartani a zászlóalj fölött és lekesült hoch-hal végezte szavalt Ferenc József császárra és királyra. Succovaty gratulált a zászlóaljnak az eléje tűzött feladat sikeres megoldásához és azon elismeréshez és kitüntetéshez, melyben a tiszteket legfőbb hadurak részesítette; erre a német tengeri zászlóalj és ennek érdemes parancsnoka Förster őrnagy egzéségére ürtette poharát. Ez utóbbi pedig Succovatyra és a 97. gyalogezredre mondott felköszöntővel elelt. Hogy bécsi távirat szerint ő feljegye elrendelte, hogy a keletázsiai német zászlóalj lobogóját bécsi tartózkodása alatt a Hofburgban őrizték. A német zászlóalj zászlóvivő százada egy osztrák-magyar vezérkari tiszt vezetése alatt porosz katonasággal fog a Hofburgba telvonulni, három század Albrecht-kaszárnyába fogja kísérni a német zászlóaljat. A fogadásnak kizárólag katonai jellegre és különösen a dől páyaudvar szűk terére való tekintettel a hivatalos katonai személyiségeken kívül csak a német nagykövetség, a szász és bajor követség tagjai, a sajtó képviselői és a német egyesületek küldöttségei jelenhetnek meg a perronon.

— Meggyilkolt leányka. Prágán keresztül jelentik Nachodból, hogy szombatn a sendrasi erdőben valaki megtámadott és meggyilkolt egy 12 éves iskolás leánykát, aki Lippi községből kalácsot vitt Mezlesbe. A holttestet a gyilkos megcsontította és elégette, úgy hogy a tett színhelyén csak megszennsedett testrészeket találtak. A színhely közelében egy odaváló iszákos embernek a kalapját találtak, aki azóta nyomtalanul eltűnt. A hatóság azt hiszi, hogy ez az ember gyilkolta meg a szegény leánykát.

— Vitriolos szerelm. Fiumában, mint onnan jelentik, vitriolos szerelmi dráma történt, amelynél azonban a rendes szokástól eltérően a szerelmes legény öntötte a maró folyadékot. Rosetti Lajos ékszerész-segéd egy Rafin Franciska nevű leányt szeretett, aki azonban állhatatosan visszautasította szerelmét s Padoani Ferenc jegyese lett. A visszautasított szerelmes kedden este, amikor a jegyespár Ballarin Ernestin nevű rokonukkal Rastocinében sétálgatott, a Ragazzinivilla mögött eléjük került s mindhármatk leöntötte vitriollal. A maró folyadék összegegette Rafin Franciska szemét és arcát, ugyszintén vőlegénye lélszemét és arcát. Ballarin Ernestin csak a homlokán sérült meg. Kétségbeesett kiáltásukra a merénylő elfutott, a sérülteket kocsin bevitték a kórházba. Az orvosok attól tartanak, hogy Rafin Franciska meg fog vakulni.

— Gyilkos cipészinas. Zürichből táviratozzák, hogy St.-Margarethenben, a thuringaui kantonban tegnap éjszaka egy cipészinas meggyilkolta gazdáját. A fiatal gyilkos éppen fel akart szállni a vonatra, amikor a rendőrség nyakon csípte.

— Az automobil áldozata. Ámsterdamból jelentik, hogy a nagy hadgyakorlatok alkalmával Limburg tartományban Faouquemont mellett szerencsétlenül járt automobiljával a fegyvergyakorlatokhoz kívendőt Stiegler porosz alezredes és egy németalföldi vezérkari százados. Mindkettő sulyosan megsbesült s a százados bele is halt sérüléseibe. Az ugyanazon kocsin levő orosz és norvég katonai atachék könnyű sérülést szenvedtek.

— Életant kocsifenyvező. Suringer Rezső kocsiényező az este Tömö-utca 27. számú házában levő lakásán fölbelötte magát. A mentők sulyos sebével a Rókus-kórházba vitték. A feleségével rossz viszonyban él és ez keserítette el az öngyilkosságra.

— **A vitás tengerszem.** Lembergből táviratozák, hogy a vitás tengerszem végleges döntése ügyében választott bíróság nem tudott megegyezésre jutni és Roth lausannei (svájci) bírót kérték föl a döntésre.

— **Goldmann Emma.** A fanatikusan anarkhista nő most divatban van, minden napra jön valami értesítés felőle. Most azt jelentik New Yorkból, hogy Goldmann Emmát nem azért bocsátották szabadon, mintha Oroszország, amelynek állítólag kémje, érdekében kőbebujaított volna, hanem azért, mert nem sikerült rábizonyítani, hogy a Mac Kinley ellen szőtt összeesküvésben valami része volt.

— **Osztályorszájték.** A mai húszon tízezer koronát nyert 70350, ötezer koronát 79666 5:800 16715 22212 53729 24077, kétezer koronát 67275 44640 52480 79717 53328 47462 48901 69189 80233 72905 51229 86942 90873 38331 16901 84678 26576 76924 36044 74975 22760 60410 70481 61864 52241 18815 58564 ezer koronát 73596 15082 26342 94951 49799 76560 97472 8286 51613 65518 75458 69138 68185 31186 96457 97000 19233 9272 66546 2563 85223 39527 92405 71457 92280 63074 76223 93518 15962 74221 56913 83622 81458 7:535 3502 46190 39291 82805 54815, ötszáz koronát 21874 35778 27744 98402 34543 18372 88767 21670 15059 36507 25447 71997 82523 17683 51491 45848 70347 22653 6895 27818 77568 10404 55499 8496 41464 80287 60054 64129 6783 42995 61916 18750 21271 52076 45120 561 72837 62638 87947 13492 49488 29581 75661 68512 59002 36078 66737 184 80432 51937 33528 43709 35705 47473 731 41737 12677 345 47075 33:45 47942 72488 74559 6:12 1:346 5650 75870 54694 15505 430 90765 22712 30182.

Vásároljanak osztályorszájtéket Lukács Vilmos bankházban, Budapest, V. Fűrőd-utca 10.

— **A választások a Telefon Hirmondóban.** A közeli általános képviselőválasztások képezik most a legérdekesebb tárgyat mindenütt. A Telefon Hirmondó, mely az aktualitásokra mindig nagy súlyt helyez, most is a rendelkezésre álló eszközök felhasználásával azon van, hogy a fokozott igényeknek megfelelően. Szerkesztésére mátlól fogva állandó permanenciában van s különösen a budapesti választások előkészületeiről déli 2 órákor és esti 9 órákor kimerítő tudósítást ad.

(x) **Ha öszül a haja,** használja a *Stella-vizet*, mely nem fest, hanem a haj eredeti színét adja vissza. Üvege 2 korona Zoltán B. győgytárában, Budapest, Sétány-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Kérjünk mindenütt F. M. K. E.** vagy E. K. E. gyűjtőt.

Pestis Nápolyban.

Budapest, szeptember 25.

Nápolyban a napokban néhány pestis-gyanus eset fordult elő. Az alábbi félhivatalos távirat számszerint 12 esetet említ, megnyugtatóul még azt is jelentve, hogy csakis a Punto Francóban dolgozó teherhordók közt történtek gyanus megbetegedések, de maga a félhivatalos is jelzi, hogy a nápolyi egészségügyi hatóság megdöbbentő könnyelműséggel napokig eltitkolta az első megbetegedéseket, és csak 23-ikán tett jelentést a prefektusnak, miután a pestis-gyanus esetek íjesztő mérvben szaporodtak. Akkor aztán megtörtént minden intézkedés a járványszerűen fellépett kórság terjedésének megfékezésére. Nápolyban természetesen borzasztó rémület támadt a rémhír kippattására és a lakosság nyugalma csak azóta kezd visszatérni, mióta látja a kormány által elrendelt erélyes óvintézkedéseket.

Róma, szeptember 25.

A félhivatalos Stefani-ügynökség a következő kommunikét teszi közzé:

A hétfőről kedde virradó éjjel a nápolyi prefektus táviratilag közölte a belügyminisztériummal, hogy Nápolyban néhány pestis-gyanus eset fordult elő, amelyeket az egészségügyi hatóság csak a hó 23-ikán jelentett be neki. További eseteket a hó 24-iken jelentett be. Összesen tizenkét eset fordult elő, még pedig kizárólag a Punto Francóban dolgozó teherhordók közt, akik úgy látszik járványos vidékeiről érkezett árukkal jutottak érintkezésbe. A helyi hatóságok azonnal megtekintették a legszigorúbb intézkedéseket. A belügyminiszter megbízásából kedden az első vonattal a biznissági szolgálat főfelügyelője, a bakteriologiai intézet igazgatója, továbbá a belügyminisztérium egészségügyi osztályának felügyelője a betegség konstataciójához és a járvány elterjedésének megakadályozásához szükséges eszközökkel Nápolyba utaztak.

Már megtették a legerélyesebb profilaktikus intézkedéseket és elrendelték a betegeknek családjaiktól való elköltöztetését, valamint mindazon személyek elszigetelését, akikkel a betegek érintkezésben állottak, továbbá a Punto Francóban alkalmazott 500 munkás elköltöztetését; fertőtlenítették továbbá a Punto Francóban és környékén levő boltokat, valamint a betegek házáit. A betegek ingóság-

gait elégették, a patkányokat a csatornában és a boltokban fojtó-gázok segítségével elpusztították.

A belügyminisztérium továbbá a párisi Pasteur-intézetben készített Jersin-féle pestiszserumot hozatott és a pionozai laboratóriumban készült Haffkin-féle pestisanyagból jelentékeny mennyiséget küldött Nápolyba, azonkívül nagy mennyiségű fertőtlenítő anyagot és folyékony kénsav anehydridot. Végül oly orvosokat küldtek Nápolyba, akiknek már volt alkalmuk a betegséget a külföldön tanulmányozni és kezelni. Mint-hogy az említett intézkedéseket energikusan végrehajtották és eddig a városban nem fordult elő újabb megbetegedés, bizton reméljük, hogy sikerülni fog a betegséget lokálizálni és elnyomni.

A gorbma polgármester.

(A cári látogatás epizódja.)

Páris, szeptember 22.

Most, hogy az orosz cár elhagyta Franciaország földjét, egymásután kerülnek napvilágra azok az epizódok, amelyek a minden oroszok hatalmas urával francia földön történtek. Van közöttük kedves is, egy pedig valóságos szenzációt csinál egész Franciaországban. Hőse Arnould reimsi pezsgőgyáros, Reims városának polgármestere, akit szocialisztikus érzelmeiről mindenütt ismernek.

A cár amaz óhajának adott kifejezést, hogy valamint 1896-ban a párisi Notre-Dame-templomot, úgy most a híres reimsi székesegyházat akarja megtekinteni. A francia kormány tudta, hogy a reimsi városházán csupa kollektivistaszocialista a vezető elem, s mégis beleegyezett abba, hogy II. Miklós cárt a reimsi városi urak fogadják a híres pezsgővárosban. Arnould polgármester, ámbátor ugynevezett véresszájú szocialista, egyike a legnagyobb reimsi pezsgőgyárosoknak, s vagyona 8—10 millió frank. Azt mondják róla, hogy munkások közt, zubbonyba öltözve fulmináns beszédeket tart, máskor pedig frakkba öltözve, estélyeken finomság és előkelő tónus dolgában tultes a leggyakorlottabb diplomatán is. Ez az érdekes ember most központja a lapokban megindult vitának. Azt mondják róla, hogy gorbma volt a cárral. Természetes, hogy ezt a kifejezést nem rendes napi értelmében kell venni. Ami a magunkfajta közönséges halandóval szemben udvariasság, az még lehet gorbmaság egy uralkodóval szemben, aki a maga nemében is elsőrangú. Arnould urat azzal vádolják, hogy a cárt üdvözlő beszédében egyszerűen „odamondogott” a minden oroszok urának s a szokásos *sire* vagy *felsőg* kifejezést mellőzve, állandóan *önnek* nevezte a cárt.

„Miután Arnouldnak asszony — írja egy szemtanú — a cárnéknak, a nélkül, hogy köszöntötte volna, keresett hányivetésselg bokráját adott át, a polgármester így szólt a cárhoz:

— Lesz szerencsém *önnek* egy könyvet mutatni, amely bizonyára érdekelni fogja...

Azzal a markába nyomott egy szláv nyelven irt bibliát. A cár lapozgatótt benne s ezt mondta: — Igazán, érdekes.

Mire a polgármester kedélyesen jegyezte meg: — Ugy-e mondtam, hogy érdekelni fogja? Egyébként majd küldenek önnek Pétervárra egy másolatot.

Azután tréfálkozni kezdett Arnould ur a cárral:

— Mutatok még valamit — mondta. — Ebben a könyvben Henrik francia királynak és Anna orosz hercegnőnek házassága van leírva. Ez az Anna csinálta az első francia-orosz szövetséget!

A cár mosolygott, a cárné kevésbé. Hogy éppen mondjon valamit, ezt mondta a cár:

— Igen, ez a XI. században történt.

A polgármester bólint:

— Eltálatá... tényleg a XI. században történt. Majd hozzátesszi:

— Na és most megkínálom önt egy kis reimsi pezsgővel és idevaló kétszersülttel...

Azzal tólt az üvegből és maga kínálja a cárt.

— Köszönöm, — mondja a cár — Reims városának egészségére ürítem ezt a poharat, kedves polgármester ur!

Erre aztán a polgármester kedélyessége tetőpontra hágott. Mosolyogva bólintott:

— Köszönöm, ön igazán nagyon kedves.

Aztán hozzátette:

— Most azonban nem akarom tovább tartóztatni, mert tudom, hogy a székesegyházat akarja megnézni. Érdemes is, mert nagyon szép épület. No de nem tartóztatom, mert drága az ideje...

Mire a cár — mit tehetett egyebet? — kezet nyújtott neki és kíséretével együtt távozott.

Ez az a beszélgetés, amely miatt a francia sajtó most gorbmának nevezi Arnould polgármester urat. Némelyek azzal gyanusítják, hogy szándékosan használta ezt a gunyoros, szinte leereszkedő hangot. Mások azzal mentegetik, hogy naiv ember és a cárral úgy beszélt, mintha bármely más vendég tisztelete volna meg látogatásával. De akik ismerik Arnould urat és véres forradalmárlveit, azok inkább hajlandók azt hinni, hogy Arnould ur „meg akarta mutatni” a cárnak...

A cár franciaországi tartózkodása alatt, mint a *Frankfurter Zeitung* írja, több érdekes ceremónia- és etikett-konfliktus történt. Az első konfliktus a hadgyakorlat alatt történt; báró Frederiks, az orosz császári ház minisztere kifogásolta, hogy Loubet elnök a cárné mellett kocsiiban üljön, mikor a cár lóháton megy ki a gyakorlóterre. Az orosz miniszter fölfogása győzött. Compiegneben több olyan dolog történt, amiért az orosz vendégek kissé megnehezelttek; így az orosz titkos rendőrök, akik a kastély nagy kertjében sétálgattak, eljuthattak a palotába egészen a cári pár környezetéig, a nélkül, hogy valaki föltartóztatva volna őket; a cárné fürdőszobájában a vízveték fölmondta a szolgálatot épp akkor, mikor szükség lett volna reá; néhány udvari dáma megérkezésekor alig kapott szobát; Szakharov tábornokot, az orosz vezérkar fejét pedig egy eselédshobában helyezték el. Nagyon elégedetlenek a cár alárendeltebb kísérei is, akiknek Loubet csak gyarmati rendelkezést adhatott, mivel a becsületrend osztályozása kevés. E dolog miatt, úgy beszélnek, visszahívják Uruszov herceg párisi nagykövetet, és Montebello pétervári nagykövetet, ez utóbbit azért, mert ő is, de különösen a felesége tüntetően tartózkodott a miniszterekkel való érintkezéstől.

FŐVÁROS.

(*) **Boroszló Budapestnek.** Boroszló város hatalmas kereskedelmi kikötőt építtetett az Odera folyón. Az óriási mű befejezése alkalmából Boroszló városa pompás diszmunktát adott ki, mely pazar illusztrációkban tünteti föl az új kereskedelmi kikötőt. Boroszló városa ezt a diszmunvet megküldötte a fővárosnak. A főváros tanácsa megleghangu átiratban köszönte meg Boroszló előzékenységét.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** **Csillag Teréz az Országos Színészakadémián.** Csillag Teréz, a *Vígyszínház* illusztris művésznőjét, *Wlassics* Gyula közoktatási miniszter az *Országos Színészeti Akadémia* tanárává nevezte ki. A kitűnő művésznő e kinevezés mellett megmarad a *Vígyszínház* kötelékében, amelynek egyik igazi ékessége.

** **Az Operaházban holnap esztörtörkőn** bérletfolyamban (99. sz.) Wagner Richard „A niebelung gyűrűje” zenedráma-triográjának első része a *walkür* kerül színre, melyben *Eurrian* az alkalmossal játsza Siegmund szerepét. Kívüle részt vesznek az előadásban: *Vasquezné M. J., Drószyné H. B., B. Feiny J., M. Rotter G., Szilágyiné B. J., P. Bartolucci V., Kaczér M., Semsey M., Valent V., Kann M., Berts M., Ney D. és Szendrői.*

** **A Vígyszínház főpróbája.** A *Vígyszínházban* holnap, esztörtörkőn, délelőtt feltizenegyor tartják meg *Bailhaut* és *Hennequin* háromfelvonásos, *Szivem!* (l'Amour) című vígjátékának a főpróbáját a sajtó meghívott képviselői előtt. A darab mint már említettük fényes szerephez jutatta *Csillag Teréz*it, a *Vígyszínház* kitűnő művésznőjét. Bemutató iránt rég mutatkozott oly érdeklődés, mint *Bailhaut* és *Hennequin* műve iránt.

** **A hetven esztendő Blasel.** *Blasel*, az ismert bécsi komikus a jövő hónapban tölti be hetvenedik életévét. A művész, akit ebből az a kalomból ünnepegni készülnék, ötvenkét esztendő óta színészkedik.

** Jafet 12 felesége huszonötödöszer. A Nép-színházban holnap csütörtökön kerül színre a *Jafet 12 felesége* című énekes bohózat huszonötödöszer, a női főszerepben *Fedák Sári*, aki ezt a szerepet egészen újjáalkotta s eredeti kupiékkal és betétekkel töltötte meg. Az új betanulással és szereposztással színrekerült darab a mostani reprizen is annyira bevált, hogy előreláthatóan sokáig műsoron marad. A darab az első ciklusban *Z. Bárdi Gabival* a fő nő szerepben, tizenkilenc előadást ért meg.

** Újra a színházhoz. T. Balogh Etel, a vidéki színpad egyik jeles művésznője, aki két évvel ezelőtt visszavonult a színházról és térjéhez ment, visszatért a színházhoz. A művésznőt dr. Janovics Jenő, a szegedi színház új igazgatója szerződtette három esztendőre.

** A szerencse-csillag. A Magyar Színházban derekasan készülnek az új regíme bemutatkozására, s ha az előjelek nem csalnak, úgy *Leszkay András* *A szerencse-csillag* című angol operettel valóban a legszerencseesebb csillagzat alatt kezd meg működését.

A három felvonásos darab, amelynek zenéje dalmosság dolgában fölte áll *Caryll* minden más operettjének, annyira haladtak az előkészületek, hogy ma teljes zenekarral és az egész újszerű világi hatásokkal megvárhatóan az első házi főpróbát. Míg az előadó személyzet érthető lelkesedéssel jár a színházban, serény munka folyik a színház szabóműhelyében és festőterében. A keleti kosztümök *Márkus Gézával* kiváló stílérzékkel megrajzolt vázlatai után készülnek és pazar pompájuk s ötletes bizarrságuk kedves meglepetést ígér. A darabban sok a tánc s az igazgatóság külön bálletkört szerződtetett *A szerencse-csillaghoz*, amely a színház régi gárdájának tagjai közt *Ledófszky Gizellát*, *Sziklai Kornélt* és *Borosst* foglalkoztatja vezető szerepekben, míg az új társulat erősségeit, *Bolgár* (Basch) *Nellit*, *Tomesányi Rusit* és *Turcsányi Olgát* szintén jó szerepekben látja először a közönség.

** A berlini intendáns lemondása. Berlinből jelentik, hogy a *Berliner Morgenpost* közlése szerint gróf *Hochberg* főintendáns beadta lemondását. Egyelőre csak fenntartással közlik a hírt.

** Fővárosi Nyári Színház. Általános nagy érdeklődés mutatkozik a pénteki *Gésák* előadása iránt, amelyben *Fedák Sári* *Molly* szerepét fogja játszani a budai színház karszemélyzete javára. Ez alkalommal *Fedák* szerepében több betéttel tölteni és énekel, többek közt egy angol iacipó táncot és *Huska Jenőnek Dal a csipkészeknyárról* című bájos dalát. Jegyek ez előadásra még a pénztárnál és a rendes elárúrók helyeken kaphatók. — Holnap Shakespeare-est lesz a budai színházban. Otelőt kerül színe *Klenovits*tal, *Besztényennel*, *Tóth Ilonkával*, *Hadríkkal*, *Czakóval*, *Pázmánnal* és *Farkassal* a főszerepekben.

** A Népszínház főpróbája. *Abonyi Árpádnak* a Népszínházban szombaton színrekerül *Mikolai búró* című történe mi népies színművéből pénteken, 27-ikén délelőtt tartják meg a jelmezés főpróbát a sajtó képviselőinek jelenlétében. A próbák most teljes zenekarral ének- és táncokkal folynak mindennap. A kurucvilág után való időben játszó darab ének- és zene-számai korbeli dalokból és énekekből vannak összeállítva. A nevezetesebb énekzsámok ezek:

Hej de bus a lelkem... Szerelmes legény dala 1712-ből (énekli *Kiss Mihály*); *Jó magyarom, mi ér még?* ... kuruc ének 1710-ből (énekli *Blaha Lujza* asszony); *Nem lesz mindíg...* (verbunkos) 1728-ból (énekli *Blaha Lujza* asszony); *Pályapaltány-nóta* 1740-ből, (*Blaha Lujza* asszony); *Trefás dalok* a kuruc világból (énekli *Tollagi Adolf*); *Óh bánatba került...* bus dal a XVIII. század közepéről (énekli *Blaha Lujza* asszony és *Raskó Géza*); *Rózsatánc* (cigány-palota), a múlt század elejéről; lejt a férfi-kar és a tánc-kar.

** A Városligeti Színházban csütörtökön kerül utóljára *Ziebrer* bájos operette a *Sviahok* színe. *Barcs Aranka* vendégfellépővel. Ez lesz az utolsó előadás a színházban a népszerűvé vált darabnak, ahonnan a téli szezon folyamán — újabb hódításra — beküldözik a Magyar Színházba.

** Szulamit — utóljára. A Magyar Színház műsorának egyik legvonzóbb darabja, a *Szulamit*, amely eddig 141 előadást ért meg, e hó 27-ikén, pénteken utóljára kerül színre; ezzel a színház egyik legnagyobb sikert aratott énekes darabja véglegesen lekerül a repertoírusról. A pénteki előadásban Absolon szerepét *Hegyi Izsó*, a színház új tagja fogja énekelni. Ezen az előadásban bucsuzik el a közönségtől *Sóter Izabella*, aki október elején megvált a színházról.

** Sandrock Adél Oroszországban. *Sandrock Adél*, a bécsi Burgszínház sokat hányatott volt drámai hősnője, saját társulatot szervezett, amelylyel oroszországi körutra indul. A művésznő *Medeában*, *Alexandrában*, *Hamletben*, *Giocondában* s még több más nagyszabású drámai szerepekben akarja bejárni Oroszországot. Az orosz körut befejezése után *Sandrock* kasszony Hollandiát, Svéd- és Norvégországot s végül Angolországot is fel akarja keresni. A *Sandrock* társulat már meg is kezdte Bécsben próbáit egy erre a célra bérelt teremben.

** Antik klasszikusok a színházban. A kolozsvári Nemzeti Színház ebben az évadban két antik klasszikust, *Aristophanest* és *Plautust* vitt fel a műsorára. Mindegyiknek egy-egy darabját akarja bemutatni, az egyiket *Arany János*, a másikat *Csvik Gergely* fordításában.

** Akik soha sem pihennek. Azok, akik soha sem pihennek, a színházi dekorátorok, kulisszato-logatók, öltöztetőnők, színházi fodrászok és fodrásznők s az a sok egyéb ember, aki a kulisszák világában a közönség előtt láthatatlan dolgát végzi. A vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény meghozta az egy napi pihenőt milliónyi millió munkásemler számára, de a színházi kulisszák azok a munkásai, akiket fentebb felsoroltunk nemcsak hogy vasárnap meg nem pihenhetnek, de sőt ez a munkaszünetes nap a hét legverejtekebb napja rájuk nézve, mert ezen a napon két előadás lévén, duplán végzik a munkájukat, melyet hétköznapon csak egyszer kell végezniük. Ezen az állapotban akarnak most segíteni a német színházok munkásai. Egyik berlini újság értesülése szerint a német színházi munkások kérvényt akarnak intézni a birodalmi gyűléshez, amelyben azt fogják kérni, hogy a törvényhozás az ő számukra is biztosítson egy munkaszünetes napot. Ehhez a mozgalmhoz az osztrák színházok munkásai is csatlakozni akarnak.

** Minta-szerződés. Egy német színházi újság egy szerződésükönem ad közre egy kisebb német udvari színház intendatúrájának a poros írásai közül. A szerződés csakugyan olyan, hogy megérdemli a nyomdátéteket. Így szól:

A hercegi udvari színház intendánsi hivatalából.

Vendégszerzési szerződés.

1. §. A leghíresebb és legkedvesebb és rettenesen csinos szubrett-prímadonna, *Schramm Anna* kasszony kötelezi magát, hogy a hercegi udvart és a hercegi közönséget 1874 április 26., 27. és 28. napján művészetével az egyik gyönyörűtel elragadtatásból a másikba fogja ejteni.

2. §. A hercegi udvari színház intendatúrája kötelezi magát, hogy ezért *Schramm Anna* kasszony-nak örök hálával és (keves, de szeretettel) es-téntenk egyszer tallérral fog adózni.

Gera, 1874. áprilisban.

Cramm báró, intendáns.

Az intendáns báró ur, aki ezt a szerződést aláírta, ez idő szerint valóságos titkos tanácsos. birodalmi képviselő és *Braunschweig* hercegség meghatalmazottja a szövetségi tanácsban. Többre már csakugyan nem vitette!

** Új alt-énekesnő. A bécsi udvari operában egy román származású ifjú alt-énekesnő, *Petru Jossie* kasszony fog legközelebb szerződöttes céljából vendégszerépelni. A fiatal művésznő, aki csak a múlt évben végezte a konzervatóriumot s akiről az hírek, hogy tüneményesen szép hang a van, *Adában*, a *biblia emberben* és *Orpheusban* fog fellépni.

** Gyermekehngverseny a Telefon Hírmondó-ban. Ma délután 5 órakor, mint minden csütörtökön rendszerint, gyermekehngversenyt rendez a kis előfizetők szórakoztatására a Telefon Hírmondó. Közreműködésüket megígérték a hangversenyre: *Fényes Klári*, *Sziklay Szeréna* és *Tóth Ilonka* urnok, *Iedény Dező*, *Pétek Feren* ref. lelkész, *F. Scánó* Lajos, a kiváló mesemondó és *Zörgő bácsi*, a gyermekehngversenyek agilis rendezője. — Este a Telefon Hírmondóban a Magyar Királyi Operaház előadása lesz hallható. Előadásra kerül a *Walkür*, Wagner Richard zenedráma-tetralógiájának első része, mely a legfinomabb művészetben is tisztán élvezhető lesz a Hírmondó kagylóin keresztül. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezett újdonságait olvastatja fel a beszélő újság szerkesztője, majd annak végeztével 11 óráig még cigányzenét közvetít a Telefon Hírmondó előfizetőinek szórakoztatására.

MŰVÉSZET.

□ **A Kammermayer-síremlék.** A kirépesi-uti temető legújabb művészi ékessége a Kammermayer-síremlék immár elkészült és a főváros képzőművészeti bizottsága ma át is vette. A síremlék a Deák-mauzóliumtól balra levő diszírbelék közt első helyen áll. Impozáns méreteivel valamennyi körülötte levő síremlék közül kiválik. A síremléket a főváros emeltette Kammermayer Károlynak, a székesfőváros első polgármesterének. A hatalmas mű *Donáth Gyula* szobrász alkotása, és méltóan sorakozik a művész többi hasonló műve mellé. A művész előtt műve megalkotásánál első sorban az az eszme lebegett, hogy a főváros hálás megemlékezését kell megörökítenie. Ezt a feladatot hozzá illő komolysággal oldotta meg. Magas, piramisalakú széles oszlopon nyugszik a polgármester mellszobra. Az oszlophoz illeszkedő padon pedig a főváros történelmét szimbolizáló női alak ül, aki megkoszorúzza a történelemnek Kammermayer emléket megörökítő lapját.

A négy és fél méter magas emlékmű széles T alakú, magyar granitból készült talapzattól emelkedik ki. Széles, lekerekített plintuszából nő ki a piramis, mely a szobrot hordja. A márvány-piramis renaissance-kori magyar stílusban tartva. Anyaga szürkés-rózsaszín horvátországi márvány. Jobbról és balról a piramist két kerek támpillér veszi körül, melyek pilaszterekben végződnek. Egyik pilaszter a főváros márványba vésett címerét viseli, a másikon ez a felírás van:

— Emlékének emelte a székesfőváros közönsége.

Elöl a talpazathoz széles ívben hajló márvány-pad simul. Ezen ül az emlékmű bronz-falalkja. Mátyás király korabeli öltözeti nőt ábrázol, széles, nes-mes redőkben lehellő ruhában, fején a városi fal-koronával. Szép teje balra néz, fölfelé a mellszobor-hoz. Haja két fonatban hullik alá vállára. Jobb keze a padon nyugszik az írtollal, melyvel az ímént írta be a polgármester érdemeit a padhoz támasztott hatalmas föliánsba. Az emléksorok így hangzanak:

Az egyesült székesfővárosnak első polgármestere volt, Hatalmas fejlődésének, magyarságának vezére, negyven évi hű szolgálata után díszpolgára.

A jelképes alak bal keze borostyán-ágot tart a könyv fölé.

A közel négy méter magas oszlopon nyugvó, életnagyságnál nagyobb mellszobor híven adja vissza Kammermayer Károly érdekes arcát. Mély komolyság, szilárd akarat és lelkes tűz fejeződik ki ezen az arcon, melyben a művész egész tudását fejtette ki.

A képzőművészeti bizottság tagjai *Matuska* Alajos alpolgármester önök és *Berzeviczy Albert* vezetésével délután négy órakor jelentek meg a síremléknél, ahol *Donáth Gyula* szobrász adta meg a szükséges felvilágosítókat. A bizottság egyhangulag elismerését fejezte ki a sikerült alkotás fölött a művészen, aki a temetőnek már annyi szép művet alkotott. *Donáth* művészetét különben éppen most ismerteti a *Studio* című angol művészeti folyóirat több képpel.

A szemle után a bizottság a köztemető igazgatósági irodájában jegyzőkönyvet vett föl az átvételről és ezzel a hivatalos aktus véget ért az emlékmű ünnepélyes leleplezése a jövő hónap folyamán lesz.

□ **Frigyes császárné szobra.** Berlinből távirat-tozza tudósítónk, hogy Vilmos császár a brandenburgi kapu előtt fel fogja állíttatni *Frigyes* császárné szobrát. A megboldogult császárné szobrának talapzata és méretei teljesen ugyanolyanok lesznek, mint a *Frigyes* császár most készülő szobra, melylyel szemköt tervezik az új emlékművet. A császár egy Olaszországban élő német művészt bízott meg a szobor kivitelével.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

□ **Kisfaludy-Társaság.** A nyári szünet után ma délután tartotta első ülését a Kisfaludy Társaság és ezuttal is szépszámu közönséget vonzott az Akadémia első emeleti termébe. Az ülést *Beöthy Zsolt* elnök nyitotta meg, aki a nyári szünet után szívesen üdvözölte a társaság tagjait s öhajította, hogy annak a jórónak és jókedvnek, melyet a vakációban szerettek, a társaság munkássága is hasznát lássa. Üdvözi a közönséget is és kéri, Grize meg továbbra is eddig tanusított érdeklődését. *Kisfaludy* gnómái között van egy, amely azt mondja: „A jelen csak haboz a jövő pedig ité”. De buzdítani igazán csak a jelen tud. A nagyközönség meleg érdeklődése buzdítólag hat a társaság munkásságára s ezért kéri a további érdeklődést.

Ezután *Vargha Gyula* főtitkár a folyó ügyekről tett jelentést. Tudni adja, hogy a tanárképző intézet főgimnáziumának ifjúsági könyvtára 200 koronával a társaság alapító tagjai közé lépett, — a kassai Kazinczy-kör meghívta a társaságot a Kazinczy-emléktábla leleplezési ünnepére és a társaság ott *Rákosi Jenővel* képviseltette magát. Három könyvadományt is kapott a társaság s ezek között legérdekesebb *Zalava* finn írónak s a társaság kütagjának munkája gróf *Szechenyi Istvánról*.

Elsőnek *Szana Tamás* lépett a felolvasás asztal-hoz, hogy megtartsa székesfővárosi értekezését *A modern tájképről*. Hogyat emelkedett a modern tájkép mai jelentőségére, fejlődésének melyek a főbb mozzanatai s minő irányban balad napjainkban? Ezeket a kérdéseket teszi fel *Szana* s ezekre telet kimerítően mai székesfővárosi előadásában, amely bizonyosá, hogy e jeles esztendőnkünk mily alapos ismerője a képzőművészeteknek s mennyi szeretettel csügg témáján.

Szana tanulmánya elején a modern tájkép jellemzését igéri s felolvasása ugyszólván az egész táj-estészet története — dődjében. Hazai tájfestőink foglalkozva *Mészoly Gézával* tartja a magyar táj-estészet legkiválóbb képviselőjének. Ama nagy táj-estés-tők közül való volt — mondja — akik szívükön át látták a természetet. A felolvasás utolsó része az impresszionistákkal, luministákkal és a stilizállokkal foglalkozik, kik által a legújabb irányok érvényesülnek a táj-estészetben. Az impresszionisták s főleg a luministák már nem mint almodozók, hanem mint kutatók tekintenek a természetbe s mű-veik ezéri nem is gyakorolnak mélyebb hatást kedélyünkre Ezeknél a művészeknél hiányoznak az éiesen megkülönböztető, individuális vonások s úgy hasonlítanak egymáshoz, minha meggyanynan ikerestvé-rek volnának. Csodádjuk az ügyességüket, de szívünköt hidegen hagyják, mert műveikben nem poezist, hanem tulzó analízist nyutának. Már pedig — rekeszti be felolvasását *Szana*, az igazi tájképet nem az elő-adás külső eszközei teremtek meg, hanem megteremti a művész érző szíve. Nem a színész, hanem a poéta piktorok voltak és lesznek mindenkor a tájkép igazi mesterei.

Az éljenzéssel fogadott előadás után *Beöthy Zsolt*

szép beszéd kíséretében nyújtotta át a tagsági oklevelet Szana Tamásnak.

— Az ön életében — ugymond — amely folytonos láncolata a hü kötelességteljesítésnek, csak egy szünőránt ismerek, és ez a szünőránt értekezéseinek első gyűjteménye, amely a Szünőránt címet viseli.

Szana megatottan köszönt meg az üdvözlést, s szép szavakban köszönte meg a kitüntetését, hogy a legreggibb magyar irodalmi társaság tagjává választotta.

Ezután Vargha Gyula szavalt el Lévy Józsefnek Hru remény című megatott költeményét. Korza Andor bemutatatta Szabolcska Mihálynak öt új költeményét (Dal a vajszivű jegyzőnérol Lányszokás, Egyedül, Vallat a kis fiam. . . és Őszi ének) A pompás költeményeket lelkesen megtapsolták.

Végül Vargha Gyula mutatott be néhány részletet Kvi Elek finn író Falusi vargák című boházatos népsziművéből Popini Albert fordításában.

A felolvasó ülést zárt ülés követte.

SPORT.

Vívósport. Fodor Károly kitünő hírnevű vívótermei már megnyitottak a vívőközönség előtt. A tanítványokat a mesteren kívül szakavatott segédei, köztük Stankay és Kvassz oktatják Fodor elősmert módszere szerint. A vívósport hívei Fodor Károly termeiben (Koronahereg-utca 3.) a tanfolyamok és a gyakorló-órák részleteiről bővebb fölvilágosítást kaphatnak.

Magyar Turfkrónika. Őszi Kornél közedveltségű Turfkrónikája a szeptemberi meeting alkalmából már elhagyta a sajtót. A 400 o. dalas elegáns és praktikus könyvecske díszes kötésben 1 korona 50 filléért kapható minden dohánytőzsdeben.

Őszi lóversenyek. A választásoknak elérkezett a konkurrenciája: az őszi lóverseny, mely bizonyára leköti sok budapesti ember figyelmét, úgy, mint az, hogy kiket küldenek a főváros kerületéi a parlamentbe. Már ma lóverseny-programmokkal volt tele a város s a turf fanatikus hívei ott hagyták a korteskedést, hogy a turf kiválasztottjain törjék a fejüket: vajjon ki lesz a hőse a Legernek, a László-díjnak, s mindjárt holnap, a meeting megnyitó napján, az őszi kísérleti versenynek. Ez lesz a holnapi nap főszáma, de gyönyörű programja dacára is közepesen fog lefolyni, mert — amint hallatszik — a programmon szereplő kitünő kétlovak legjava, mint Belvedere, Ladon és Mayor félredálnak Nero utjából. Báró Üchtritz lova ugyanis alig verhető e versenyben s ha Javorina és a vállalkozó kedvű Rose S. ki is áll vele, csak második és harmadik hely lehet a jól megérdemelt jutalmuk. A többi verseny is körülbelül a holtbizonyosságának látszó versenyek kategóriájából kerül ki. Az államdíjban Kartal, a Nursery-handicapban a Harkányi-istálló akármelyik crackje, a kétlovak eladóversenyében Saskia, az eladóversenyben Testör, s Gödöllői-díjban Passepartout csaknem verhetetlennek látszik. De csak látszik, mert mire a finishek lezajlanak, megszokott esni egy-egy kis meglepetés, mely keresztet huz a tudomány kalkulusan. A holnapi, csekélyebb érdekességű nap, különben csak halvány ouvertureje az őszi meeting később következő szenzációinak, ezért csak az egyes futamok alábbi tipjeire utalunk:

- I. Harkányi-istálló — Szamóca.
- II. Saskia — Tubicám.
- III. Nero — Rose S.
- IV. Kartal.
- V. Testör — Scharbe.
- VI. Passepartout — Quota.

A budapesti lóversenyek eredményét ezáltal is a Telefon Hírmondó utján tudhatja meg a nagyközönségnek az a része, amely nem mehet ki a versenyterre, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentései alapján két futamunkint részletes jelentést olvastat fel a versenyek eredményeiről. A verseny-eredmények felolvasására kétszeres radójeleli hívja fel előzetőinek figyelmét a beszélő-újság szerkesztője.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A német arabus.** Said Mahmut azok közé tartozik, akiknek szabad beszélni arabusul, mert tudnak arabusul. A tekintetes királyi törvényszék ellenben nem tud arabusul s így tolmács segítségével lett volna kénytelen kihallgatni Said Mahmutot, akit az ügyészség gondatlanságból okozott súlyos testisérteséssel vádol, ha a derék arabus ki nem jelentette volna, hogy tud németül. Az magában véve igen ártatlan dolog, hogy arabus ember a germán nyelvek iránt érdeklődést tanusit, de a mai tárgyalás során az a furcsa dolog derült ki, hogy a vádlott arabus a magyar lóvárosban tanult meg németül. Mikor ide került, egy árva szót sem tudott Goethe nyelvéből. Budapesten azonban úgy megtanulta, hogy képes volt német nyelven letagadni a csilnlagokat az égről a mai tárgyaláson. Egyébként pedig azzal védroldák, hogy a Lipót-körút és Váci-ut

keresztelésénél kézikocsijával, amelyen szőnyegeket szállított, elgázolta Zách Jánosné. Minthogy sem a sértett asszony, sem a szemtanu nem jelent meg a tárgyaláson, Said Mahmut meg nem történtek nyilvánította a vádbeli cselekményt. Csak annyit vallott be, hogy Alexandriában született, de arabiai honosságú. Arra a kérdésre, hogy van-e vagyona, nagy tentatással azt vallotta, hogy van — de Arabiában Miután a kiállított orvosi látlelet a sérült nő bomondása alapján két hónappal az elgázolás után csak annyit jelzett, hogy sérülésnek nyoma nincsen. s hogy állítólag 2 hétig volt beteg, dr. Böhm királyi ügyész nem látta beigazoltnak a vádbeli cselekményt s a vádat elejtette, mire a törvényszék beszüntető határozatot hozott. Az ítéletet a vádlott arab szokás szerint homlokra emelt kézzel köszönte meg s azután hamisítatlan arab nyugalommal távozott a főtárgyalási teremből.

Nyiltér.

ÜVEGKÉSZLETEK a legolcsóbb és legfinomabb kivitelben minden árban.

TÜKRÖK velencei, francia és angol kivitelben, falra, kandalló fölé és toalette-asztalra.

CSILLAROK üveg- és bronz-kivitelben, villanyra és légszuszre.

Régi csillárok átalakítása.

GIERGL HENRIK
Budapest, IV., Váci-utca 12. Telefon 10—90.

Pályázat.

A pesti íz. hitközségnél legközelebb betöltendő titkárhelyettes és ügyézi

állásra ezennel pályázatot hirdetünk. Megkívánatik, hogy a pályázóknak ügyvédi képesítésük legyen és hogy a köziragatási teendőkben ugyint a zsidó hitközségi ügyekben jártasak legyenek.

Ez állás javadalmazása: évi 4400 korona fizetés és 800 korona szálláspenz. A kinevezés egyelőre egy évre terjedő ideiglenességgel történik.

Pályázókat, kik a 40-ik életévet még nem haladták meg, felszólítjuk, hogy szállítási bizonyítványukkal, képesítési okirattal, családi állapotuk és eddigi foglalkozásukat kimutató bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaikat

f. év október hó 25-ig

a pesti íz. hitközség titkári hivatalában (VII., Sip-utca 12. sz.) benyújtsák. Egyéb részletekre nézve ugyanazon hivatalban nyerhetnek bővebb értesítést.

Budapesten, 1901. szeptember havában.

A pesti íz. hitközség elöljárósága:

Kohner Zsigmond elnök.

(Az e rovat alatt közöltettek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÁVIRATOK.

Belgrád, szeptember 25. Illetékes helyről a leg-határozottabban minden állapot nélkülözönek jelentik ki a külföldi sajtóban egy trónörökös állítólag küszöbön álló kinevezéséről terjesztett összes híreket és kijelentik, hogy a trónörökös kérdése eddig egyáltalán nem képezte bármely diskusszió tárgyát az illetékes tényezők közt.

Konstantinápoly, szeptember 25. A francia kormány a Tubini ügyben az egyezséget elfogadta és ezzel ez a kérdés el van intézve.

Konstantinápoly, szeptember 25. A khedive visszautazott Egyiptomba.

Az angol királyi pár utja.

Wlissingen, szeptember 25. Edvárd angol király és Alexandra királyné ma délelőtt ideérkezett. Megérkezésükkor Howard hágai angol követ üdvözölte őket. Rövid időzés után a királyi pár a Victoria and Albert yachtal, amelyet kilenc angol hadihajó kísért, folytatja útját Port-Victória felé.

London, szeptember 25. A királyi pár ma ide érkezett.

Roosevelt.

Washington szeptember 25. A kabinet ma a kölcsönösségi szerződésekről tanácskozt és abban állapodott meg hogy megvárja a kongresszus további eljárását. Roosevelt nyilatkozatai világosan bizonyítják, hogy határozott híve a kölcsönösségi szerződéseknak.

Kormányválság Spanyolországban.

Madrid szeptember 25. Híre jár, hogy miniszterválság van kitöröben, mert Verangna tengerészeti miniszter kijelentette, hogy a kincstár mostani állása nem engedi meg a flotta szaporítását.

New-York polgármestere.

New-York, szeptember 25. A newyorki polgármesteri állásra a köztársasági párt által jelölt Seth Lowot a demokrata és a köztársasági párt Tamanyellenes szervezetei is elfogadták jelöltnek.

A Szent Jeromos-intézet ügye.

Róma, szeptember 25. Az Osservatore Romano a következő kommunikét teszi közzé:

Minthogy néhány lap, ezek közt a Glas Crnagorca is még mindig politikai jeleket akarnak tulajdonítani a Slavomir Gentem pápai levélnek, még egyszer kijelentjük, hogy semmit sem lehetne állítani, ami jobban ellenkezik a pápa valódi szándékaival, aki a szláv népek iránti atyai szeretetből áthatva, nem követ más célt, mint hogy a bizonyos vidékekről származó szlávok által létesített intézet a lehető legjobban szerveztessék, hogy azok legnagyobb javára és hasznára szolgáljon. Ha Dalmáciából és Isztriából való szlávok vannak akik szivesebben nevezik magukat olaszoknak, mint horvátoknak, ezért nincsenek kizárva az intézethez való jogokból. Ugyanez áll az antivári egyházmegye katolikus szlávjaira, ha ezek szivesebben nevezik magukat szerbeknek, mint horvátoknak. E szerint nincs szó sem nevekéről, sem politikai célzásokról. Amint azonban nem lehet tagadni, hogy a katolikus szlávok, akik oly vidékekről származnak, melyeknek jogaik vannak a San Girolamo-intézetre, a hivatalos statisztikákban és általában horvátoknak nevezetnek, úgy a pápai levélben is e csekélyebb fontosságú pontra nézve helyesnek tartott a hivatalos elnevezés megtartása és annak kijelentése, hogy a San Girolamo-intézet pro gente croatica áll fenn, a nélkül, hogy ezáltal bárki, akinek az intézethez joga van, kényszerítettnek, hogy horvátnak, olasznak vagy szerbnek vallja magát.

A délafrikai szabadságharc.

London, szeptember 25. A Reuter-ügynökség jelenté Matjesfonteinből 23-iki kelettel, hogy a southlandi kerületben sok farmer csatlakozott Maritz és Smiths kommandóhoz. Napról-napra több jel vall arra hogy a háboru legujabb eseményeinek színhelye Fokföld lesz. Malan Oranjoban tanácskozt De Wet-el és most Southland felé tart. Coper Ornag megtámadta Theront, aki 22-én Truwstól dére mintegy 100 emberrel átlépett a vasuti vonalon. A harc eredménye nincs eldöntve. Scheeper Mairingsspoorton át keresztülvágta magát északnyugrat felé. Egy armert hoztak ide, akit azzal vádolnak, hogy hamis információkat adott az angoloknak és ennek köszönheti Theron, hogy átkelhetett a vasuti vonalon.

München, szeptember 25. Az Allgemeine Zeitungnak egy fokvárosi távirat jelenti: Hiteles forrásból jelentik, hogy a boerok egy újabb betörés után hivatalosan annektdáni fogják Foggyarmatot és Natáit, hogy így keresztülvihessék a gondosan előkészített általános afrikander-főlkélest. Krutzinger, De Wet és Botha egyezsere vonulnak be Fokföldre és Natáiba. Arról már érkezett hír, hogy Krutzinger bevonult Fokföldre s megverte Murray ezredes hados-lopat.

Görög-román ölelkezés.

Athén, szeptember 25. (Havas.) György király Bocideschhoz, a román kirándulók vezetőjéhez intézett táviratában örömeinek adott kifejezést a román diákoknak Görögországba jövelele felől. Mindinkább valószínű az a hír, hogy Károly román király és a görög király kölcsönösen meglátogatják egymást. Az itteni sajtó helyt ad annak a híresztelésnek, hogy Görögország és Románia között katonai egyezmény jött létre és nem tartja valószínűtlennek, hogy ilyen egyezmény csakugyan létre őtt.

Földrengés.

Pétervár, szeptember 25. Tegnap este Kisenevben (Beszarabia) heves földrengést éreztek.

Közgazdasági táviratok.

New York, szeptember 25. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Gyapot: New Yorkban helyben 8.1/4 (8.1/4), szept-re 7.57 (7.65). Decemberbe 7.62 (7.68). New-Orleansban helyben 8.— (8.1/8). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.50 (7.50). Stand white Philadelphában 7.45 (7.45). Refined in Cases 5.60 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.25 (1.25). — Zsír: Western steam 10.25 (10.35). Rohe és Brothers 10.60 (10.65). — Tengeri irányzata gyenge. — Szept-re 64.— (64.1/8). Decemberbe 63.1/4. (64.1/8) — Májusra 64.1/8 (64.1/8). — Buza irányzata gyenge. — Piros ősz helyben 75.1/4 (76.—). Szeptemberbe 74.1/8 (74.1/8). Októberbe 73.1/8 (74.—). Dec-re 76.— (76.1/4). Májusra 79.1/4 (79.1/8). Gabona szállítási díja Liverpoolba —.1/8 (—1/8). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5.1/4 (5.1/4). Szept-re 5.05 (4.95). Decemberbe 5.25 (5.20). — Liszt: Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — Cukor: 3.1/4 (3.1/4). — On: 24.85 (25.05). — Réz: 16.1/2 (16.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 25. (Terménytőzsde.) (Zárlat.): Buzs irányzata gyenge. Szept-re 68.1/4 (68.1/4). Dec-re 70.1/4 (70.1/4). Tengeri irányzata gyenge. — Szept-re 57.1/2 (57.1/4). — Zsír: Szeptemberbe 9.82 (10.—). — Októberbe 9.77 (9.95). — Szalonna short clear 9.55 (9.55). — Sertészsír: Szeptemberbe 14.80 (14.95). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

A mama elaludt.

Esőre hajló nyári délután,
A mama köt. Juliska gombolyít.
Az írrok ur ül némán és bután,
Karján tartva a pamut szálat.
A mama bőit. Lágyan háttradúl.
Kezéből a kötés lehall.

— „Kisasszony, végre, végre egyedül...”
— Haikabban írrok ur!

— „Mikéntha lelkem volna e fonál,
És szíve, melyre innen gombolyít,
A szálon hozzám forrósága száll,
És néma boldogságba mámorít.
S ha a végső szál is átrepül,
A lelkem átszáll véle, érezem.
S mint bálvány ülök itt lelketlenül...”
— Haikabban édesem!

Gárdonyi Géza.

Az ősz divatja.

Páris, szeptember 22.

Az idén az ősz korábban tartotta bevonulását, mint az előző esztendőokban. A kalendárium ugyan avval vigasztal bennünket, hogy még itt a nyár, de erdő-mező melankolikusan cá-olgatják a napiár szavát. A természet őszi hangulata nem maradt hatás nélkül a hölgyek tolettjeire. Azt remélték, hogy azok a ruhák, amelyekkel a fürdőkből hazatértek, ideig-óráig még divatosak maradnak, de az ember tervez és az idő végez. A szép, illatos toletteket jobban ellenálló, melegebb ruhákkal kellene helyettesíteni, vagy úgy áttörálni, hogy az előrehaladottabb időben is használhatók legyenek. De hogyan tornáljuk át a ruhákat? — kérdik a hölgyek aggódva. Ó, az könnyű nagyon könnyű. Természetesen a mosóruhákrol és a lágyan színezett posztóruhákrol nem lehet szó. De az áttetsző, csipkés és gázeszerű ruhákból pompás őszi kosztümök készülhetnek. Az egész vékonyakat gyenge zselatinoldattal vonjuk keresztül és valami elütő alsóruhára huzzuk rá, mire ezek egy összefüggő egészet alkotnak. Fehér csipkéket színes szappannal vagy kávéval festhetünk. Ha az eredeti alsó ruha nagyon világos akkor azt ugyanilyen módon preparálhatjuk. Ha nagyon könnyű seiyemből való, akkor megfelelő posztóval, legjobban alapocvával vagy mohairrel helyettesíthetjük. Nagyon vastag szövetet azonban nem használhatunk erre a célra, mert ilyenforma ruhák különben is nehéz ruhák benyomását teszik.

Hogy micsoda stílus most a mérvadó, azt nehéz volna meghatározni. A tailor-made mellett sok egyszerű és komplikált blouse és kabát ruha szerepel, az utcán és a szalonokban pedig gyakran látunk XVI. Lajos genrében készült ruhákat és, last not least, a

folyton divatos empiret. Angol és kosztümruhákra covertcoatot és homespuit használnak skót beilsóval, feketén és fehén csikolt bucskint, valamint posztót különféle kivitelben. Az empirestilben készült házi ruhákra pedig voilet, cheviotot és mousseline de lainet, nagy szeccszíds dessinnel, terakottabarna, carmoisin-vörös és porcellánkék lappal. A directoire és XVI. Lajos zsánerű ruhákra kockás double, irakkposztó, a velvet minden képzeltetű lajtá, bársony és peluche nagyon keresett. A sportruhák angol vitorlavászonból vaioók, amelyeket a legújabb időben kitűnően tudnak festeni. Eddig még nem tapasztalt lágyaságot értek el a társalgóruhákra szánt selyemszövetek. Rendkívül pazar batása van a chiné selyemnek, amely lilom mintával van átszóve. Különösen látogató- és diner-ruhákra választják. De használják éppen úgy mint a virágos pongét, blouseokra is, amelyet fiatal lányok esteiken fehér posztóaljakhoz használnak.

Ami az aljak tagonját illeti, az éppen olyan, mint a nyáron volt, avval a különbséggel, hogy uszály nélkül való. Vékony tülleszövetből való entredeux vagy csipkeszerű paszományt használnak a corsagera, vagy a blouseszerű derékra. A ruhák többnyire lengék, lazák. Találkozhatunk hosszú, illó paletot-kal is, de csak olyan hölgyeknél, akik büszkéek arányos alakjukra. A kabátok javarésze rövid saccoforma. A fiatalaság ebben a szezonban is a boleter és a blousekatokat kedveli. Ezt néha elegánsabb alkalmakra készinü, mintázott seiyemből készitik. Sok hölgy a házi tolettjéből úgy csinál utcai tolettet, hogy egyszerűen boát tesz a nyakára.

A boát terén is sok az újdonság. Rövid, csak a nyakat körülfontó struccotól boát, amelyeken nyolctiz méter hosszú keskeny selyemszalag függ, végtelen csipke-kigyók — ezek divatosak most. A boákat gyakran valódi vagy hamisított drágakövekkel díszítetik csattok fogják össze. Fiatal leányok e helyett gyakran elővirágokat, többnyire rózsákat használnak. Ami rendkívül bájos különösen, ha egy-egy rózsza jut a vállra is.

Pauline.

† Az edinburghi herceg emlékszóbra. Élete utolsó évében Viktória királyné azzal a tervvel foglalkozkodott, hogy elhunyt fiának, az edinburghi hercegnek, később Szász Köburg Gotha fejedeimének emlékszóbrót állít. Ő maga szemelte ki a helyet a balmorái kertben és pedig a férje emlékszóbrának társaságában. A szóbrót készült el és már fél is állították ott, ahová az elhunyt királyné akarta. Márvány talapzaton áll az edinburghi hercegnek fehér gránitból faragott alakja és az egész szóbrómű körülbelül 16 láb magas. Az emlékmű felirátat Viktória királyné állapította meg. A legközelebbi napokban lesz a teleplezés, az ünnepélyen jelen lesz az angol király is.

† Orosz osoda. Az akaratátvitelnek egy sajátóság esetét meséli el a *Novoje Wremja*, melyben a főszerpet egy szerzetes, a kronstadti hírneves János atya játszotta el. Ez évi szeptember 13-án a nevezett szerzetes cirka tízezer ember jelenlétében fölszentelte a konschanskoi, köből épített új templomot. Istentisztelet után reggelire ültek a megbeszélések és megindult a szopora szófaradat. A reggelizés ideje alatt két férfi és két nő egy majdnem élettelen beteg asszonyt hoztak a parókhiába, aki hét év óta béna volt és tehetetlen ugyannyira, hogy se kezét, se lábát nem volt képes megmozdítani, sőt a szempillái is gőresösen s állandóan csukódtak le. Amint a beteg bevitték a szóbába, János atya rögtön föllállt az asztaltól, szembehelyezkedett a beteg nővel és miután nevé megkérdezte tőle: ráparanosolt szigorú hangon:

— Nyissd ki a szemed, nézz a szemem közé és vess keresztet!

Lassan és nehézkesen, de mégis sikerült a bálnának keresztet vetni.

— Még egyszer vess keresztet, hangzott újból a páter paranoszó és biza mat szuggeráló szava. És a beteg másodszor is képes volt keresztet vetni.

— Kelj föl és járj föl és alá, azután jöjj ide hozzám! — hangzott újból, mély meggyőződés hangján, csengősen és áthatóan a szuggeráció parancsszava — és a beteg késsé lett teljesíteni a paranosot.

Mikor azután a páter elé lépett a meggyógyult beteg, térdre roskadt előtte és könnyezve mondott köszönetet csodás meggyógyulásáért.

E jelenetnek az orosz lap szerint igen sok tanuja volt s valamennyin erőt vett a meghatottság. Bizonyára legalább is annyira mek voltak hatva a jelenetnek, mint mindazok, akik Björnson Björnsterne *Erínköm felül* című színművét jó előadásban látták. Kétségtelenül megható dolog, mikor a béna fölkel és jár. Hogy mennyire hiteles? — Ez persze más kérdés.

† Drága megjegyzések. Egy amerikai lapban olvassuk a következő kedves történetet: Mr. Dowerown Bostonban egy kerékpározó néger a földre lökte. Mr. Dowerown dübében köveket ragadott és néhányat a néger fejéhez vágdosott. Letartóztaták és a bíró elé állították.

— Ot dollárnyi pénzbüntetésre ítélem — mondta a bíró. — Van valami megjegyezni valója?

— Nincs — mondotta Mr. Dowerown minden zavar nélkül — csak az, hogy szerettem volna megölni azt a fickót.

— Ez az chájtása újabb öt dollárba kerül, — felelt a bíró.

Ez az újabb igazságszolgáltatási aktus nem volt alkalmas arra, hogy Mr. Dowerown kedvét fokozza s ez ki is tünt keserű válaszból:

— E bírósági teremben kissé drágán mérik a megjegyzéseket.

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(35)

— És ha mindez igaz is volna: ki vagy te, hetmann, hogy bíránknak és hóherúnknak tolod föl magad? Milyen gögös önhittség visz rád, hogy elorozd az ég igazságát, büntető hatalmát? Nem védem a gonoszakat, nines kedvemre a rossz, kárhoziatom a zarnokaságot, de szállj magadba, nézz magadba, bensődbe te is, hetmann. Szemére veted a hercegnek zarnokaságát és gögös büszkeségét, mely még a király előtt sem tud meghajolni. Hát te ment vagy e büntőtől? Nem a hatalom, az uraság után futsz-e magad is? A hercegnek csak a zarnokaságát látod és behunyod a szemedet, hogy ne kelljen látnod vassal vértezett mellét, hatalmas fegyvereit, erős várait és rettenthetetlen bátorságát, amelyekkel megvédelmezi ezt a tejjel-mézzel folyó földet az ezerszert sulyosabb tatár és török igtától! Ki védené más, ha nem ő? Ki védené meg gyermekeiteket a janicsárok uraságától, ki védené meg asszonyaitokat a hárem gyalázataitól? Ki tette lakottá a sivatagot, ki épített falukat, városokat, ki állított templomokat? Ó, mindig csak ő!

A Skrzetuski hangja most már erőre kapott, lelkesen csengett. Chmielnickij a pálinkás palackra szegezte tekintetét és makaesul hallgatott.

— Es kik ellen indultok? folytatta Skrzetuski. Német jövények, török renegátok ellen? A saját véreteknek izentek hadat! A ti véretek ők, a ti nemességtek, a ti hercegeitek! Fegyvert adsz az ifjabbik testvér kezébe, hogy törjön vele az idősebb ellen, aki ha gonosz, ha lábbal tiporja a jogot, bizonyára elveszi érte büntetését, odafönn

az égi, idelell a földi király kezéből. Mért büntessed te őket és éppen csak őket? Hát a te táborodban csakis igazak vannak? Akik sohse vétkeztek, s akik joggal dobhatnak testvéreikre követ? Azt pedig sohse kérdez, hogy hová lettek a kozákok kiváltságos jogai? Nem a hercegek kobozták el tőletek, ti magatok semmisítették meg azokat, a ti dicső Labodátok és Sasko és Nalewajko és Pawluk, akit bizony nem sütöttek meg, amiként te regéled! A ti zavargásaitok, a ti örökös fölkéleseitek és tamadásaitok ástak sirt kiváltságaitoknak. Ki bocsátotta át a tatárok dúló, gyújtogató hadát a határokra? Ti! Es ti hurooltjátok tulajdon testvéreitek is pogányok rabslaságába! Ki követte el a legnagyobb gazságokat? Ti! Ki fenyegeti leginkább a nemeseknek, a kereskedőknek és a föld népének biztonságát? Megint csak ti! Ki szítja a viszálykodás tüzeit, ki égeti föl a falvakat és a városokat, ki rabolja meg az lsten házát, ki gyalazza meg az asszonyokat? Ti, mindég csak ti! Ha fekély volna a testemen: kivágom, hogy belé ne pusztuljak. Az ország testén ti vagytok a legundokabb fekély, tirátok is ez a sors vár. Elég csak tünkünk s mi volt a közönet érte? Szövetkeztek a szent keresztetküdt üldözöjével, az ország legádázabb ellenségével, egy ronda tatárral. De nem lesz soká a szövetségestársatok! A fejetekre nő majd s te alázatosan tarthatod majd kengyelvasát, ha lóra száll!

Chmielnickij fölhaltott még egy pohár pálinkát, azután megszólalt.

— Jártam egyszer Barnabással a királynál. És a király azt mondotta panaszaink hallatára: Hát nines se puskátok, se kardotok?

— Es ha majd egyszer ott álltok a királyok királyá előtt, ő azt mondja majd nektek: Megbocsátottak-e az ellenségeiteknek, hogy én is megbocsássak nektek?

— Mondtam már, hogy a köztársaság ellen nem harcolok!

— De hiszen kardod hegyét a mellének szegzed!

— Megszabadítottam a kozákokat a szolaságtól!

— Hogy a tatárok bilincset verjenek reájok!

— Megvédem szent hitünket!

— A pogányok segítségével!

— Pusztulj előlem! Ne szólj, mintha a lelkiismeretem szava volnál. Pusztulj, ha mondom!

— A kiontott vér a te lelketted nyomja és a nép könnye téged vádol majd! Halál vár rád, megítéltetés!

— Elhallgass, te kuvik!

— Chmielnickij kést rántott és Skrzetuskúra rohant, aki hidegen nézett a szemébe.

— Olj meg hát!

Chmielnickij visszadöbent. A nagy esőndben az alvó bég horkolása és a szű percegése hallatszott esupán. Kezéből kihullott a kés, megborzd maga is a szándékától, aztán mintha csak bátorságot akart volna inni belőle, fenékiig őrítette a második pálinkás palackot is.

— Nem tudak megölni... nem tudak... késő van már... az új nap hajnalodik, késő a megbánás, a visszarettonés... Mit remítetsz a halállal, az ítélettel?...

A pálinka egészen elkábitotta, s már nem tudta, hogy mit beszél.

— Hogy én megítéltetem? Ohó, a khán segítséget ígért... hallod, hogyan horkol a bég? Hoinap indulunk... velünk lesz szent Mihály, a diadalmas... Es ha el is bukom!... megvettelek a bégétől, az enyém vagy... Oh, de fájl visszaforduljak?... késő! halál... ítélet... Nalewajko... Pawluk...

Aztán kiegyenesedett és fölördített.

— Ki az? Ki merészel?...

De megint lerokadt, dadogott még egy ideig, azután elaludt. Skrzetuski, aki még gyöngye volt a vérvesztéstől, hirtelen megszédült, az izgalom egészen kimerítette. Érezte, hogy elveszté az eszméletét, s azt hitte, hogy itt a halála. Imádkozni kezdett.

Kora hajnalban megindult a Siesből a gyalogos és lovas katonaság, s ezzel megkezdődött a

— Ujabb öt dollárnyi emelés — válaszolt készségesen a bíró. — Van még valami megjegyzése?

— Azt hiszem, nincs — felelt a vádlott. — Önnek az az előnye van fölöttem, hogy nagyon gyorsan válaszolhat megjegyzéseimre.

A büntetés lefizetésével fejeződött be a költséges tárgyalás.

— **Olajjal fűtött lokomotívok.** Az Egyesült Államok területén operáló s talán leghosszabb pályatestet lennartó Pacific-vasutársaság bejezte kísérletezéseit a mozdonyoknak szén helyett olajjal való fűtését illetően. A kísérlet lényesen bevált s október 1-jétől kezdve a Chicagótól San-Franciscoig közlekedő vonalokon a mozdonyok fűtésénél a szén helyett teljesen mellőzik. A nagy újítást már is örömmel üdvözli az utazóközönség, amely ekképp megmenekül attól a roppant kellemetlen füsttől, ami az utazást, különösen nyári időben, szinte elviselhetlenné tette. A Pacific vasutvonal mentén már állítják a 30.000 gallon olajat magukba foglaló hatalmas tartályokat.

— **A lelkiismeretes bíró.** Egy londoni újságban olvassuk a következő kedélyes történetet:

Courtright glenkowi bíró husz év óta szolgálja nagy buzgósággal az igazságot. Ő maga látja el az egész igazságszolgáltatást. A glenkowi jegyzőkönyvekből kitűnik, hogy a husz esztendő alatt ötezer embert panaszoltak be részegség miatt, akik fölött Courtright bíróságot hozott. Szigorú ítéleteket hozott, mert valószínűleg felháborodott az iszákosságban. Képzolható tehát milyen kétségbeesés vett erőt rajta, amikor egy nap konstátálta, hogy az előző estén ő maga is nagyon részeg volt. Courtright ugyanis vendéget kapott, egy régi jó barátja látogatta meg. Az egész napot azzal töltötték el, hogy a bíró barátjának a város nevezetességét mutogatta, este pedig betértek egy vendéglőbe, ahol elbeszélgettek a régi jó időről. Természetes, hogy ez bor mellett történt. Amikor éjfél felé távoztak a vendéglőből, nem volt lelkük arra, hogy már lefeküdjenek. Betértek tehát egy másik vendéglőbe, ahol sűrűztek. Amikor a fogadóba ment, olyan virágos kedve volt, hogy a szobaleánytalan mindenáron táncolni akart és duhaj nótákat énekelt. Természetesen, a fogadós levetkőztette és az ágyba fektette. Másnap a tárgyalást elkésve kezdtek meg és úgy látszik, hogy a város lakossága tudott már valamit a bíró ur előző napi lumpolásáról, mert a tárgyaló terem zsufolásig megtelt. Végre megérkezett a bíró és szigorú arccal szólt:

— Courtright Ferenc! Aljlon lel!

A felhívásra természetesen nem jelentkezett senki. De ő maga feállott és ezt mondta hangos szóval önmagának.

— Tegnap este én egy elítélendő kihágást követtem el. Ön részeg volt — ne szóljon ellene, én

tényleg részeg volt — és sajnálatomra kénytelen vagyok önt husz shilling bírságra ítélni.

A teremben halálos csönd volt.

— Minthogy azonban ön husz év óta kifogástalan életet élt, hajlandó vagyok önnek a bírságot elengedni.

A hallgatóság zajosan megtapsolta a lelkiismeretes bírót, aki aztán a második ügyre tért át.

— **Kövek a madarak gyomrában.** Sok madár-fajnak a gyomrában találni köveket, így például a tyukokéban, a galambokéban stb. A vadászemberek által oly becsben tartott kövek sulya, melyek a siket-fajd gyomrában találhatók, sokszor 62 gramm. Némely madár, különösen a szajkó, előszeretettel szedi föl a szines köveket. Az e tekintetben folytatott megfigyelésekből az a végkövetkeztetés vonandó le, hogy a madarak által fölszedett kövek mennyisége a táplálék minőségével szoros összefüggésben áll. Beigazodott, hogy például a varjak növényi táplálék mellett sokkal több követ vesznek föl, mint mikor az állatvilágból táplálkoznak. Valószínű, hogy a köveknek a gyomorban a kemény magvak emésztésénél mechanikai szerep jut, amire a puha húsféle eledel fölvetelénél szükség egyáltalán nincsen. Akármilyen azonban az indítók, annyi bizonyos, hogy olyan madarak gyomrában találják a legtöbb követ, amelyek szemes étellel, bogycokkal, fű- és fagyagokkal táplálkoznak. *Diesel-Mika* Az apró vad vadászata című könyvében említett tesztek arról, hogy egy császármadár zuzájában egy 27 gramm sulyu kavicsot találtak. Előfordul állítólag az is, hogy az ilyen madarak, ha kőhöz nem jutnak, éltlen pusztulnak el. Az is bebizonyosodott, hogy a varjak télnél idején sokkal több követ fogyasztanak, mint nyáron. Az is lehet azonban hogy a táplálékhiányból eredő éhség készteti rá a kőnek nagyobb mennyiségben való fölszedésére. Előmadarakon végzett megfigyelések továbbá arra is tanítanak, hogy a madarak a köveket (üveg- és porcellángolyócskákat is) gyakran igen különböző időszakokban veszik föl s hogy azok sokszor igen hosszú ideig maradnak a madarak gyomrában, mielőtt azokat a madár a esztrén át vagy az ürülékkel együtt kiejti. Míg az emberek rájöttek arra, hogy a madarak táplálékul követ is vesznek föl, azt a hasznos madarak tenyésztésénél most már föl is használják. Így közismert tény, hogy a gondos gazdasszony a bezárt helyiségben tartott pulykáknak és tyukoknak durva szemes és homokot is tálat föl, míg a fogoly- és fácsánytényéséssel bibelődő vadászbemeren telen a kamrákban szintén az eszeleszi a dédelgetésre nagyon is rászoruló madaraival.

— **Garázdalkodó oroszlanok.** A kelet-afrikai német gyarmatok lakossága az utóbbi időben sokat szenvedett az oroszlanoktól. A bestiák fényes nap-

pal berontanak a gyengébb szerkezetű lakóházakba és megtámadják a bennlévőket. Így nemrég egy hatalmas himoroszlán áttört egy rozsozott viskónak a falát és a bent dolgozó négrét megragadva, magával cipelte egy közelfekvő sűrűségbe. A szegény néger borzasztó tusát vivhatott a vadállattal, mert a gyarmat lakossága 10 percre hallotta a szerencsétlen áldozat ordítását. Egy másik oroszlan beugrott egy baromistállóba és széttépve fogaival az istállófalat, magával burcolt egy tinót. Másnap találták meg az erdőben az állatot, amelynek az oroszlan addig csak a beleit ette meg. Néhány napon át hiába álltak lesbe a gyarmatosok, az oroszlan nem került elő. A megmaradt húst teleitatták tehát mérgegel és másnap csakugyan ott találták az oroszlan hulláját.

— **Táncosok és táncosnők.** A „Revue des Deux Mondes” érdekes cikke közöl, melyben a szerző busongva emlékezik meg arról az időről, mikor a táncművészetben a férfiaknak is kijutott az őket megillető szerepek. A tánc metamorfozist kutató szerző szerint ma már nem magát a táncot kedveli a közönség, hanem a női szépséget bámulja csak a színpadon. XV. Lajos uralkodása alatt Dauberval olyan közkedveltségnek örvendő táncos volt, amilyen manapság nincs. Mikor Dauberval egy ízben súlyos betegségbe esett, maga a király kilencven ezer frankkal ajándékozta meg csakis azért, hogy adósságait kifizethesse és a gondtalanság közelebb hozza az ünneplést táncművészt a meggyógyulásához. Ehhez hasonló áldozatkészséget ma a táncosok nem — legföllebb a táncosnők tapasztalhatnak. Hogy a művészi nívón álló tánc mennyi fizikai fáradást is igényel, azt egy párisi szóló-táncosnő szavalat világítja meg legjobban, aki a függőleg legördülésekor kimerülten és verejtékesen lelépve a deszkáról, így szólt: inkább lát vágnék, annyira kifárasztott ez a tánc. Ennek ellenére a táncosnőket általában nagyon szegényesen honorálják művésztükért. Egy-egy kartáncosnő évi fizetése 1000, legföllebb 1500 frank, a párisi opera ballekara pedig összesen 360.000 frankba kerül évente.

— **Négyezer éves sirbolt.** Engelsholm közelében, Svédországban Momelis stockholmi tanár vezetése és felügyelete mellett egy régi sirt helyeztek el a vasutvonal mentébe. Aratás közben Momelius arra a fölfedezésre jutott, hogy az eltávolítandó sirbolt egyike az ókor legérdekesebb maradványainak. A sirboltban, mely cirka három és fél méter magas és közel husz méter hosszú — hatalmas kőkoporsóra akadtak, a kőkorszakra emlékeztető formákkal, ami a tudós tanár szerint — körülbelül négyezer éves multra vall. Teljesen elporladt emberi csontváz volt a tartalma a koporsónak, mellette pedig egy tör bevert

háboru, bár vér még nem folyt. A csapatok végtelen sora indult meg, mintha rettenetes sáskák csapatai rajzottak volna elő a Csertomelik nádasából, hogy elárasszák az ukrániai mezőket. A basawluiki erdő mögött egyesültek a khán embereivel; haterzen voltak, a rendes katonákénál sokkal jobb fegyverzetben. Láttukra a kozákok a levegőbe dobálták sapkáikat és lelkes hurrikába beledobogott a tatárok Allah-kiáltása. Chmielnickij és a bég, akik lófarok zászló és parancsnoki pálcát vittek, komolyan tisztelgtek a csapatok előtt. A két szárnyon a tatárok és a kozákok haladtak, köztben Chmielnickij a lovassággal, nyomukban a gyalogos katonák, azután a pattantyusok az ágyukkal s végül beláthatatlan tömegben jött a kocsisor a készletekkel, élelmiszerekkel; a menetet a marhacsordák zárták be. Szép volt az idő, felhőtlenül mosolygott alá az ég, vígan lengett a szellő, a nap szikrázva szórta sugarait a dárdaik hegyére. Mint a végtelen tenger tükre, úgy terült el a harcok előtt a vad mezőség és ez a látvány örömmel töltötte el a szívüket. A széles, málnavörös zászló hódolattal üdvözölte a pusztát, s példáját követte meghajolva a sok lófarok és az apróbb zászlók serege. A csapatokat lantosok és hegedűsök kísérték, pengett a citera és a sok ezer ember egyszerre dalolni kezdett. Vad és sajtáságosan méla, mégis érzélgős volt ez a dal, miként vad és méla volt a puszta, amely mohón szívta föl a pergő dobok, a fűtülő sípok és pengő, zengő lantos zenéjét. A harcokat megittasította a muzsika, amelynek ütemére lépkedett alattok a ló is s mintha velők énekelnek nekik is: seregestől kísérték őket a fölriasztott madarak. Ha a danozás elhallgatott, lódobogás, vig nyerítés és a terhes szekerek nyirkorgása töltötte meg a levegőt.

A nagy zászló és a vezérlő lófarok alatt ügrott legelő Chmielnickij, hóféhar lovon, vépiros ruhában, kezében a parancsnoki pálcával.

Mint valami vészterhes felhő: úgy húzódtott a sereg észak felé s szembe vélo jött a másik hasonló felhő, a fiatal Potocki hada. Amaz azon-

ban vidám felhő volt, mert danolászva, jókedvűen haladtak a saporogtatók és a tatárok, mintha csak lakodalomra vinne az utjuk, a szembe jövő felhő azonban sötét és komor vala, mogorván indult nekik a huszárok a diésősgtelten hareoknak. Amazok élén vilharedezt, sokat tapasztalt, híres hadvezér lovagolt, büszkén emelve a parancsnoki pálcát s lengetve a málnapiros lobogót, ezeket pedig tapasztalatlan ifju vezette, aki kedvetlenül horgasztotta le fejét, szomorú végének sejtelmével szívében. Most még közöttük fektűt a puszta és Chmielnickij nem sietett, mert érdekében állott, hogy minél messzebb hatoljon az ellen fiatal vezére a pusztába. A két hetmantól ha így elszakadt, könnyebben bának el majd vele. A maga ereje különben is egyre nőtt. Csapatostul jöttek a esehirni szökevények, s az utmenti városokból is sokan csatlakoztak hozzá. Ezeketől már friss híreket is hallott. Megtudta, hogy a főhetman csak kétezer lovat adott a fia mellé, haterz gyalogost és ezer német zsoldost pedig a vizen küld elébe. A két hadosztályt azt az utasítást kapta, hogy lehetőleg egy ütműködjék, de a rohanó víz árja messzire elsodorta a esónakokat a partmentén ügűtő huszároktól, akiket a Dnyeper kiöntései is tartóztattak. Chmielnickijnek kedvezett a szerencse s Kamycsa mellett táborba szállt. De nem időzött itt soká. Egy napon ugyanis a bég tatárjai két foglyot vezettek elébe, két dragonyost, akik megszótkok a Potocki seregéből s elujsgolták neki, hogy a vizen közelgő sereget az öreg Barnabás és Krseosovki vezetik. Chmielnickij bősztűlen ugrott föl e nevek hallatára: legádázabb ellenségeivel mérkőzhetik hát meg először!

— Megyünk előbök! — adta ki a parancsot.

Főszedték a táborn s egy óra mulva utnak indultak. Eppen naplemente volt, piszkos, vörhenyes felhők szágulodtak elő az égen, viharral igerve. A Dnyeper felé mentek, most már esőndesen, ének és muzsika nem szólt, sietve haladtak át a pusztai fűvön, amely néhol oly magásra nőtt, hogy előfűt a lovasokat és csak a zászlók lengtek ki belőle. Egészen besötétedett, a vörös

telihold el-cibujt a felhők mögé. Ejfél táján a tatárok éles szeme sötét tömegeket látott a messzeségből kibontakozni: Kudak hatalmas falait. Az elbőrsök lopva settenkedtek közelébe. hátha álmában lehetne meglepni az őrséget. De hirtelen láng lobbant föl a sáncban, hatalmas dörrenés hallatszott s egy jókora tűzgolyó repült át a levegőn, a puszta fűvébe hullva alá.

— Grodsicki ébren van, mondogatták a kozákok, a bég pedig szitkozódott.

— Atkozott egyszemű kutya, hát éjjel sem alszol? Chmielnickij nem akart csatázni, míg az ellene jövökkel meg nem ütökik — kitértek tehát a félelmes Kudak elől, amely sűrűn lövődözött utánok. A golyók nem tehettek bennük kárt a nagy távolság miatt, de hát Grodsickinak az volt a célja, hogy az ágyudörgés megjelensé már jó előre a veszedelmet a Dnyeperen lefelé uszónak.

Az ágyudörgés ujjongó visszhangot talált Skrzetuzski lelkében, aki most súlyos betegem fektűt. A Khorcán kapott sebei nem voltak ugyan halálosak, de a vérvesztéség nagyon kimerítette. A kötéseket le is szakadtak róluk s most lábzan fektűt egy kozászekér tetején. Az ágyuk dörge tenve tekintet körül. A kozákok szótlanul löpöztak a holdvilágban, mint megannyi kísértet, a vár fokáról pedig villámos lobbanások közepette dörögtek az ágyuk. Sűrűn hullottak alá a tüzesgolyók és sivitva autadtak ki a fűben. Skretuzski szívében a mámoros öröm és a kétségbeesés győtrő sovárgása tombolt. Ott akart küzdeni az övéi oldalán, hiszen ez már háboru hangja volt. Háboru van és ő itt fekszik betegem, fogságban, fegyver nélkül! Házaja veszejében van és ő nem siethet a segítségére! Oh pedig, hogy látta, mint készülnek testvérei a csatára, legelől a herceg, akinek szeme egy villanására ezer puskából ezer halál dörren elő!

(Folytatás következik.)

Osztirak-magyar államvasut részvény 609.—. Déli vasut 78.50. Elbavölygi vasut 454.50. Északnyugati vasut részvény 448.—. Dobányrészeny 275.—. Rimamurányi vasut 408.—. Alpesi bányarészvény 337.50. Májusi járadék 98.45 Magyar korona járadék 92.35 Török sorsjegyek 93.50 Német birodalmi márka 117.27. Napoleon d'or 1902.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, szeptember 25. (Zárult.) A newyorki tőzsde megszűrlésére a mai tőzsde a tegnap estveli szemben kezdetben jobb tartással indult. Nem sokkal több spekulációs kínálat állott be a bankpiacra, állítólag azon nyugtalanág következében, amelyet a délnemzetországi fizetési-képességek okoztak. A kínálat ennek a papirnak árfolyamait lényegesen lenyomta. A bányásztás a bányapiacra is átáramlott, ahol szintén áresések voltak. Vasutak közül Kanada-Pacifíc szilárd a 456.000 dolláros bevételöbléltre. Gőzhajózási részvények javultak. Zárlat bányáit való ipari értékeknek a pénzpiacra való esérére. Magánüzemeltetési kamatláb 3%.

Berlin, szeptember 25. (Zárult.) 4 2/10-os papírjára 98.50 4/10-os osztirakjára 101.40. Elbavölygi vasut —. Magyar koronajára 93.30. Osztirak-magyar államvasut 130.10. Kassai-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.25. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.75. Alpesi bányarészvény —. Disconto-Commandit 170.25. Altalanos villamosági Edison 169.—. Gelsenkircheni 155.—. Laura-kob 172.75. 4 2/10-os ezüstjára —. 4/10-os magyar aranyjára 99.75. Osztirak hitelrészvény 192.90. Déli vasut 19.80. Károlyi Lajos vasut 102.30. Orosz bankjegyek 216.30. 4/10-os új orosz kölcsön 95.90. Török dohányrészeny —. Olasz járadék —. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 148.25. Harpeni 146.—. Az iranzai gyenge.

Berlin, szeptember 25. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom 4/10-os magyar aranyjára 99.75. Magyar koronajára 93.30. Osztirak hitelrészvény 192.90. Osztirak-magyar államvasut 130.50. Déli vasut 19.80. Északnyugati vasut 216.20. Elbavölygi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz 219.15. Buschtiehradi —. Orosz bankjegyek —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, szeptember 25. (Zárult.) 4 2/10-os papírjára 98.70. 4/10-os osztirak aranyjára 101.40. Magyar koronajára 93.50. Osztirak-magyar bank 117.20. Déli vasut 20.—. Elbavölygi vasut —. Londoni váltóár 203.57. Bécsi bankjegyek 106.58. Villamos részvény 118.—. 3/10-os magyar aranykölcsön 83.75. 4 2/10-os ezüstjára 98.55. 4/10-os magyar aranyjára 99.90. Osztirak hitelrészvény 192.20. Osztirak-magyar államvasut 130.50. Északnyugati vasut —. Bécsi váltóár 852.66. Párisi váltóár 808.25. Uno bank —. Alpesi bányarészvény —. Az iranzai gyenge.

Frankfurt, szeptember 25. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Arzovalomok januárra. Esti forgalom Osztirak hitelrészvény 192.60. Német bank —. Disconto 170.60. Berlini kereskedelmi bank 130.—. Gelsenkircheni —. Harpeni 146.90. Laura-kob 174.—. Olasz járadék —. nyugodt.

Hamburg, szeptember 25. (Zárult.) 4 2/10-os ezüstjára 98.00 1860. sorsjegyek 139.—. Déli vasut 19.75. 4/10-os osztirak aranyjára 101.—. Osztirak hitelrészvény 192.30. Osztirak-magyar államvasut 130.25. Olasz járadék 99.05. 4/10-os Magyar aranyjára 99.50. Az iranzai szilárdabb.

Paris, szeptember 25. (Zárult.) Osztirak-magyar államvasut —. 4/10-os osztirak aranyjára —. Osztirak länderbank —. 3/10-os francia járadék 101.—. Ottoman-bank 520.—. 3/10-os francia járadék 101.85. Alpesi bányarészvény —. Déli vasut —. 4/10-os magyar aranyjára —. Párisi bankrészvény 1035. Olasz járadék 99.15. Francia törleszt. járadék —. Osztirak földhitelezési részvény 11.90. Török dohányrészeny 309.—. Az iranzai javult.

Budapest-kőbányai sertés-kereskedelmi csarnok jelentése.

Szeptember 25. A sertésüzlet iranzia csöndös. A Bizott szeresek ara: I. A Magyar eisör endü: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Oreg közep (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 93—94— fillérg. Fialat közep (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 92—93— fillérg. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közep (páronkint 260—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 260 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg.

— fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 90—91 fillérg. Közep (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 90—91 fillérg. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 90—91 fillérg.

Sertésüzlet száma 1901. szeptember 23. napján volt keltet 45.764 darab. — 1901. szeptember 24. napján felajánlott 277 darab. 1901. szeptember 24. napján elszállított 411 darab, 1901. szeptember 25. napjára maradt készletben 45.700 darab.

Napirend.

Naplár. Csütörtök, szeptember 26. — Római katolikus: Ciprián. — Protestáns: Jusztina. — Görög-ország: (szeptember 13.) Fölt. temp. — Zsidó: Tischri 13. — Nap két: 5 óra 18 percek. — Nyugszik 5 óra 32 percek. — Hold két: délután 4 óra 13 percek. — Nyugszik éjeli 3 óra 14 percek.

A közoktatásiügyi miniszter fogad délután 4 órakor. A honvedelmi miniszter fogad déli 12 órakor. Az igazságügyi miniszter fogad délután 1 órakor. Oszl loversenyek első napja d. u. 1/3 órakor. Az osztálysorsjáték huszása délelött 9 órakor. Nemzeti Múzeum. Természettörténeti nyitva van délelött 9 óratól délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődji mellett tekinthetők meg. Nemzeti Szalon d. e. 9 óratól este 7 óráig. Belépődji 50 fillér.

Országos léptár zárva. Iparművészeti múzeum nyitva délelött 9—1 óráig. Technológiai iparmúzeum. Nyitva délelött 9—1 óráig. Mezőgazdasági Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelött 9—1 óráig. Földtani Intézet múzeuma (Stoiciána ut 14.) nyitva délelött 10—1 óráig.

Közlekedési múzeum zárva. Az Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeumi könyvtár nyitva délelött 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelött 9 óratól 12 óráig és délután 3—8 óráig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődji 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti miniatúr: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelött 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (meinyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városigeti iparcarnokban nyitva: délelött 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 25. —

Kinevezések. A tengerészeti hatóság Böhm Károly kereskedelmi hadgyörgy hosszúratú tengerészkapitányra; a temesvári pénzügyigazgatóság Oteanu Miklós végzettség középiskolai tanult vámgyakornok-jelöltre; a györgy főúgyész Giczi József felsőbbjárásbíróra; ill. oszláji togházórt a második fizetési fokozatba október 1-jétől kezdődő hatályal ki nevezte.

Népmagyarsítók. A belügyminiszter Schoppelt Károly kolozsvári lakos, valamint kiskoru Irma loánya vezetékének Beregre, Weisberger Mária kolozsvári lakos vezetékének Vámosra, Kalajdsits Pál anyakönyvvezető-helyettes szeredényi lakos vezetékének Nemésre, kiskoru Kohn Dezső aradi lakos vezetékének Kárázra, Goldstein Jakab pozsonyi lakos vezetékének Horvathra, kiskoru Rosenfeld Béla ceglédi lakos vezetékének Horvátra, Schlesinger Béla endródi lakos vezetékének Biróra, Baumann Károly Antal budapesti lakos vezetékének Bontára, kiskoru Zvierzina Béla Lajos varasdi lakos vezetékének Zaánra, kiskoru Grünhut Gyula györgyi lakos vezetékének Bolgárra, kiskoru Weisz Margit, Hugó, Árpád, Julia, Pál, Zoltán és Rozália budapesti lakos vezetékének Paálgyára, Kohn Bernát lipplai lakos, valamint kiskoru fia Pál vezetékének Kornisra; Heck József csendör, dunavecsei lakos vezetékének Regényre, Dvorák János sajakozai lakos vezetékének Dévaira, kiskoru Klein Lajos mándoki lakos vezetékének Mándokira, kiskoru Windt Lajos, László, István és József mándoki lakos vezetékének Szelre, kiskoru Weisz József, Vilmos, Károly és Jenő szentlőrinci lakos vezetékének Vargára, kiskoru Elefant Sándor és Kálmán ceglédi lakos vezetékének Elefantira, kiskoru Klein Béla o-dombóvári lakos vezetékének Kíre, kiskoru Hajduska Magdolna budapesti lakos vezetékének Hajdura, Schlotzweber Margit püspöki lakos vezetékének Orbánra, Holczheuer Béni (Béla) pusztaszabolcsi lakos, valamint kiskoru gyermekei Sándor, Andor, Géza, Imre, István, Pál és Ferenc vezetékének Takácsra, Simmer Mária temesvári lakos, valamint kiskoru Klára, Mária és Antal gyermekei vezetékének Terényire, kiskoru Weisz

Hugó, Gyula, Géza, Miklós és Károly kassai lakosok vezetékének Vargára, Putz István aradi lakos vezetékének Partosra két átváltoztatást megengede.

Pályázatok. Postamesteri állásra Csabrendeken (Zala-megye) október 11-ig; a csáktornyai adóhivatnált hivatal-szoigi állásra október 30-ig; a mármaroszei törvényszék-nél segédlelőkönnyvezető állásra két hét alatt; a lugosi törvényszék-nél aljárú állásra két hét alatt; a módosi járás-bírósnál végrehajtó állásra két hét alatt; a postamesteri állásra Városlődön (Veszprémmegye) október 11-ig; a hon-monnai járásbírósnál teilekkönyvi átalakító díjnoki állásra két hét alatt; az ungvári pénzügyigazgatóság kerületében több pénzügyóri vizgáói állásra nyolc hét alatt; a vaáli járásbírósnál aljárú állásra két hét alatt; a szerencsi járásbírósnál irnoki állásra négy hét alatt; a nagybittmyi járás-bírósnál aljárú állásra két hét alatt; a nagyváradi pénzügyigazgatóságnál végrehajtó állásra két hét alatt; a budapesti pénzügyigazgatóságnál több pénzügyóri vizgáói állásra december 31-ig.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 25.

Keleten a magas nyomás megtartotta helyzetét, nyugaton azonban a légnymói viszonyok bonyolultak lettek és kiválóan bir hatással ama depresszió, amely Olaszországban van fejlődében és okoz ugyanott bő esőket. Európa keleti feleiben az idő a magas nyomás hatása alatt száraz. A hőmérséklet eloszlása szabálytalan.

Hazánkban derült, enye enye idő uralkodik. Kildás: Enyhe idő várható, az ország délnyugati részén elvete esővel.

Vizállás.

Table with columns for locations (Inn, Dun, Morva, Rába, Dráva, Mura, Száva, Latorca, Szamos, Krasna, Laboros, Un) and water levels for various months (Sept., Szept., Sept., Szept.).

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP lan PAP lan PAP lan

GICHNER JANOS paplan, matrac és kárpitosok gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raklára. Budapest, VII. Erzsébet-körút 20. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek, nem tesző árak kicserélteknek, vagy a pénz visszadattak.

Advertisement for Szakművek kereskedők és magán-hivatalnokok számára. Lists various books and documents for sale, including Magyar-német kereskedelmi levezelés, Német helyesírás, Franzista kereskedelmi levezelés, etc.

Advertisement for STANDARD életbiztosító-társaság Edinburghban (Angolhon.). Lists benefits and terms of insurance, including annual premium and death benefits.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1901. szeptember hó 26-án.

A walkür.

A „Niebelung gyűrűje” című zenedráma-trilógia első része, 3 felvonásban. Zenéjét és szövegét írta Wagner Rikárd. Fordította Csiky Gergely.

Személyek:

Siegmond	Burrian	Helmwige	Kaczér
Hunding	Szendrői	Gerhilde	F. Pevny
Wotan	Ney D.	Ortlinde	M. Rotter
Sieglinde	Vasquezné	Waltraute	Szilágyiné
Brünnhilde	Diósgy. H. B.	Schwerteite	Bartoucci
Fricka	Semsey M.	Siggrune	Kánn M.

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. szeptember hó 26-án.

A bor.

Paraszti-vígjáték 3 felvonásban. Írta Gárdonyi Géza

Személyek:

Baracs Imre	Gyenes	Eszter	Gerő L.
Matyi	Rózsahegy	Göre Gábor	Ujházi
Baracsné	Alsözy	Görene	Vizváriné
Szunyogné	Györgyné	Durbinta	Vizvári
Rózi	Ligeti	Káca	Faludi
Mihály	Gabányi	Bige	Narcisz

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. szeptember hó 26-án.

New-York szépe.

Operette 2 felvonásban, 6 képpben. Írta Hugh Merton. Fordította Salgó Ernő és Makai Emil. Zenéjét szerezte Gustave Kerker.

Személyek:

Ironsón	Székla	Cora	Margó
Harry	Ráthonyi	Kenneth	Giréthy
Kurt	Boross	Blinsky	Palásthy
Snifkins	Mátrai	Gray	Szojor
Fifi	Déry	Kissie	Rózsa

Kezdeté 7 1/2 óraker.

Színházgyegek, az Opera, Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és elővegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrassy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. szeptember hó 26-án.

Az „Arany Kakas”.

Bóhózat 3 felv. Írták Blumenthal O. és Kadelburg G. Magyarosította Fái J. Béla.

Személyek:

Szikra Julis	Haraszthy	Klárka	Nógrády
Fürge Antal	Hegedűs	Dr. Gyárfás	Góth
Dachsmayer	Szathmáry	Müller	Tapolcai
Erzsi	Varsányi	Flóris	Vendrei
Liza	Rostagni	Treszka	Révész
Horváth	Balassa	Körmös A.	Kazaliczky

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. szeptember hó 26-án.

Jáfté 12 felesége.

Énekes bóhózat 3 felvonásban. Írták Antony Mars és Maurice Desvallières. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerezte Victor Roger.

Személyek:

Paterson	Jáfté	Szirmai	Baliveau	Solymosi
Debora	Kedacsányi	Cassoulet	Kovács	
Arabella	Fedák S.	Des Touppettes	Tollagi	
Klári	Harmath	John Smith	Szerdancselyi	
Beatrix	Nagy M.	Briquet	Németh	
Rebeka	Rózsa G.	Ernest	Ujvári	

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. szeptember hó 26-án.

Monte-Carlo és a Riviera.

Írta Salamon Ödön.

Kezdeté 7 1/2 óraker.

FŐVÁROSI NYIRI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. szeptember hó 26-án.

Othello.

Tragédia 5 felvonásban. Írta Shakespeare. Fordította Szász Károly.

Kezdeté 7 óraker.

VÁROSLIGETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1901. szeptember hó 26-án.

Svíhások.

Víg operette 3 felv. Zenéjét szerezte Ziehrer C. M. Magyarosították Feld Aurél és Mérei Adolf.

Kezdeté 7 óraker.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Még csak rövid ideig!

MISS MARGHERITA

Vilmos táncművészek

JIM és JOM IBEN OBED

kömikus Pierrot-t és török ekvilibrista

Belling Viktória

zsonglőrő

Olly Jolly Lise Fleuron

Wood és Bates

Modl, Rubens, Aleitha, Vendée, Morris és Morris, Kitty, Baumann, Kövessy, Kozmográf.

Jegy elővétel díj nélkül előre váltható d. o. 10-12 pengztárnál. A kávéházban reggel 5 óráig Vörös Elek cigányzenekara hangversenyez.

Függőlámpák

remek szép majolika, a Brunner-féle tömegből, rendkívül olcsón kiadásittatnak.

Szt.-Lőrinc porcellánfestő ipartelep

Ortner Rezső és Társa,

Teréz-kört 32. sz. Sarokházat.

Étkezéskészlet 6 személyre 6,50, 8,50, 10,50.

Vidéki megrendelésnél kérjük a vasutállomást.

Táncoktatási jelentés

F. évi október 1-én kezdődik a

ZIEGLER-féle táncintézetben

Andrássy-ut 25. (Főljárat Dalszínház-utca 1.) a tanítás.

Növendékek felvétele naponta d. u. 5-7-ig.

November 9-én kezdődik gyermek-kurzusra való előjegyzés naponta felvételnek. — Zártkörű tánekolonra természet rendeltetésre bocsátom. — Hátulról támogatásért eszedik

Ziegler József.

Földhalmja az összes szépítő szereket a

MARGIT-CRÈME,

mely az arcot föltisztítja, frissíti és szépíti, nem higény, sem ólmot, sem más ártalmas anyagot sem tartalmaz. Nagy tégely 1 frt, kicsi 50 kr. Szappan 36 kr. Puder 60 kr. Arcvix 60 kr. Kézvix 10 frt. Földes Kelemen gyógyszerész Ácsod, Fővárosi Budapeston: **FÜZÜM JÓZSEF** néli Király-u. 12. és Andrassy-ut 29. Kapható minden gyógyszerárban.

PRÓBA SZERENCSE!

Kétkrádcáros levelezőlapon tett megrendelése elegendő, hogy meggyőződéssel szerezzen cipőim jószágát, mely ha nem felel meg, a pénzt haladéktalanul visszaadom

Minden cipőt egy évi jótállást vállalok, ha az általam föltalált „Guzzi” kenőcsel, melyet ingyen adok, bekeni. Mértéknek elegendő egy papirlapon harminyanban a lábtalp rajza. Kérje képes írgyezkem ingyen.

Férfi alma vízelp 3.— belső, vízmentes, erős kivittel — 7.—

Férfi elegáns vízfűző 3.50

Borzoalv. bőr v. szalon- 4.—

Női zerge dugós v. fűzős 3.—

Angol boxalv. bőr v. 5.—

szalonlak fűzős — 3.50

Bagaria csizma egy darabból, helybolygónál 4.50

Halina csizma, térdig érő magán bőr berrit 4.50

4.50

Cégyváltás! Igen tisztelt verőim szíves tudomására hozom, cégem Aguiré David fia, ezennel saját nevem által veszem.

AGULÁR IGNÁTZ

Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Péntek	Erzsike Vióra	A nagymama	Szivem	San-Toy	Szulamit
Szombat	Tell Vilmos	A tenger aszszony	Szivem	Mikolai bíró	A postás fu
d. n. Vasárnap este	Sába királyneje	Endre és Johanna	A háló	Lili	Now-York szépe

ÉN ZT

SORSJEGYEKRE

ERTEKPAPIROKRA

(visszafelezhető tetszőleges értékű kisebb részletekben is) bármely összegre, igen előnyös ad

Köváry Árpád

bank- és váltó-üzlet

IV. k. Ferenciek-tere 9. Gróf Cziráky-palota.

Felöltő és télkabát.

Felöltő 9 frt, Télkabát 16 frt, Bundasacco 20 frt, Városi bunda 60 frt, mindent tisztá gypajuból Rothberger Jakabnál, cs. és kir. udv. számlító Budapest, Váci-utca 6.

Ruhák becseréltetnek.

DISZES SIRKÖVEK

szienitből, gránitból és tiroli márványból

a legolcsóbb áron

kaplatók

Gartenfeld Mór sirkőraktárban

Budapest, III. Lajos utca 114. sz. a.

FOGAK

II. J. PROHÁSZKA IGNÁC

magyar királyilag szabadalmazott könnyen viselhető és eltörhetlen fogcsorok föltálatójának. Alapítva 1893.

BUDAPEST, Kerepesi-ut 8. l. em.

(Paninonnia-szálló attellenében.)

Éltem: jutányos árak mellett nagy forgalmat elérni. Számos kitüntetés.

ROBORIN

legolcsóbb idegerősítő szer.

Használatban kedvelt.

Versénység, sápkor, elgyengülés, seropholosis, lábadozókánál, stb. orvosilag kipróbált.

Kapható minden gyógyszerárban és droguista üzletben. Kor. 2.50 és 1.50 ével.

Roborin-táblácskák. Cukormentes étvágytalannak.

Deutsche Roborin-Werke, Berlin N. W. 7.

BAYER-féle Magyar turista-tapasz

tyukszem, bőrkéreg és bőrkeményedés ellen legjobb és legbiztosabb szer.

1 eredeti tükres 80 fill. 1 korona beklédes után bérmentve küldi az egyedüli készítő

Vöröskereszt gyógyszerár

Budapest, VI. Andrassy-ut 84.

Kapható gyógyszerárban és drogueriákban.

Magyar kir. posta- és távirtdaigazgatóság Budapest.

49.282 szám. 1901.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A kincstár tulajdonát képező 6. sz. 88szetett (kombinált) mozgópostakocsi kereskedelmiügyi miniszter ur selejtozta s mint ilyen a legfőbb ígtrőnek nyilvános árjelzés útján eladati rendelte.

A kocsi 4 tengelyű, külön kezelő és külön raktárszakkaszából áll, U" jellegű kerékárokkaal és 1861. évben 4000 frt = 8.000 korona árban szerzett let.

Venni szándékozók felhivatnak, hogy zárt ajánlatukat

f. évi október hó 15-én déli 12 óráig

a budapesti posta- és távirtdaigazgatóságnál nyújtsák be. A megajánlott összeg 5%-át a budapesti posta- és távirtdaigazgatóság pénztáránál készpénzben háttérpénzt előzetesen kell kott tenni. Az erről kapott nyugta az ajánlathoz csatolandó.

A kocsi a helybéli nyuzati pályaudvaron áll s az ottani mozgóposta főnökség közbenjöttével megtekinthető.

Budapest, 1901. szeptember hó 23-án.

M. kir. posta- és távirtdaigazgatóság.

Angol v. belföldi gyapjuszövetből!

Angol double Raglan v. Ulster. 13-32 frt.

Felöltő, finom kivitelben 9-26 frt.

Fiu-ulster v. felöltő 5-14 frt.

Gyermekfelöltő kék, barna vagy szürke 5-9 frt.

Vadászkabát és breeches nadrág 6-15 frt.

Kérjük a pontos címre ügyelni!

Szabott árak!

ELSŐ RANGU

FÉRFI ÉS GYERMEK RUHA ÁRUHÁZ

AZ ANGOL SZABÓHOZ.

Szabott árak!

Angol és belföldi gyapjuszövetből!

Öltönyök finom, modern kivitelben 11-29 frt.

Vadászöltönyök vízátthatlan szövetből 18-24 frt.

Gyermekkosztümkök blouse-ok, jaquet- és kabát fazon 4-12 frt.

Gyermeköltönyök modern fazon 8-16 frt.

Fiu téli kabátok 8-15 frt.

Cégünkkel visszaélések történnek!

Legelőszőbb bevásárlási forrás.

Az ár minden darabon ki van tüntetve.

„Az angol szabóhoz” KOHN HEILMANN és FIAI, Károly-körut 12.

Vidéki megrendelések pontosan és lelkiismeretesen teljesítettek.

VALÓ-

di francia különlegességek (gummi és halhalyag, ugyazintén 8 beszeres női övzserék) F. Bergerand filis legbirnevessébb párisi gyártóstelegetölönyösebben bosszeresztek:

POLGAR SANDOR-nál BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 50
Részletes képes árjegyzék ingyen, zár borítékban. Fazon részletes bektuldesé eseten 10% engedmény. Kivágatott: a „Budapesti Napló”-ból.

Erzsi néni Szakácskönyvei

a legnépszerűbb és leghasznosabb szakácskönyvek, melyek a szakácsművészet egy-egy ágát mutatják ki részletesen és az idő szerinti párhuzamú állanak a szakácsművészet iradalmában.
A bal és vadféle készítése című kötet közel 400 receptet a legkülönbözőbb húsok, növények, zöldségek, tojások, csigák, békák elkészítéséről. — Ára köve 2 korona.
A tészták könyve. Fölt és sült tészták készítésének gyakorlati kézikönyve. Tartalmát borba való tészták, gombócok, metélek, galuskák és rétesek, pudingok, kecskék és lecsók, erdők, torták, tejesütemények, cukor- és gyümölcszák. — Ára köve 2 kor.
Hogy kell főzni? A gyümölcs, zöldség stb. főtt készítésének gyakorlati kézikönyve. Ára köve 2 korona.
Mégrendelhető: Lampel Róbert (Wodianer F. és Fiai) és. és konyvkereskedésében, Budapest, Andrássy-ut 21. Kapcsolható minden könyvkereskedésben.

HONI ZÁSZLÓGYÁR

a legkifinomított anyagból készült zászlókat, jelvényeket, választási tollakat és cikkeket szállít olcsón és gyorsan.

Gyár: VI. Podmaniczky-utca 19. Vidéki megbízottakat keresünk.

Titkos betegségek ellen

20 évi, részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmolegöbben ajánlható

D. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos

Electrotherapial rendelő-intézete

IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (Átjáróház és lift használat).

A legelhangvolabb hügyesölővadásokat, legsúlyosabb hügyeshölygőbajokat, bünyökös sebeket, syphilist, az önterfőrtötés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világy által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befőcsöndözés nélkül, a legmolegöbbs börbetegségeket, valamint ifjúkori hünyök kövötközésében beállott ideg és onnek utókövötközésneköpp lötrejött hátramebajokat gyógyít a legújabb gyögy mód szorint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Rendel: délelött 9 óráól 4 órágy; este 7-8 órágy. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat külön várótermek.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyögyeszerökröl is gondoskodra lesz.

TYUKSZEM

szemölcs stb. három nap alatt a

NÁDOR-TAPASZ

használatá által biztosan és gyögykeresen eltávolítható. 1 adagy ára I korona, vidékre a pénz előzetes bektuldesé után bérmentve I korona 20 fillér.

Főraktár: Nádor-gyögyeszerár Budapest, VI. Váci-körut 17.

Árverési hirdelmény.

A Csik-Szent-Domokosi közbirtokosság tulajdonát képező Csik-Madaras II-ik határ részben Muhos nevű dölőben a nagyméretű m. kir. földmivölcsögyi miniszter ur 18461-901. számú magas rendelötével „Keeskebük” Szálka nevű erdő részben (A. ü. o. I. v. a. 2 osztagy) 186,82 kat. holdon és Muhos oldal nevű erdő részben (Cz. ü. o. 20, 22, 23 osztagy) 257,34 kat. holdon rendkívölí fakihaszalásokat engedölcyezvén, ezeknek értékesítése ööljából

1901. évi október hó 15-én délelött 9 órakor

nyilvános szó és zárt írásbeli árverés fögy tartatni Csik-Szent-Domokos község hivatalos házánál.

1. Az értékesítésre engedölcyezett „Keeskebük-Szálka” nevű erdő rész 186,82 kat. hold, összes fatömege kihaszalható.

A kihaszalási időtartam 6, azaz hat évben állapíttatik meg, kezdötöl veszi az értékesítöt terület számbaadási napjától.

Az értékesítendő haszonfatömege mintegy 29848 köbméter, melynek kiküldési ára 47217 korona, azaz negyvenötözer kétszáz tizenhét korona.

2. Az értékesítésre engedölcyezett „Muhos oldal” nevű erdő részben 257,34 kat. holdon csakis százalás eszközölhető és pedig kihaszalhatók a 32, illetve 40 centiméternél vastagabb fenyőtörzsek.

Kötelese vevő a számbavölteöl 1 (egy) év alatt berendezkedni, a kihaszalást megkezdieni és a berendezkedési idő letelte után a megvett fatömeget 2 (kettő) év alatt kihaszalni.

Az értékesítendő haszonfatömege kitesz mintegy 31416 köbméter, melynek kiküldési ára 53148, azaz ötvenháromezer egyszáznegyvenyölce koronában állapíttatik meg.

A két erdő rész külön-külön becsatítatik nyöl árverés alá és a zárt ajánlatok is a két erdő részre külön-külön adandók be.

A „Keeskebük” Szálka erdő részöl árverzeni kívánók kötelesek a becsárnak 10% ö-öt, azaz négyezerhétszáz huszonegy korona 70 fillért, a „Muhos oldalra” vonatkozólag pedig ötezerháromezszáz tizenegy koronát az árverés vezetö bizottság elnökének kezébe letenni.

Zárórászbeli ajánlatok csak akkor fogadtatnak öl, ha 1901. évi október hó 15-én reggel 9 óra előtt adatnak be az árverés vezetö bizottság elnökéhez és ha a kövötközöl felírással vannak borítékail ellátva

1. Ajánlat a Csik-Szent-Domokosi „Keeskebük” Szálka nevű erdő rész megvölteöl.

2. Ajánlat a Csik-Szent-Domokosi „Muhos oldal” nevű erdő rész megvölteöl.

Utóajánlatok ügyelemben nem vétetnek.

Az árverésöl, szerződési és zárt ajánlatok egyöl feltételei egybefoglalva Csik-Szent-Domokos község hivatalos házánál hivatalos órákon beöl betekinthető a azok másolatban is beszereshetők.

Részletes felvilágosítással a Csik-Szeredai erdő hivatal és birtokosságy előjáróság községgöl szolgál.

Csik-Szent-Domokoson, 1901. évi szeptember 20-án.

Dániel Jözsef, Bőjte Lajos,
k. jzö, bíró, ideiglenes birtokosságy elnök.

— Egyedöl jogosított teljes magyar kiadás. —

Az európai könyvpiac legnagyobb szenzációja.

Octave Mirbeau: Egy szobaleány naplója.

Ezzel a könyvöl, mely a modera házassöllet legtitkosabb intimitásait tárja föl, a francia naturalismus deleöljére jutott. Elsőszánta bö börtárságya, keserőbb írónival, gyilkosabb cinizmussal még nem hatol be írö a házassöllet rejtelmeibe korunk szociális morálgy szemponjtáöl. Tolsztoj szerint „az új francia líteratura legnagyobb és legbecesebb alkotása.”

Bolti ára 3 korona.

Megjelent és kapható:

Sachs és Pollák BUDAPESTEN, VI., Andrássy-ut 37.

könyvkereskedésében ugyszintén minden könyvkereskedésben.

— Egyedöl jogosított teljes magyar kiadás. —

Francia kiadás 80.000 péld.

Nemöl nyölven 8-ik kiadás.

ARDO HIRLETÉSEK

A hirdetésre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozásokról a hirdetés számát a kiadóhivatal mindig közölni kell.

Apró hirdetések
Képzett írókban és egyéb ügyekben, melyek meg a következők között lehet fölani:

- Breuer névrek**
dohányüzedeje,
Térz-körút 54. szám alatt.
- Egelmann Mór**
gyors-átvitel,
IV. ker., Névtér-12. szám.
- Frank Pál**
könyvkereskedése,
V. ker. Csizmadia-utca 10. szám.
- Jambrikovits**
dohányüzedeje,
Kerepesi-út 50. (Takarékp. épület)
- Ekstein Bernát**
hirdetési iroda,
V. ker. Földvár-utca 4. szám.
- Fischer J. D.**
hirdetési iroda,
IV. ker. Zsibarszucs-7. szám.
- Goldberger A. V.**
hirdetési iroda,
IV. ker. Váci-utca 9. szám.
- Haasenstein és Vogler**
hirdetési iroda,
V. ker. Dorottya-utca 9. szám.
- Leopold Gyula**
hirdetési iroda,
VII. ker. Erzsébet-körút 54. l. em.
- Mosé Ródlif**
hirdetési iroda,
VII. ker., Károly-körút 9. sz.
- Mezei Antal**
hirdetési iroda,
V. Gízla-utca (Haas-palota)
- Schwarz József**
hirdetési iroda,
V. ker. Marokkói-utca 4. sz.
- Tenczer Gyula**
hirdetési iroda,
IV. ker., Szerviz-ter 8. szám.
- Sikráy Samu**
hirdetési iroda,
Budapest, Váci-körút 32.
- Kernberg Rozália**
dohányüzedeje,
VII. ker., Muzium-körút 18. sz.
- Ilj. J. Nagel Ottó**
könyvkereskedő,
Museum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház hátszája).
- Nemetsek A. J.**
újság-árus,
Pötkö-ter 2. szám.
- Rohonczi Ilona**
dohányüzedeje,
Andrássy-út 8. szám.
- Szántó Mór**
dohányüzedeje,
IV. ker. Kecskeny-utca 14. szám.
- Sopronyi V.**
dohánygyár,
VIII. ker., Kerepesi-ut 1. szám.
- Schönwald Ferencné**
dohányüzedeje,
Ferenz-körút 2. szám.
- Toldi Lajos**
könyvkereskedő,
ker. Földvár-2. szám
- Goldgruber Mór**
könyvkereskedő,
Buda H. Földvár-7. szám.
Minden apró hirdetés, melyet itt este 6 óráig feladnak, már másnap megjelenik a napidőszaki lapokban.
- Deutsch Miksaé,**
Andrássy-út 32.
- Weitzenfeld Jakab,**
Király-utca 1.
- Zípsér és König**
szemüvekereskedése,
Andrássy-út 4. szám alatt.
- Bendz Józsefné,**
Andrássy-út 32.

Nagy takarékpénztár
Alapítványok, kölcsönök és kasszák.
Ferenz-utca 30. ajtó 7.

Une Dame Française
avec les meilleurs recommandations, enseignent sa langue à fondamental encore quelques heures disponibles. Szechenyi-utca 8. l. étage 13.

Egy szép
kis ház saját kertmel. Villatelepek 1. megf. 1. kor., Naghy-utca 36. sz.

OKL. tanítóné
az elemi- és polgári iskolai tantervekből előléti és délutáni órák adására ajánlkozok. Választás kérésre önköltségen tanítóné cimen.

Zongoratanítást
évválalati szerény díjazással zenei képzést bolyg. Lovag-utca 19. H. 10.

Privát kutató.
Iroda Váci-körút 39. Kényes megfigyelések, megfigyeléseket, nyomozásokat vállalok, úgy magán, mint családi ügyekben: Kossa Magyar Geza. Található 10-2. 9201

Szép búlkafész
vargazsámra eladó. Bővebb felvilágosítást Braun Ede, Duna, u. p. Ternova.

Kerékpárok
széleskörű kiadást. 93 forinttól kezdve szállítok. Lang és Fia kerékpárüzlet, József-körút 41.

Singer-varrógépek
a legelőször ártakál, először készült, legelőször szállított. Lang J. és fia kerékpárüzlet Budapesten, József-körút 41.

Kitűnő szabóné
ajánlkozok házakhoz és házon kívül is. Stern A. Népszínház-utca 24. H. 19.

Boroshordók
nagy mennyiségben minden nagyságú, jutányosan eladó. Cim Központi tejcsarnok főlkája, Nagydiófa-utca 4.

Úgyes szabóné
oleón dolgozik saját lakásán a legelőször ruhákat, gyönyörű ingblúzokat üzletk részére. Frier-utca 16. H. 17.

Kitűnő szabóné
kitűnően juttat, oleón évválalati munkát, melyet a saját lakásán készít el. Renovációk is végez kitűnő ízléssel, egy. Ledóter. Lipótné, Wessely-utca 54. H. em. 42.

A ki hegédűt,
cimbalom, harmonika, mechanika hangszereket, vagy zongorát akar venni, kerékpárt, árjegyzéket Sternberg Armin és Testvére cs. kir. udv. hangszergyáraknál Kerepesi-út 36. helyiségben minden este 8 óráig szilveszteri árjegyzéket küld telexben ajtáimnál.

Zongora
fekete, keresztúros, levedés használt, díszes Kállitau 250 forint eladó. Fodor, Dobony-utca 30. sz. H. em. ajtó 12. Megtekinthető csak reggel 8-9-ig.

Mignon
fekete zongora, keresztúros, levedés használt, oleón eladó. Pál-utca 5. H. em. 12.

Valódi Echo-Phonograph,
teljes felszereléssel együtt 30 fr. gyönyörű megzenésített hangok, drája fr. 150, tres hangok drája 30 fr. Sternberg Armin és Testvére cs. kir. udv. hangszergyáraknál Kerepesi-út 36. helyiségben minden este 8 óráig szilveszteri árjegyzéket küld telexben ajtáimnál.

Elegánsan
és igen kényelmesen burtozott különbejáró alkony szalon tiszt és féregmentes egy vagy két székkel, azonos olcsón eladó. Kisd. Sándor-utca 30/B. l. 13.

Gyakorított szabóné
ajánlkozok elegáns ruhák, poncsók és akasztódó kintűn készlet és márkék árban. Szentkirály-utca 22. H. em. 26. 3960

Zongora,
Kramer-féle, kitűnő hangú, jutányos eladó. Megtekinthető délután 2-5-ig. Nefelejts-utca 15. l. 11.

Kitűnő ruhavarróné
munkát vállal megrendelt díjazásért. Cim: Bona, H. ker. Szent-1. sz. H. em. 22.

Clavier, Französisch,
Gosang, Deutsch gediegenen Unterricht erteilt in u. suser Haus gehörige Conservatorien (Franz. Dame, Schüllerin Marthe) I. Alkotás-utca 126. H. 31.

KINÁLAT.
Gazdaszónak,
vagy szakácsnak ajánlkozok személy feltételek mellett ügyes, szorgalmas asztali csel. csak azt kéri, hogy öt évig kielégüljön mellette maradjon. Ajánlatokat „Helyettes” jellegű alatt kér a kiadóhivatalba.

Instructor.
öt reál végzetű fiatal kereskedelmi iskolába járó fiatalember 3-3 polgári, real vagy kereskedelmi iskola első osztályú tanuló csokát díjazásért tanítana Budán, H. Szent-1. sz. H. 23. 8224

Vadászönkéntes
egyenruha oleón eladó. Közeli felvilágosítást kapható Ifj. Kocsák Sándor szörmeüzletben Kossuth Lajos-utca Ferenz-körút hátszája.

Butorok
képek, beraktozásokból vissza-maradtak eladók. Gröz Zsigmond és Kemmitter-utca 4. Török-utca szögletén gyönyörű beraktozások elvállalok.

Egy perfect könyvelő,
a ki egyszerűen levezető, elfogad kb. J. J. alatt a kiadóhivatalba kérekten.

Jogi alapvizsgára
vagy szigoratra felkészít. Ajánlatot követelt Jogi vizsga” cimen a kiadóhiv. 3971

Mosást elvállalok
a ház. I. ker. Naghy-utca 1. sz. saját lakásomban.

OKL.
gyermeknevelő, ki a tanítás és kézmunka terén kitűnő sikert aratott, meg akarja önköltséggel rendelkezik. Magánintézeteket is elfogad. Sugar, Elemér-utca 22.

Pénzkölcsönt
keresek, iparosok és hivatalnoknak valóra, ház- és teleküzletadóknak telek vagy háza bekezelésére mellett gyönyörű és olcsón eladok. Gyönyörű díszes lakás, egy díszes kúriát egy díszes ház- és teleküzletadóval bíró volt tankivaltokk szerez. Erzsébet-utca 1. sz. H. em. 25. 3973

Házvezetőnek
ajánlkozok egy magányos urú intelligens családhoz kitűnő gazdaszónak. Cim a kiadóban. 3975

Butor.
Ebedős kroszné, hátszóba darabonként oleón eladó. Földvár-utca 39. ajtó 8. 10009

Fővárosi
tanítóné elemi iskola tantervekből magánvizsgára való eladó. Szere valamint délutáni és előléti órák adására ajánlkozok. 4976

Eladó
falusi lakóház, remek fekvésű kerttel a 6 hold földdel, egy órányira a fővárosi határhoz közel vasúton. Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalba. H. ker. Szent-1. sz. H. em. 13. sz. 10010

Egy perfect könyvelő,
egyszerűen levezető, elfogad kb. J. J. alatt kéri a kiadóba. 3977

Cimbalom-
tanítóné ajánlja magát intelligens házakhoz. Cim a kiadóban. 10020

Leghiresebb jósné
Romániából visszatért. Botlón-utca 9. földsz. főlepedőház ajtó 1. 9990

Cimbalmozni
tanítók 3 hónap alatt kottából kitűnő módoszer szerint. Ugyanakkor a fővárosi iskolákban kottára 15 krajár darabig. Ugyanott egy cimbalom igen oleón eladó. Cim: Nefelejts-utca 38. l. em. 1.

Tanárjelölt
nevelőnek vagy tanítónak ajánlkozok személy feltételek mellett, délutáni vagy délutáni órákra. Hegedűni is vanit. Szilveszteri megkezdés. Husz György, I. Kristusán-körút 15. címlere kérekten.

Keresek
intelligens családnál a házi- és krosznéi közlekedni egy csinos burtozott, egészen különbejáró utcai szobát egy díszes, vaskos székkel, kényelmes krosznét, szilveszteri felújításra. G. G. jellegű a kiadóhivatalba írtaték.

Pincemester
csapas, vagy más lymend állást keres család, intelligens szakkavattal uriember, uszólag óráddal is rendelkezik. Szilveszteri megkezdés. C. B. B. jellegű a lap kiadóhivatalhoz írtaték.

Egy ügyes
kereskedőnek, ki a fiaszó- és fővárosi iskolákban, illetve azonnal felvételt, ügyesítő egy jó házból való tanuló. Reich Samu Zala-Egerszeg.

Keresek
intelligens családnál a házi- és krosznéi közlekedni egy csinos burtozott, egészen különbejáró utcai szobát egy díszes, vaskos székkel, kényelmes krosznét, szilveszteri felújításra. G. G. jellegű a kiadóhivatalba írtaték.

Pincemester
csapas, vagy más lymend állást keres család, intelligens szakkavattal uriember, uszólag óráddal is rendelkezik. Szilveszteri megkezdés. C. B. B. jellegű a lap kiadóhivatalhoz írtaték.

Egy ügyes
kereskedőnek, ki a fiaszó- és fővárosi iskolákban, illetve azonnal felvételt, ügyesítő egy jó házból való tanuló. Reich Samu Zala-Egerszeg.

Keresek
intelligens családnál a házi- és krosznéi közlekedni egy csinos burtozott, egészen különbejáró utcai szobát egy díszes, vaskos székkel, kényelmes krosznét, szilveszteri felújításra. G. G. jellegű a kiadóhivatalba írtaték.

Pincemester
csapas, vagy más lymend állást keres család, intelligens szakkavattal uriember, uszólag óráddal is rendelkezik. Szilveszteri megkezdés. C. B. B. jellegű a lap kiadóhivatalhoz írtaték.

Remington
standard typewriter még 7-800 forinttal 150 forintért eladó. VIII. Főherceg Sándor-utca 30/b. lakatos műhely. 3974

Az idény.
Van szerencsém értesíteni a n. é. közbeszédés b. rendelőmet, hogy az árjegyzéket kitöltött, összesen 1 darab Makart, 3 Visit fonykóp 3 frt, 3 darab Makart, 3 Visit fonykóp 4 frt 50., 3 Cabinet Visit fonykóp 5 frt. Kie fejké utáni nagyitások lelkisimerecs és pontos kivitelben oleón árban elfogadtatnak. Waltzer fonykópeztel műhely. 10. Budapest, Erzsébet-körút 20. sz. l. em.

Kövérsg
korai venség!
A test szépágének feltételese má a rómaiak és görögök is nagy súlyt fektettek és má a régi kor szepel is egészen kúdosok az elítélés veszőlet ellen. Így manapság is az időköz múvelző a karcsu nőt szenteltetkedjük a azonban nem azt a karcsu nőt, melyet az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségesen szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségtan szabályai után lehet elérni. A szepés- és egészségtan kultiválása valóban már csak néhány tízlet, a párisi művészet tudomány területén már rég elérte és magam is egy kitűnő párisi orvos szepés- és egészségtan szakértőjeként, melyet az ország minden részére az egészséges rumboló fazon szortatása elortozt, hanem a természetesen finom formákkal, melyet csak a modern szepés és egészségt